

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. se-
ptembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija« pod Vojskim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

primorski dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD 1
Fax 040/772418
GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 85723
ČEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.000 lir - Leto XLV. št. 211 (13.442)

Trst, četrtek, 14. septembra 1989

Medtem ko je madžarsko mejo prestopilo 12.500 Vzhodnih Nemcev Vzhodni blok ostro obsodil zadržanje madžarske vlade do beguncev iz NDR

*V svojih obtožbah so bili najbolj grobi Romuni, ki trdijo, da ZRN krši človekove pravice
in helsinško listino - Edino Poljska je pokazala »razumevanje« do Budimpešte*

BERLIN — Države varšavskega pakta so z izjemo Poljske postrojile svoje vrste v obrambo Nemške demokratične republike in niso skopari-
le s kritikami na račun Madžarske, ki je dovolila beg vzhodnonemškimi državljani.

Po stališču ČSSR, ki je predsinočnjim »obso-
dila, da je nezakoniti odhod državljanov NDR
dovolila neka tretja država, ki je s tem kršila
jasno določen sporazum«, se je včeraj oglasila
tudi Romunija.

Med predvčerajšnjo informativno sejo vojaš-
kih poveljnikov in podpredsednikov vlad držav
varšavskega sporazuma v Moskvi, so Poljaki iz-
razili »razumevanje« za madžarske ukrepe, med-
tem ko Bolgari najodločneje obsojajo Budimpeš-
to. Sovjetska zveza pa je bila med prvimi, ki je
podprla NDR in ki je obsodila »težko provokaci-
jo« Zvezne republike Nemčije. V svojih obtožbah
pa je šla najdlje Romunija, saj je ZRN obtožila
revanizma, šovinizma in revizionizma. Da pa bi
bila mera polna, so v Bukarešti še dodali, da
ZRN krši človekove pravice in sklepno helsinško
listino Konference o varnosti in sodelovanju v
Evropi. Romuni bržkone pozabljajo, da svoje
Nemce »prodajajo« Bonnu v zameno za konverti-
bilne devize, da kratenja pravic madžarski manj-
šini sploh ne omenjamo. Nekoliko bolj umirjeni
so v ČSSR, kjer obsojajo vzhodnonemško teorijo,
da je vsak Nemec avtomatično državljani ZRN.
Partijsko glasilo Rude Pravo pa trdi, da ZRN
skuša ta beg izkoristiti za blatenje vseh socialis-

tičnih držav, za destabilizacijo bratske NDR in
da bi v duhu neonacističnih organizacij sejala
sovraštvo do vseh nenemških narodov. Tudi
ČSSR poudarja, da je Madžarska kršila dogovor,
ki prepoveduje, da bi neka članica varšavskega
sporazuma dovolila državljanom druge članice,
da brez vizuma zapustijo njeno ozemlje.

Madžari pa se po vsem sodeč niso ustrašili
tega propagandističnega zapornega ognja. Na-
mestnik zunanjega ministra Ferenc Somogyi je
namreč izjavil, da njegova država ne namerava
postati odskočna deska za vzhodnonemške be-
gunce. Če bo NDR dopustila, da bodo njeni dr-
žavljanji bežali na Madžarsko, jim bo seveda Bu-
dimpešta dovolila, da gredo kamor hočejo. Vsee-
no pa je Madžarska socialistična delavska partija
poslala v Moskvo in v Vzhodni Berlin dva svoja
predstavnika, da bi pojasnila madžarska stališča
o vsej zadevi.

Kljub vsemu temu pa se odhod Vzhodnih
Nemcev iz Madžarske preko Avstrije v ZRN
nadaljuje. Do sedaj jih je mejo prestopilo več kot
12.500. Dotok novih beguncev se je upočasnil.
Zahodni Nemci so s svojo pikolovsko natančno-
stjo in uspešnostjo brez zapletov že poskrbeli za
vse begunce. Medtem pa se med tujimi delavci v
ZRN širi strah, da bi jim lahko novi prišleki od-
vzeli delo. Na svojem kongresu v Bremnu je na-
mreč vladajoča CDU sklenila, da bo omejila do-
tok tujih političnih beguncev in tujih delavcev v
ZRN.

Ruski »internacionalisti« enotni za svoje »pravice«

MOSKVA — V odgovor na vsevečjo osveščenost
neruskih narodov Sovjetske zveze so tako imenovane
»internacionalistične fronte«, v katerih pa so skoraj iz-
ključno izven ožje Rusije živeči Rusi, sklenile združitev
v Enotno fronto delavcev Sovjetske zveze.

To je včeraj zapisal dnevnik Sovjetskaja Rosija, ki
je navedel, da je do združitve prišlo na konferenci 8. in
9. septembra v Sverdlovsku. Konference so se udeležili
predstavniki iz 29 mest Ruske federacije in »internacio-
nalisti« iz Estonije, Litve, Latvije, Tadžikistana in Mol-
davije. Po pisanju dnevnika si je nova organizacija za-
dala nalogo, da združi napore delavcev iz Ruske fede-
racije za obrambo njihovih interesov in pravic. Fronta
že zahteva spremembo volilnega zakona, ki bi ob teri-
torialnih volilnih okrožjih določil tudi industrijska
okrožja, kjer bi volili le delavci industrije. Če bi vrhov-
ni svet pristal na to spremembo, bi manjšine ruskih
prišlekov imele v neruskih republikah večjo politično
težo od njihove dejanske številne in družbene teže. To
svojo zahtevo so seveda okrepili s trditvami, da se bo
lahko le tako delavskemu razredu zagotovilo politično
prisotnost v duhu pravega internacionalizma, ruskega
seveda.

Kongres naj bo izhodišče za globoko preobrazbo jugoslovanske družbe

BEograd — Predsedstvo CK ZKJ
je včeraj sklenilo, da je treba pospeši-
ti priprave za organizacijo 14. izred-
nega kongresa ZKJ in skrajšati roke
za pripravo kongresnih dokumentov.
Le tako bo lahko kongres potekal v
predvidenem roku. Storitvi je treba
vse, da bo kongres uspešen in da bo
»oblikoval enotno izhodišče za globo-
ko preobrazbo jugoslovanske družbe
in Zveze komunistov«. V zaključnem
uradnem sporočilu poleg tega tudi
piše, da morajo biti republiški kon-
gresi sklicani pravočasno. Opozorili
so še, da »je treba v vseh okolišjih spo-
štovati načelo o večjem številu kandi-
datov in o tajnosti glasovanja«.

Sklenili so tudi, da bodo konec se-
ptembra obravnavali osnutke druž-
beno o gospodarski reformi in o
spremembah političnega sistema.

Uradno sporočilo izredno odločno
poziva vse komuniste, da je treba iz-
vesti izredni kongres v predvidenem
roku in torej ob koncu decembra le-
tošnjega leta. Dejstvo pa je, da dose-

daj ni pripravljen še noben kongresni
dokument, da o bistvenih vprašanjih
obstajajo diametralno različna stališ-
ča, kot je primer političnega pluraliz-
ma, reforme ZKJ in podobno.

Tudi na včerajšnji seji predsedstva,
ki je bilo za zaprtimi vrati brez prisot-
nosti tiska, je bilo mnogo polemik na
to temo. Odprto je celo vprašanje, kje
bo izredni kongres. Dosedaj so kandi-
dati Beograd, Sarajevo, Dubrovnik in
Split, ki nudi izredno ugodne pogoje.
Seveda pa je to predvsem politično
vprašanje.

Iz vsega skupaj pa izhaja, da so ne-
kateri mnjenja, da je treba kongres
odložiti in ne vidijo v kongresu in v nje-
govi izrednosti pot za reševanje ju-
goslovanskih problemov, pot naj ne
bi bila v demokratičnem centralizmu,
medtem ko je na primer včerajšnji CK
ZK Srbije predvsem poudarjal centra-
lizem, vodilno vlogo partije in še
zlasti »jedinstvo« ZKJ.

B. S.

Novi vznemirljivi razpleti v aferi Irak-BNL

Pri vodstvu BNL so bili že dolgo seznanjeni z vrsto nepravilnosti

RIM — V zvezi s škandalom o Banci Nazionale del
Lavoro je vsak dan nekaj novega. Včeraj se je v aferi poja-
vilo novo ime, ki je s svojimi izjavami poskrbelo za dodatne
polemike, ki se tudi ne bodo zlepa poglele. To je bivši
ravnatelj BNL za severnoameriško območje Luigi Sardelli,
ki je marca letos odstopil s tega mesta, potem ko je zvedel,
da ga nameravajo v Rimu odstaviti. V intervjuju za tednik
Europeo je Sardelli izjavil, da so pri osrednjem vodstvu
BNL v Ul. Veneto v Rimu že pred letom dni vedeli za
nekatero nepravilnost pri upravljanju bančnih poslov, ki
jih je zagrešila podružnica BNL v Atlantici, a ni nihče ukre-
pal. Sam Sardelli je že septembra lani poslal ravnateljstvu
in osrednjemu nadzorništvu v Rim daljše poročilo o poslo-
vanju ameriške podružnice, v katerem so bile jasno razvid-
ne razne nepravilnosti pri upravljanju bančnega fida. Iz
Rima pa ni bilo odgovora na njegova opozorila, kot ni bilo
odgovora januarja letos, ko je Sardelli prav tako poslal v
Rim poročilo o nenavadno ugodnih pogojih, ki jih je pod-
ružnica iz Atlante nudila na kredite, ki jih je jamčila Com-
modity Credit Corporation. Sardelli je svojčas izrazil tudi
resne pomisleke glede ravnatelja podružnice iz Atlante
Chrisa Drogoula. Bivšega predsednika Nesija in glavnega
ravnatelja Peddeja je na to opozoril že leta 1987. Iz Rima so
mu tedaj sicer odgovorili in se z njim tudi strinjali, a potem
so očitno na vse to pozabili.

Sardellijeve izjave so izzvale že včeraj resne reakcije.
Predvsem se za bivšega »severnoameriškega nadzornika«

zanima rimsko sodstvo. V okviru preiskave o škandalu BNL
bodo Sardellija v prihodnjih dneh prav gotovo zaslišali. Iz
generalnega štaba državnega pravdnika Giudiceandrea so
včeraj tudi sporočili, da bodo v prihodnjih dneh skrbno
pregledali tudi sezname vojno industrijskih podjetij, ki so v
vseh teh letih prodajale orožje in drugi vojaški material.
Imena teh podjetij bodo primerjali z imeni tistih podjetij, ki
so sedaj v središču pozornosti zaradi vpletenosti v afero
trgovanja i Irakom preko podružnice BNL iz Atlante.

Druga vest, ki je včeraj vzburla duhove, zadeva sanaci-
jo BNL po hudem udarcu, ki so ji ga zadale nedovoljene in
goljufive finančne operacije v Atlantici. Nalogo rekapitaliza-
cije BNL naj bi si prevzela IMI. Ta ustanova pa se je zaen-
krat potegnila nazaj in ne namerava še prisločiti največje-
mu napol izkravljenemu italijanskemu zavodu na pomoč.
Upravni svet IMI namreč na včerajšnji seji ni sprejel nobe-
nega sanacijskega načrta, čeprav se je na vseh ravneh že
več dni govorilo o tem, da bo prav IMI poskrbela za doka-
vo novih kapitalov Banci Nazionale del Lavoro. Vzroki tak-
šne odločitve še niso jasni. Hipotetiziramo pa je veliko. Med njimi
tudi ta, da so zaenkrat prevladale tiste sile, ki se zavzemajo
za privatizacijo bančnega zavoda.

Odločitev IMI je odjeknila tudi v političnih krogih. Iz
vrst KPI se je dvignil glas člana vodstva Bassolina, ki je
izjavil, da so v teku »veliki manevri« z nejasnimi cilji. Med-
tem pa vlada veliko pričakovanje za današnje poročilo za-
kladnega ministra Guida Carlija pred parlamentom.

Nared popravki k slovenski ustavi

BOGO SAMSA

LJUBLJANA — Ustavna komisija slovenske skup-
ščine je včeraj precej pozno ponoči končala z delom
in dokončno izdelala vse popravke slovenske ustave.
Komisija ni spremenila niti ene izmed bistvenih točk,
ki so vzbudile toliko polemik in ogorčenih napadov
predvsem srbskega tiska. Potrdili so ustavno pravico
do samoodločbe vključno z odcepitvijo, pravico, da
slovenski narod razpolaga s sadovi lastnega dela itd.
Obsežno delo se je zavleklo pozno v noč, ker so se
morali tudi dogovoriti glede volitev, političnega sis-
tema in s tem povezanih bistvenih vprašanj demokra-
tizacije slovenskega političnega življenja. Demokra-
tične, neposredne in tajne volitve torej v Sloveniji
bodo.

Nobenih zapletov ni bilo s partijo, saj je Zveza
komunistov Slovenije sama predlagala in seveda tudi
dosegla, da nima več nobene posebne vloge in bo v
novi slovenski ustavi poudarjena njena enakoprav-
nost z drugimi subjekti, tako da ne bo več opredelje-
NADALJEVANJE NA 2. STRANI

V nedeljo Andreotti in De Michelis v Bujah

LJUBLJANA — V nedeljo bo Unija Italijanov za
Istro in Reko proslavljala 25. obletnico sodelovanja s
tržaško Biblioteco popolare, kar pa je seveda samo
primerna oblika za obnovljeno in legalizirano sodelo-
vanje z italijansko vlado in priznanje italijanske
uradne pomoči italijanski narodnosti skupnosti, ki
živi v Jugoslaviji. Ob tej priložnosti bodo Buje obiš-
kali izredno visoki gosti: predsednik italijanske vla-
de Giulio Andreotti, zunanji minister Gianni De Mic-
helis in jugoslovanska vladna predstavnika, predsed-
nik vlade Ante Marković in zunanji minister Budimir
Lončar.

Seveda pa je praznik italijanske narodnostne
skupnosti tudi primeren okvir za sestanek državljanov
na tako visoki ravni in to tik po zaključku beograjskega
»summita«, na katerem so se zbrali predstavniki
ki velike večine človeštva. Razgovori bodo zato po-
svečeni še zlasti splošnemu mednarodnemu položaju,
glede katerega imata oba gostitelja italijanskim poli-
tičnim predstavnikom mnogo povedati.

Izredno obsežna bo razprava o konkretnih dvos-
transkih vprašanjih, za kar menda pripravljajo skup-
NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Pokalne tekme tudi danes

Danes bo že tretji dan, ko so igralci zaposleni v pokalnih nogometnih tek-
mah. Na nastop čakata tudi Napoli in C. zvezda

Craxi poziva k hitri odobritvi zakonskega predloga V senatu se bodo danes spoprijeli z dramatično problematiko mamil

RIM — Tudi za italijanski parlament so poletne počitnice mimo. Danes se bo spet začelo in že prvi dan bo po vsej verjetnosti dokaj živahno. Na dnevnem redu je namreč razprava o vladnem zakonskem predlogu o boju proti mamilom, o katerem je bilo že toliko slabe krvi. Razpravo bodo obnovili tam, kjer so jo prekinili: v senatu, in sicer v združenih senatnih komisijah za pravosodje in zdravstvo.

V pričakovanju tega novega parlamentarnega boja je včeraj nekako postavil roke naprej socialistični tajnik Bettino Craxi, ki je priredil na sedežu stranke tiskovno konferenco, da bi obrazil svoja gledanja in stališča do dramatičnega problema mamil. Zanj in za njegovo stranko je to vprašanje trenutno najpomembnejše. Za Andreottijevo vlado in za parlamentarno večino, ki je bila v tem pogledu v preteklosti, vse prej kot složna, je boj proti narkomaniji avtentičen »preizkusni kamen prvega razreda«, je na tiskovni konferenci poudaril Craxi ter izrazil upanje, da se je politično vzdušje izboljšalo in da vladni zakonski predlog ne bo doživel novih zavlačevanj. Za socialističnega tajnika je neverjetno in nedopustno, da je od predstavitve prvega zakonskega osnutka o boju proti narkomaniji minilo že celih pet let. Pri tem ni pozabil omeniti nedavnih pobud ameriškega predsednika Busha, ki je napovedal mamilom pravo vojno in v ta namen nakazal velike vsote denarja. Boj proti zlu, ki postaja ena največjih nevarnosti za našo civilizacijo, je treba po Craxijevem mnenju internacionalizirati. V tem brezkompromisnem boju, ki ga s takšno vnmemo bojuje predsednik ZDA, pa je dolžna tudi Italija prispevati svoj delež. Craxi je o pojavu narkomanije govoril v dokaj dramatičnem tonu. Podatki kažejo, je poudaril, da se pojav nevarno širi. Zato so potrebni takojšnji in učinkoviti ukrepi proti trgovcem z mamili, proti prekupčevalcem in proti razpečevalcem. Toda za Craxija ostaja slej ko prej tudi uživanje mamil odkrito protisocialno dejanje. Pri tem je ostro polemiziral z antiprohibicionisti, katerih argumenti so vedno bolj abstraktni, zmeheni in vedno manj priročljivi. Ostro pa je nastopil tudi proti vsem tistim, ki kar naprej zatrjujejo, da predstavlja novi zakon zapor za narkomane.

Zakonski predlog sicer ne predvideva ravno hudih zapornih kazni, pravijo vsi tisti, ki se ne strinjajo s Craxijevimi pogledi, a smatra uživanje mamil vendarle za kaznivo dejanje ter predvideva zato razne, četudi lažje kazenske ukrepe. Z današnjim pričetkom razprave v senatu se bosta torej spet spopadla dva pogleda na te probleme in dva različna koncepta. Na eni strani Craxi in vladne stranke, na drugi strani leva opozicija. Razprava prav gotovo ne bo lahka in se ne bo mogla izogniti polemikam. Vprašanje je tudi, kdaj se bo zaključila. Po mnenju mi-

nistrice za družbene zadeve Russo Jervolino naj bi se razprava v senatu zaključila čimprej, tako da bi zakonski ukrep prešel v razpravo v drugo vejo parlamenta že nekje v začetku oktobra.

Opozicijske vrste so vsekakor že napovedale silovit boj načelu kaznovanja narkomanov, ki ga želi uvesti Craxi. Radikalci, pripadniki gibanja zelenih in demoproletarci so včeraj priredili protestno demonstracijo pred ministrstvom za okolje. Oglasil pa se je tudi »minister vlade v senci« Cancrini, ki se je včeraj sestal s komunističnimi senatorji ter izjavil, da nesrečnega uživalca mamil ne gre kaznovati, temveč mu je treba nasprotno na vse načine pomagati, da bo lahko stopil v stik z

zdravstvenimi strukturami. Tudi sam komunistični tajnik Occhetto je na predvečer parlamentarne debate stopil v areno dogajanja in polemiziral s Craxijem, češ da obravnava problematiko mamil v duhu nekakšne križarske vojne proti vsem tistim, ki se ne strinjajo z njegovimi predlogi in bi se radi lotili žgočega problema droge z drugačnimi metodami.

Poleg problema mamil se bo parlament v prihodnjih dneh lotil še vrste drugih vprašanj in v ta namen so se včeraj sestali načelniki parlamentarnih skupin, da bi določili dnevni red. Na rešeto bodo, začenši s torkom, prišla vsa vprašanja, ki so zadnje čase tako ali drugače vzburla italijansko javno mnenje.

Je zblížanje med KPI in PSI možno?

GENOVA — Ali je v Italiji možno zgraditi veliko socialistično silo? Na to vprašanje sta bila na prazniku komunističnega tiska v Genovi pozvana na odgovor odgovorni urednik komunističnega glasila *Unità* Massimo D'Alema in socialistični minister za okolje Giorgio Ruffolo. Mimo bolj ali manj akademskih in abstraktnih odgovorov na tako široko zastavljeno vprašanje pa so obiskovalce festivala in predstavnik tiska zanimala bolj konkretna vprašanja, kot na primer vprašanje, ki ga je D'Alema in Ruffolo postavil znani novinar *Repubbliche* Gianpaolo Pansa: je možna zamenjava političnega vodenja države s tem, da bi potisnili KD v opozicijo in sestavili novo levičarsko večino, ki bi izvedla to zamenjavo?

Tako D'Alema kot Ruffolo sta poudarila, da je to povsem mogoče, a pod pogojem, da popusti napetost med KPI in PSI. Skratka, oba politična predstavnik sta se zavzela za popuščanje napetosti. Med KPI in PSI mora priti do razorožitve, sta poudarila med toplimi aplavzi publike. Ploskanje socialistom je redek pojav na komunističnih shodih in obratno. Tokrat pa je občinstvo prepričano zaploskalo Ruffolo, ko je dejal: »Razkoli so bili v preteklosti zelo ostri in napočil je čas, da jih premostimo. Premostiti je treba Livorno in razmišljati o ponovni združitvi levece«. Tako Ruffolo kot D'Alema vidita velike možnosti za uresničevanje takšnega procesa v upravnih volitvah, ki bodo prihodnje leto.

Mogočna mirna manifestacija v Capetownu za sožitje in proti rasnemu razlikovanju

CAPETOWN — Južna Afrika je bila včeraj priča najbolj množični mirni manifestaciji proti rasističnemu režimu v svoji zgodovini. Kakih 35 tisoč ljudi vseh ras in ver je včeraj v Capetownu počastilo 29 žrtev policijskega nasilja 6. septembra z mirnim sprevodom »za mir v Capetownu«.

Na čelu neskončno dolge reke ljudi so bili anglikanski nadškof Capetowna Desmond Tutu, belopolti župan Gordon Oliver, protipartheidski aktivist in predsednik svetovne zveze reformatorskih Cerkva pastor Allan Boesak, vodja capetownskih muslimanov Šejk Nazim Mohamed in drugi protipartheidski voditelji.

Policije ni bilo na spregled, le mestni redarji so pazili, da ne bi prišlo do prehudih zastojev v prometu. Pozno predsinočnjim je namreč novoizvoljeni predsednik Južnoafriške republike Frederick De

Klerk dovolil manifestacijo pod pogojem, da se ne izrodi v nasilni protest. Organizatorji so se pred tem odpovedali napovedanemu pohodu do parlamenta in se zadovoljili s pohodom od cerkve sv. Jurija do občinske palače. Za red je poskrbelo kakih 400 članov demokratičnega gibanja. Pred pohodom pa so verski voditelji pozvali množico, naj bo omikana, mirna in disciplinirana. Do tistih, ki ne bi spoštovali tega poziva, bi se morali redarji obnašati kot do provokatorjev v službi rasističnega režima. Kot rečeno, je vse potekalo v najlepšem redu, pohoda se je namreč udeležilo tudi dvanajst predstavnikov zahodnih držav, ki so s svojo prisotnostjo dodatno jamčili, da ne bi režim v Pretoriji skušal ponovno pokazati svoje nasilje. Reka ljudi se je nekoliko zmedla, ko so prvi prispeli do občinske palače, organizatorji pa so ljudi kmalu umirili.

Včerajšnja manifestacija je nesporno dokazala, da je možno sožitje tudi v večrasi stvarnosti. Odprla je vrata novim podobnim manifestacijam, ki bodo postopoma rušile določila o izrednem stanju. Boj za rasno enakopravnost pa bo v Južnoafriški republiki še izredno dolg in težaven. Že res, da večina prebivalstva nasprotuje apartheidu, a med vladajočo belo manjšino še vedno prevladuje mnenje, da le strogo rasno ločevanje zagotavlja bodočnost Južnoafriški republiki. Ob tem je treba upoštevati, da južnoafriški belci nimajo neke svoje matične domovine in so v bistvu obsojeni, da živijo na tem koščku zemlje. Prav zato liberalno usmerjeni belci poudarjajo, da je treba čimprej odpraviti apartheid in doseči sožitje med vsemi rasami, ki živijo v Južnoafriški republiki, preden bo prepozno.

V tridesetih letih NKVD umorila pri Čeljabinsku 300 tisoč ljudi

Jaruzelski sprejel Tadeusza Mazowieckiego

VARŠAVA — Poljski predsednik Jaruzelski je včeraj sprejel predsednika vlade Mazowieckiego, ki mu je predstavil novo vlado. Jaruzelski je v svojem pozdravnem nagovoru poudaril veliko odgovornost, ki jo je sedanja vlada prevzela. Ta misel preveva tudi vse včerajšnje komentarje v časopisih: vsi poudarjajo, da ima sedanja vlada največjo odgovornost, uživa pa tudi najširšo podporo med ljudstvom. Partijsko glasilo *Trybuna Ludu* piše, da je vlada Mazowieckiego popolnoma različna od vseh tistih, ki so se zvrstile pred njo in da je to sad globokih demokratičnih sprememb, do katerih je prišlo v državi in ki jih komunistična partija podpira.

MOSKVA — Stalinova tajna policija (NKVD) je pri Čeljabinsku ubila in pokopala v nekem zapuščenem zlatokopu več kot 300 tisoč ljudi. To je predsinočnim sporočila sovjetska televizija, ki je v oddaji posredovala posnetke žalne slovesnosti, med katero so ob prisotnosti pravoslavnih popov pokopali prvih 350 žrtev.

Grobišče pri Čeljabinsku je eno največjih med znanimi grobišči stalinističnega terorja. Žrtve iz Čeljabinska bi brzkone ostale neznanne, če ne bi neformalna organizacija Memorial vztrajala pri oblasteh, naj končno začnejo raziskovati stalinistične zločine. Razkrivanje Stalinovega strahovladja je namreč postalo cilj vseh sil, ki se borijo za večjo demokratizacijo sovjetske družbe. Tako se je pogrebne slovesnosti v Čeljabinsku udeležil tudi borec za človeške pravice Andrej Saharov.

Na sliki (telefoto AP): delavci zbirajo posmrtno ostanke iz skupnega grobišča pri Čeljabinsku

Znamenja premikov v do sedaj monolitnem srbskem vodstvu

BEograd — Mitinga na osrednjem beograjskem trgu pred zvezno skupščino včeraj ni bilo. Zato pa sta bili dve delavski zborovanji. V Rakovici se je na dvorišču tovarne »21. maj« zbralo okrog deset tisoč delavcev, v Zemunu pa se je na dvorišču industrije kmetijskih strojev »Zmaj« zbralo okrog tisoč ljudi.

Na obeh očitno sinhroniziranih zborovanjih so dejali, da je to zadnji opomin, da ljudje in zlasti delavci ne morejo več čakati. Samo Srbija je izpolnila obljube in je zmanjšala breme, ki ga morajo nositi podjetja na 40 proti 60 odstotkov glede odnosa gospodarstva in negospodarskih izdatkov. Sedaj zahtevajo od zvezne vlade, da takoj sprejme antiinflacijski program, ukine previsoke obresti in sprejme enotno jugoslovansko davčno politiko.

Tanjug poroča, da so delavci Rakovice sprejeli proglas »vsem državljanom Jugoslavije, ki jih pozivajo na razredno enotnost in mobilizacijo za skupno premagovanje krize in za obrambo socializma«. V proglasu pravi, da je birokracija prevajala breme krize na delavce in kmete, da je njena krivda za večletno revščino in za življenjsko raven izpod človeškega dostojanstva.

Delavci ne potrebujejo narodnih temveč razredne programe in zato delavski razred ne morejo voditi oni, ki zastrupljajo mednacionalne odnose, ker to ne delajo v korist delavskega razreda temveč, da bi si zagotovili oblast in privilegije. Končno pravijo, da Jugoslavija ni nastala slučajno in da delavci ne bodo dovolili, da bi v njej odločali oni, ki sovražijo takšno Jugoslavijo.

V pozivju podpirajo delavce »Borova«, »Uljanika«, »3. maja« na Reki, ladjedelnice Split in druge kolektive. V proglasu končno napovedujejo generalni štrajk vseh delavcev Jugoslavije. Proglas zaključuje geslo »Delavci

Jugoslavije združimo se - samo mi in samo enotni lahko rešimo Jugoslavijo.«

Kot že rečeno, ni bilo mitinga na trgu pred zvezno skupščino, zato pa se prenaša zaostritev na celotno Jugoslavijo in tokrat z razredno vsebino. Izredno zaostrovanje srbskega nacionalizma je namreč že povsem razdelilo Jugoslavijo na dva dela in se je Srbija vedno bolj izolirala od ostalih republik. Zborovanje v Rakovici torej predstavlja temeljit preokret in nadaljevanje že znane politike na povsem nov način, ko se skuša združiti delavce drugih republik z demagoškimi gesli okrog socialnega programa. V bistvu pa gre za drugače obarvan način rušenja Markovičeve vlade, za vrtnje gospodarskih in seveda tudi političnih reform, ki vsebujejo pluralizem in tržno gospodarstvo. Izredni antiinflacijski program z zamrznevanjem plač in cen pomeni seveda konec tržnega gospodarstva, sklicevanje na delavski razred in z njim tudi na avantgardo po starem stilu pa je konec kakršne koli demokracije.

Vendar pa stvari niso tako enostavne, saj se istočasno tudi govori o različnih pogledih v srbskem partijskem vodstvu o sporih med mestnim in centralnim komitejem ZK Srbije, o izredni hitrosti, s katero skušajo izvesti predčasne volitve, da bi utrdili sedanje razmerje sil v partiji in v srbski družbi na splošno, o novih čistkah (z možnimi političnimi procesi proti bivšim partijskim veljakom tokrat tudi srbske in črnogorske narodnosti), skratka o zanimivem vretju znotraj Srbije. Položaj je zapleten in nastop delavcev Rakovice, viden predvsem iz zornega kota poročil Tanjuga in v naprej pripravljenih resolucij ni enostaven, čeprav gre za že nekako uradno proglašeno »udarno pest srbske Miloševićeve politike«.

B. S.

nadaljevanji s 1. strani - nadaljevanji s 1. strani

● Nared popravki

na v ustavi kot vodilna idejna in politična sila. Glede vloge SZDL pa se je ustavna komisija zavzela za njen enakopraven položaj z drugimi organizacijami, kar naj bi zagotavljalo demokratičnost volitev in svobodno kandidiranje.

Ustavna komisija je pospešila delo, napela vse sile iz dveh razlogov. Predvsem proceduralnega, ker morajo delegati prejeti osnutek petnajst dni pred zasedanjem in lahko torej samo na tak način zagotovijo, da se 27. septembra lahko zberejo vsi trije zbori na skupnem zasedanju in sprejmejo novo ustavo.

Bistven pa je seveda politično-vsebinski razlog. Zvezno predsedstvo je na osnovi pravne službe »Za družbeno politična vprašanja in odnose v federaciji« poslalo slovenskemu predsedstvu pismene pripombe in sporočilo, da bodo o slovenskih ustavnih spremembah in kršitvah zvezne ustave razpravljali v petek, 15. septembra, na seji zveznega predsedstva. Zanimivo je, da je pismo podpisal podpredsednik Srb Borisav Jović 30. avgusta, ko je bil predsednik Drnovšek preko glave zaseden s »summitom«, predsednik omenjene komisije pa je seveda prav tako Srb, kot to na veliko poudarja včerajšnji beograjski tisk, ki izhaja v cirilici.

Beograjska »Politika« je objavila obsežen izvleček omenjenih pripomb. Prva pripomba se nanaša na slovensko ustavno določilo, da je SR Slovenija sestavni del SFRJ na osnovi njene trajne in neodtujljive pravice do samoodločbe vključno z odcepitvijo. V omenjeni »Politikini« verziji bi tako določilo ustvarilo neenakopraven položaj drugih narodov, porušilo značaj jugoslovanske federacije in ogrozilo integriteto Jugoslavije.

Izredno velik hrup je sprožil amandma, ki določa, da lahko samo slovenska skupščina proglasi izredno stanje,

kadar so neposredno ogrožene življenjske funkcije družbe, ali ogrožen javni red in mir. V izrednih primerih lahko to sklene predsedstvo SRS, kar pa mora takoj potrditi skupščina. Izredno stanje bo torej po novem v Sloveniji v pristojnosti demokratično izvoljenega parlamenta. Komentar omenjene zvezne komisije je v tej zvezi kratek in samo pravi, da je v direktnem nasprotju z zvezno ustavo, ki določa, da je to v pristojnosti zveznega predsedstva. Zvezno predsedstvo o izjemnem stanju odloča z večino glasov, glasuje na tajnem glasovanju, po sedanjih ustavi glasuje šest republik in dve pokrajini. Po predlogu srbske partije in srbskega predsedstva pa naj bi zvezno predsedstvo volila zvezna skupščina, ki bi bila izvoljena z večinskim sistemom. Sedaj ima Srbija v zveznem predsedstvu avtomatično tri glasove (lasten in njej podložnih Vojvodine in Kosova), po njenem predlogu nove ustave pa bi imele seveda v naprej zagotovljeno polovico glasov.

V Sloveniji so polemike o ustavi vzbudile izredno pozornost. Slovenska skupščina je enotna in je njena ustavna komisija nadaljevala delo, kot bi se ničesar ne dogajalo. Včeraj je dolgo zasedalo slovensko predsedstvo, ki pa ni izdalo nobenega uradnega sporočila. Neuradno se je izvedelo, da je bil v Sloveniji predsednik predsedstva Janez Drnovšek.

● Andreotti in De Michelis

no izjavo, ki naj sodelovanje poglobi in konkretizira. V ospredju so gospodarska vprašanja, gospodarsko sodelovanje, izvajanje sporazuma Gorja-Mikulč, gradnja osimskih cest, pa seveda alge in onesnaženje Jadranskega morja in ostali sklop dvostranskih vprašanj.

V ta okvir sodi tudi odnos in konkretno reševanje problemov slovenske narodnostne skupnosti v Italiji in italijanske v Jugoslaviji. Gre seveda za diferenciran odnos in različne oblike reševanja odprtih problemov. Med beograjskim zasedanjem na vrhu je dopisnik Primorskega dnevnika v tej zvezi vprašal predsednika jugoslovanske vlade Markovića, če bodo ta vprašanja na dnevnem redu, predsednik je odgovoril, da bodo obema manjšinama »posvetili dolžno pozornost«.

V tej zvezi je treba poudariti, da gre glede Slovencev v Italiji za načelen odnos vlade pri sestavljanju zakonskega vladnega osnutka o globalnem zaščitnem zakonu, istočasno pa tudi za nujne konkretne ukrepe za reševanje kritičnih finančnih problemov osrednjih slovenskih kulturnih in drugih ustanov.

Pri italijanski manjšini pa gre med drugim za tri zanimive projekte: ureditev založniške hiše EDIT, ustanovitev in funkcioniranje mešane družbe BIC in za obnovo hiše Manzioli v Izoli z ustanovitvijo strokovne šole za umetnostno obrt in restavracijske posege.

Cisto protokolarne, z njimi pa tudi nekatere vsebinske probleme obiska se niso izdelali v vseh podrobnostih. Po teh neuradnih vesteh se bo ministrski predsednik Andreotti pripeljal v nedeljo jutraj z vojaškim letalom na letališče v Portorožu, zunanji minister De Michelis pa z vojaškim helikopterjem. Na letališču bo visoka gosta pozdravil predsednik slovenske vlade Dušan Šinigoj. Sledili bodo uradni razgovori obeh delegacij v Umagu, kmalu popoldne pa svečanost v Kulturnem domu v Bujah, kjer bosta prisotne pozdravila Andreotti in Marković. Možen je še krajši razgovor s predstavniki Unije, z italijanske strani pa so nam zagotovili, da bosta imela predsednika vlad v Bujah tudi tiskovno konferenco za jugoslovanske in številne že najavljene italijanske novinarje.

B. S.

Na prvi seji po poletnih počitnicah

Problematika fojb v ospredju razprave IO Slovenske kulturno-gospodarske zveze

GORICA — Problematika fojb, ob kateri se od začetka avgusta krešejo mnenja v slovenski javnosti, je bila v ponedeljek zvečer v ospredju razprave izvršnega odbora Slovenske kulturno-gospodarske zveze, ki se je zbral na prvi seji po poletnih počitnicah. Poleg tega problema je izvršni odbor še analiziral politični položaj, dogajanje v Jugoslaviji in naloge organizacije do občnega zbora, vprašanja, ki so povezana s polpreteklo zgodovino, pa so bila razumljivo najbolj občutena in ob njih se je razvela najbolj zavzeta razprava.

Uvod v razmišljanje je bil strnjeno poročilo tajnika Dušana Udoviča, ki je na kratko obnovil dogajanje, od kar so časopisi objavili sporočilo KPI, da bodo predstavniki partije ob obletnici bombe na Hirošimo obiskali koncentracijsko taborišče na Rabu, Rižarno pri Sv. Soboti in bazovski šoht. Sklep je v slovenski narodnostni skupnosti vzbudil debato, v kateri so prišla do izraza različna in tudi nasprotujoča si mnenja, kar je bilo tudi pričakovati.

In precej razčlenjena paleta mnenj je prišla do izraza tudi v razpravi izvršnega odbora ob skupni želji vseh diskutantov, naj bi bilo soočanje v slovenski narodnostni skupnosti jasno in svobodno, vendar umirjeno v tonih in brez vsakršnih grobih obtoževanj. Prav tako so bili vsi razpravljalci mnenja, da je razprava o preteklosti možna, vendar na jasnih in poštenih kulturnih ter zgodovinskih izhodiščih brez vsakršnega potvarjanja zgodovine. Nesprejemljivo je vsakršno istovetenje zatiralcev in zatiranih, načrtnega nasilja in genocidne fašistične politike z reakcijo zatiranih, ki so se borili za svobodo, za življenje in za lastno človeško dostojanstvo. Istočasno pa je treba ob upoštevanju vseh zgodovinskih okoliščin in vseh prestanih vojnih grozot poudariti občečloveško veljavo sočutja in prizadetosti za vsako nedolžno žrtev, kar naj še dodatno oddaljuje od današnjega, in še zlasti od

mladega človeka misel o nasilju in krivicah, kakršne je prizadejal in povzročil nacifašizem.

Velike važnosti pa je po mnenju izvršnega odbora vprašanje, ali bo poteza, za katero so se odločili predstavniki KPI, omogočila strpnostjo razpravo v tržaški in na splošno vsej deželni stvarnosti, ali bo pomagala v ustvarjanju boljših pogojev za sožitje in dialog s sodržavljanji italijanskega jezika. Po oceni izvršnega odbora je povsem razumljivo in naravno, da so se ob tem problemu v slovenski narodnostni skupnosti pojavila različna mnenja, ki so dobila svoj izraz tudi v razpravi izvršnega odbora. Prav zato je potrebno, da nadaljnja razprava med Slovenci poteka z veliko mero strpnosti in spoštljivosti, če hočemo zavrniti desničarske in nacionalistične sile - ki bi se želele ponovno okoristiti s fojbami za nadaljnje napade na slovensko narodnostno skupnost - in če hočemo, da se ob znanstveno osnovani in kulturno poglavljeni razpravi, ki naj pripomore k uspešnejšemu dialogu z večinskimi narodom, rešimo spon preteklosti.

V nadaljevanju se je izvršni odbor SKGZ razčlenil trenutni politični položaj in v tem okviru sklenil, da bo še pospešil stike s političnimi strankami in gibanji. V sedanjem položaju, ko je razčlenjenost mnenj tudi med Slovenci precejšnja, želi SKGZ nadaljevati in tudi okrepiti tisto povezovalno vlogo, ki ji je kot nestranskarški organizaciji lastna.

Izvršni odbor je nato po dolgem poročilu o dogajanju v Sloveniji in v Jugoslaviji poudaril svojo podporo demokratičnim težnjam ob spoštovanju enakopravnosti vseh narodov in narodnosti.

V okviru priprav na občni zbor, ki bo ob koncu leta pa je sklenil, da pospeši javno razpravo o vseh najbolj žgočih in nerešenih vprašanjih, ki zadevajo slovensko narodnostno skupnost v Italiji.

Za okrepitev obmejnega gospodarskega sodelovanja

Ustanovili bodo mešano podjetje SLO-VENETA

Namen pobude je konkretizirati Osimske sporazume

SEŽANA — V prizadevanjih za konkretizacijo Osimskih sporazumov so se pri Zavodu za prosto cono pri Sežani odločili, da zaradi zastoja oziroma mirovanja pri uresničitvi tega načrta poiščejo nove možnosti za bogatitev obmejnega gospodarskega sodelovanja.

Prvi konkreten rezultat je predlog za ustanovitev mešanega podjetja SLO-VENETA s sedežem v Sežani, ustanovili pa naj bi ga Zavod za prosto cono pri SO Sežana, Agea iz Nove Gorice oziroma Sežane ter Arcomes iz Benetk. Novo podjetje je oz. naj bi bilo plod dogovorov med Obrtnim združenjem dežele Veneto in Zavodom za prosto cono, najpomembnejša vloga podjetja pa bi bila krepitev gospodarskega sodelovanja med sosedi.

V obsežnem programu dela nove firme je zapisano, da bo iskala primerne gospodarske programe italijanskih podjetij, ki jih je moč realizirati tudi na jugoslovanskih tleh (najprej v Carinski coni Sežana), pripravljala koncepte za ustanavljanje novih mešanih podjetij, ugotavljala možnosti za sovlaganja v nova podjetja itn.

Podjetje bo na neki način podobno koprski Aegidi, ki tesno sodeluje s tržaškim BIC (Business Innovation Center), bistvena razlika pa je v tem, da bodo v SLO-VENETA pomagali pri organizaciji oziroma vpeljevanju že utečene, priznane proizvodnje, ki ima tudi svoj trg, Aegida pa bo bolj kovnica in testna ustanova za potrjevanje, uveljavljanje povsem novih idej. Sežansko podjetje naj bi po vseh proceduralnih zadevah zares pričelo delovati konec novembra meseca, pogodbo o ustanovitvi pa bodo podpisali v začetku oktobra. Obrtniki iz dežele Veneto so že predlagali tudi šest programov, ki naj bi jih izpeljali v sodelovanju s slovenskimi firmami ali obrtniki (gre za plastične izdelke, kovinsko pohištvo idr.).

Zapišimo še to, da bi kar 80 odstotkov proizvodnje, ki bi jo organizirala SLO-VENETA, bilo namenjenih izvozu.

DUŠAN GRČA

Sestanki KD s PLI, SSK PRI in PSDI

TRST — Deželni tajnik KD Longo in načelnik strankine skupine v deželnem svetu Dominici sta se včeraj dopoldne ločeno sestala z delegacijama liberalcev in Slovenske skupnosti, ki sta jima načelovala Tabacco in Jevnikar. Sogovornike sta seznanila z vsebino dvostranskih pogovorov KD-PSI in ustreznimi soglasnimi stališči ter poudarila, da je bil storjen bistven korak naprej za pozitivno rešitev deželne krize na zasedanju deželne skupščine, ki bo 20. septembra. Predstavnika KD sta tudi najavila, da bo danes dopoldne skupno srečanje med zastopstvi strank, ki bodo sestavljale novo deželno večino. Popoldne sta se Longo in Dominici sestala še z zastopniki republikancev in socialdemokratov.

Ker jim dunajska vlada izdaja tranzitna dovoljenja z lekarniško tehniko Avtoprevozniki ohromili promet z Avstrijo

BOCEN — Italijanski avtoprevozniki so včeraj zaostriili protest proti dunajski vladi, ker jim izdaja dovoljenja za tranzit čez Avstrijo vsak teden, namesto da bi jih enkrat za vse leto. Za 1989 jih imajo na voljo 230.000, a 180.000 so jih že porabili. Kaže, da Dunaj ne bo popustil, dokler Italija ne bo dela tovarnega prometa preusmerila na železnico. Prevozniki še zahtevajo preklic sklepa, da po 1. decembru tovornjaki nad 7,5 tone v Avstriji ne bodo smeli voziti ponoči. Z orjaškimi kamioni so napravili cestno zaporo v Sterzingu (nedaleč od Brennerja) in paralizirali avtocestni odsek Brixen-meja (kolona je že tedaj dosegla dolžino 18 km!) ter prizadeli tudi državni cesti, ki peljeta do meje v Reziji, potem pa jo raztegnili še na prometnice v Venosti in Pusterii. Mimo so puščali le turiste in avtobuse. Podobno je bilo na avstrijski strani.

Avtoprevozniki so zaposlili za podporo svojo mednarodno zvezo IRU in vse evropske kolege. Njihovo početje so do sinoči obsodili družba Autostrada del Brennero, avstrijski Zeleni in seveda varnostni organi, ki jih dolžijo ilegalnega ravnanja. Predsednik boccenskega pokrajinskega odbora Durnwalder je zaprosil za posredovanje ministra za prevoze Berninija, odbornik Frick pa je zahteval takojšnji poseg pristojnega avstrijskega ministra.

Po stečaju Tomosa - špekulacije ni

KOPER — Z oklicem stečajnega postopka za koprski Tomos je v torek vseh 2600 zaposlenih dobilo odpoved. To seveda ne pomeni, da bodo vsi delavci ostali doma in da bodo tovarno razprodali. Začel se je postopek, ki mu pravijo stečaj in ki ima vrsto posledic z mnogimi neznankami. To je bilo jasno tudi na seji IS Občine Koper, ko so se člani seznanili s sklepom sodišča in prvimi "posledicami" stečaja. Predvčerajšnjim je ves kolektiv sicer še prišel na delo, okrog 100 zaposlenih pa je že dobilo delovne knjižice s pojasnilom, da se morajo v naslednjih dneh javiti na Skupnosti za zaposlovanje, kjer bodo dobivali ustrezno nadomestilo, dokler se ne (pre)zaposlijo. Prvi stotini se bo v prihodnjih dneh pridružilo še več delavcev. Koliko? To v Koprju in Tomosu za zdaj ni moč izvedeti, ker so za vse potrebne analize; toda velike analize niso nujne, če so že prvi dan lahko ugotoviti, katerih sto je v Tomosu "preveč".

Končna številka "viškov" delavcev bo znana potem, ko bodo opravljene analize donosnosti programov in na osnovi tega oblikovani programi Tomosa oziroma Inmota, novega podjetja, ki ga je ustanovil Tomos. Ob pomislekih, da gre za vodeno špekulacijo, v kateri bo Inmot prevzel vse najboljše od Tomosa, na ramena družbe pa prenesel dolgove nekdanj paradnega konja naše motorne industrije, je treba zapisati, da tako v banki (LB Splošna banka Koper je s trenutno 550 milijardami din največji upnik Tomosa, ki ima okrog 850 milijard vseh dolgov - kratkoročnih in dolgoročnih) kot na izvršnem svetu menijo, da to špekulacija ni. Vsi skupaj iščejo najboljše rešitve, ki bo "prinesla" najmanj škode upnikom, ohranila kar največ zaposlenih in seveda

programe, ki bodo dohodkovno zanimivi. Le taki programi bodo imeli podporo banke, ki se je odločila (na seji minuli petek je problematiko Tomosa obravnaval izvršni odbor), da bo stečajnemu upravitelju Aldu Gabrijelu s 100 milijardami posojil in 50 milijardami garancij omogočila, da se v Tomosu ponovno oživi proizvodnja, da se plačajo obveznosti dobaviteljem, seveda pa dokonča samo tisto, kar je nujno. Nedonosna proizvodnja (v pogojih, kakršnih posluje Tomos) mora iz tovarne, ali pa jo je treba ukiniti. Kot je na seji občinskega IS povedal predsednik Milan Vergan, je možno že v treh mesecih zaključiti tisti del stečajnega postopka, v katerem bodo upniki najmanj izgubili. Današnja zakonodaja je namreč taka, da v tako kritičnih primerih praktično bolj "ščiti" dolžnika kot upnika, zato je hitrost in racionalnost pri reševanju zadev toliko pomembnejša. »Naš interes je, da se finančni problemi čimprej rešijo, seveda pa bo naša skrb tudi reševanje problemov, ki bi lahko nastali z viški delavcev. Možnih rešitev je več, konkretnih programov pa še nimamo, ker tudi ti viški niso znani,« je povedal Milan Vergan.

V koprski občini imajo že več izkušenj s stečaji in likvidacijami, Tomos pa vendarle ni tako majhen kot tiskarna Jadran ali kot so Vinakoper, ki sta še vedno problematična. Problem bo velik, nujni ukrepi v Tomosu morebiti tudi kruti (zlasti za mnoge delavce), toda neizbežni v soočanju s tržno ekonomijo, kateri Tomos (tak kot je bil do včeraj) ni mogel več slediti.

D. Gr.

Pesem Tržaškega okteta na »Vipavski trgatvi«

Prišel je čas trgatve, nekje prej, drugje kak dan pozneje. Vipavska dolina, prekrasna deželica dobre kapljice, je tudi že vsa v trgatvenem vrvenju. Poleg trganja zlatorumenih ali rožnatordečih, od sonca nabreklih jagod, pa je trgatve tudi priložnost za kulturne prireditve, ki spremljajo vsakokratno grozdno žetev. Vipavsko turistično društvo je letos za vrsto takih prireditev poskrbelo že devetnajstič zapored, za uvod vanje pa je povabilo v goste Tržaški oktet, ki je v torek zvečer nastopil v čedni vaški dvorani v Podragi pri Vipavi. Čep rav utrjeni od dela so se domačini odzvali pobudi turističnega društva in krajevne skupnosti SZDL v lepem številu in s pozornostjo in navdušenimi aplavzi spremljali oktetovo petje. Sicer pa imajo prizadevni vipavski turistični delavci v okviru "Vipavske trgatve" na sporedu še današnji nastop vokalnega kvarteta Big-Ben iz Nove Gorice, ki bo v Podnanosu izvajal črnske duhovne pesmi, jutri zvečer nastop pevskega zbora "Srečko Kosovel" iz Ajdovščine v vipavski kinodvorani, v soboto zvečer v dvorcu Zemono violinski koncert znanega "čudežnega otroka" Štefana Milenkovića ob klavirski spremljavi Lidije Kajncan, zabavni del "Vipavske trgatve" pa se bo po tradiciji odvijal v soboto in nedeljo na vipavskem trgu.

Tržaški oktet, ki je tokrat prvič nastopil v javnosti po daljšem poletnem premoru, je za nastop v Podragi pripravil spored izključno slovenskih narodnih in umetnih pesmi, primernih za priložnost. Nazdravil je z Zdravljico, kot se spodobi, potem pa so se zvrstile Tam kjer pisana so polja, Dober

večer, Vzvečer, Oblaček, Mlatiči, Triglav moj dom, Doberdob, Primorski partizan, Pogled v nedolžno oko, Na trgu, Pa se sliš, Lušno je vigred in za zaključek Majolčica, simbolično namenjena želji in voščilu za dobro trgatve in še boljši vinski pridelek.

Občinstvo je vsako pesem naših pevcev nagradilo s toplim aplavzom, nekatere med njimi pa so še posebej vžgale, zlasti tiste, ki so s svojo domoljubno ali ljubezensko vsebino segle v srca in čustva. Sicer pa jih je tudi oktet zapel z zavestjo odgovornosti, ki si jo je naložil s svojim ugledom. Za dodatek je poslušalcem poklonil še Vodopivčeve Žabe, na zakuski v eni najstarejših vaških kleti pa sta prišla do besede še oba tenorista-solisti Rudija, Žagar in Kalinki in Stopar v Kraguljčkah. Kdo ve, zakaj se v kletnih prostorih še posebej lepo poje; morda zaradi stoletnih obokov ali zaradi družabne sproščenosti, ali samo zato, ker se ob vinskih sodih Slovenci še posebej dobro počutimo?

Pred začetkom koncertnega sporeda je člane Tržaškega okteta pozdravil Ivan Mermolja v imenu Turističnega društva Vipava, na koncu koncerta pa se mu je zahvalila predsednica krajevne konference SZDL Jožica Trošt Krušec z ugotovitvijo, da je »pesem vedno bila vezivo in zavest slovenskega naroda«, v tem primeru pa še »potrditev bratskih vezi z zamejskimi Slovenci«. Za koncert sam pa je dejala, da je »prepričala z izredno vokalnostjo in visoko umetniško vrednostjo tako, da nam bodo vaše pesmi in vaša prisotnost med nami še dolgo ostali v spominu«.

JOŽE KOREN

Mojstri v kričanju in žaljivkah

Velikokrat se sprašujemo, ali imamo v naših vsakdanjih opravilih oprava z normalnimi ljudmi, ali pa s takimi, ki so doma pustili pamet in se povampirjeno šopirijo na ulici ali v kaki uradni dvorani. V Trstu je zelo v modi "streljati" na Slovence. Nekoč, za časa fašizma, so naše prednike poslali pred izredna sodišča, odtod jih pošiljali v zapor, v konfinacijo, ali kar na bazoviško gmajno, kjer so nanje streljali. Dandanes pa na nas streljajo z besedami vsakokrat ko zahtevamo spoštovanje tistih ustavnih določil italijanske demokratične republike, ki nam zagotavljajo enakopravnost našega jezika.

Ta protislovenska gorja, marsikdaj zabeljena tudi s pomanjkanjem bontona, se v zadnjem času zaostrojuje in žal zajema tudi nekatere kroge in ljudi, ki so nam doslej bili blizu ali nam vsaj odkrito niso nasprotovali.

Komedija v rajonskem svetu v Škedenju, ki je pred časom dobila nepričakovane razsežnosti, se nadaljuje. Večina tamkajšnjih rajonskih svetovalcev prepoveduje zastopniku slovenske narodnosti, da se slovensko izraža, pa čeprav je to določeno v pravilniku o delovanju rajonskih svetov in tržaški občini. Kot beremo v drugem poročilu v današnjem dnevniku, bo komedija v Škedenju prišla pred sodišče. Zadevo bodo komunisti prijavili deželnemu upravnemu sodišču, ker je bil na zadnji seji rajonskega sveta grobo kršen pravilnik.

Če nekateri ljudje v rajonskih svetih ne poznajo lepega vedenja, saj na sejah marsikdaj tudi tulijo, imamo ljudi brez bontona tudi drugje. Poznani mož, ki liberalce zastopa v tržaški politiki, je mnenja, da je treba Slovence le dobro plačati, pa bodo nehali protestirati zaradi sinhrotrona pri Bazovici. Morda je kje drugje zares tako, zadeve pa zares ni mogoče posplošiti.

Tak žaljiv odnos imajo nekateri do nas. Stvar ni nova, saj se iste stvari v Trstu dogajajo od začetka stoletja.

Marsikdo nam je doslej nasprotoval, ni pa se spuščal v gonjo proti nam. Stanje pa se je spremenilo, še zlasti, odkar so se razmerja sil spremenila v tukajšnjih demokristjanski in socialistični stranki, odkar se v teh dveh strankah, ki dejansko odločata, o marsikateri zadevi razpravlja na drugačen način kot v preteklosti. Nastop liberalca nas niti ne preseneča, niti nima velike teže, saj so zadnje volitve pokazale, da je liberalna stranka na zatonu.

Čez nekaj dni bo čez mejo šel predsednik italijanske vlade Andreotti. Tja gre na povabilo italijanske narodnostne skupnosti v Jugoslaviji. Srečal se bo z jugoslovanskim premierom Markovićem. Brez dvoma bosta govorila o manjšinah. Od predsednika vlade Andreottija pričakujemo, da uresniči to, kar je med evropsko volilno kampanjo povedal, da je dozorel čas za izglasovanje zaščitnega zakona. Le tako, vsaj tako upamo, bi marsikaterega napada na nas ne bilo.

MARKO WALTRITSCH

Tudi med botri tržaškega sinhrotrona so kravji pastirji - po duši Robot nastop odbornika Traunerja proti nasprotnikom bazovske lokacije

»Pri zagotovitvi terenov za sinhrotron prihaja do nesprejemljivih in nezaslišanih problemov. Po mojem resnični razlogi za to niso etnične, ampak politične narave. Prepričan sem, da se bodo vsi ugovori etnične, moralne in ekološke narave razblinili, kakor hitro bodo protestnike dobro plačali. Iz drugih podobnih izkušenj vem, da je mogoče vse takšne etnične in moralne zadeve preprosto pokupiti, samo terene je treba plačati več, kot bi sicer bili vredni.«

Tako je povedal prvak tržaških liberalcev Sergio Trauner, ko je včeraj dopolne sodeloval pri okrogli mizi na temo »Nova raziskovalna obzorja: Elettra — tržaški svetlobni pospeševalnik«. Trauner je med drugim tržaški občinski odbornik, vendar je za okroglo mizo, ki je potekala na Tržaškem velesejmu v okviru salona »50 e più«, govoril kot član predsedstva vseh državnega zavoda za industrijski razvoj IRI. Razpravo je vodil podtajnik pri ministrstvu za univerzo in raziskovanje Learco Saporito, v njej pa so sodelovali še predsednik Dezele Adriano Biasutti, pooblaščen upravitelj družbe Sincrotrone Trieste Pier Maria Gerini, vodja načrtovanja tržaškega sinhrotrona Mario Puglisi, znanstveni podpravitelj tega projekta Renzo Rosei in vsedržavni podtajnik zveze trgovcev Confcommercio Paolo Bartoli.

Sredi takšne ugledne in uglašene družbe je Trauner s svojim grobim izražanjem še posebno izstopal, tako da je starejša Slovenka, ki je sledila razpravi, začutila dolžnost, da mu privije moralno zaušnico. Povedala je, da se čuti kot Kraševka globoko užaljena, in ga vprašala, ali misli, da ima oprava s prostitutkami. Res se je potem njen nastop nekoliko izkrhal z dokaj paterističnimi izjavami o pašnikih in kravah, ki naj bi jih sinhrotron uničil, a resnica ostaja, da se je od vseh prisotnih,

pa naj so sedeli na tej ali na oni strani govorniškega pulta, edina opogumila in tržaškega veljaka opozorila, da naposled obstajajo določene meje.

Trauner je imel besedo čisto na koncu razprave, ko je bil za okroglo mizo že marsikateri sedež prazen. Tako ni bilo več Biasuttija, ki je prvi govoril in takoj nato odhitel reševati deželno krizo. Tudi on se je dotaknil vprašanja lokacije sinhrotrona. Poudaril je prepričanje, da je bilo območje T8 izbrano iz tehničnih in ne iz političnih razlogov. Sicer pa je predsednik Dezele največ govoril o težavnem rojevanju Trsta kot mesta znanosti in o veliki vlogi, ki bi jo sinhrotron moral odigrati v njem.

Pooblaščen upravitelj Gerini je obnovil sicer še kratko zgodovino delniške družbe Sincrotrone Trieste, prikazal njeno strukturo in delovanje ter izrazil prepričanje, da se bo tržaški sinhrotron razvil v enega najuspešnej-

ših primerov medsebojnega oplajevanja znanosti in industrije v Italiji. O glavnih značilnostih tega stroja in o možnostih njegovega uporabljanja sta potem podrobneje govorila vodja načrta Puglisi in znanstveni podpravitelj Rosei. Izražala sta se dokaj »strokovnjaško«, zaradi česar jih je moderator Saporito večkrat dobesedno pokaral in pri tem mestoma celo ranil njihovo občutljivost.

Bartoli je izrazil prepričanje, kako je prav, da država investira v znanost, saj to ima dobre dalekosežne posledice za vse. Okroglo mizo pa je zaključil podtajnik Saporito z mislijo, da je Trst našel v znanstvenem raziskovanju svoje novo in pravo poslanstvo, ter zagotovil, da ga bo vlada v tej rasti podpirala. Takšne podpore naj bi bil še posebno deležen projekt sinhrotrona.

(mb)

Na sliki (foto Magajna) predsednik Dezele Biasutti govori za okroglo mizo o sinhrotronu.

Pod obtožbo predvsem občinska uprava in koalicija

KPI o slovenščini v rajonskih svetih

»Prekinitve torkove seje v rajonskem svetu za Škedenj in Čaroblo je nezakonita in KPI bo zadevo prijavila sodišču. Mimo tega pa izstopa pasivnost občinske uprave oziroma koalicije, ki trdi, da je mesto preveč občutljivo na ta vprašanja in da sama ne more ničesar ukreniti. Ta pasivnost, pretkana z birokratskimi izgovori, vodi v politično regresijo, v kateri ni prostora za strpnost in spoštovanje pravic manjšine.« Tako je načelnik komunistične svetovalske skupine v občinskem svetu Maurizio Pessato začel včerajšnjo tiskovno konferenco, na kateri so on in občinska svetovalca Anamarija Kalc ter Stelio Spadaro spregovorili o vprašanju rabe slovenščine v rajonskih svetih.

Pessato je nato uokviril celotno problematiko, spomnil na pravilnik o delovanju rajonskih svetov in opozoril na dejstvo, da je doslej občinska uprava poskrbela za tolmača le v rajonskih svetih, kjer je bil predstavnik Slovenske skupnosti. Obnovil je tudi potek torkove seje v škedenjskem rajonskem svetu in nato ocenil pogovore, ki so jih v prejšnjih dneh komunisti imeli s predstavniki KD, PSI, SSk, županom Richettijem in odbornico Pittonijev. O teh srečanjih smo že poročali, naj tu le omenimo Pessatovo oceno, da so se srečanja s politiki omejila na splošno vabilo k »odgovornemu obnašanju« in da so socialisti

ti ter demokristjani s popuščanjem desničarskim silam močno nazadovali glede političnih in kulturnih stališč do manjšine. Sestanek z upraviteljema pa je bil za komuniste popolnoma negativen, saj ocenjujejo, da se župan ne more omejiti na izražanje nekih želja, ampak se mora aktivno zavzeti za izvajanje pravilnika in norm. V zvezi s Stafferijevo odredbo o rabi slovenščine je Pessato še izjavil, da je povsem neobstoja in da bo KPI zato vložila priziv na Deželno upravo sodišče.

Za Anamarijo Kalc je nazadovanje v priznavanju že zajamčenih pravic manjšine posebno hudo, ker se to dogaja v rajonskih svetih, za katere naj bi bil značilen v prvi vrsti tesen stik s prebivalstvom. Nazadovanja ne ocenjuje kot naključje, ampak kot poskus, da bi zakon za zaščito manjšine štartal s točke minimalno priznanih pravic. K tem razmišljanjem je svoj prispevek dal še Spadaro, ki je opozoril na nove značilnosti takega zadržanja. »Richettijeve izjave me presenečajo predvsem zaradi trenutka, v katerem jih daje: papež govori o manjšinah, Cossiga se pogovarja z Valdežani, vsedržavni časopisi in priznani strokovnjaki opozarjajo na nevarnost razizma, on pa se skriva za "preobčutljivostjo" Trsta. Če je bilo težave z narodnostno identifikacijo pred štiridesetimi leti lažje razumeti, je to sedaj nemogoče. Tako pasivno

zadržanje ustvarja veliko nevarnost, da se razširijo in utrdijo rasistične kali ter etnična ločevanja, poleg tega pa ljudi odvrčajo od demokratičnih institucij. To pa je problem vseh in ne le slovenske manjšine,« je dejal Spadaro.

Za njim je v pogovor posegel še Ravel Kodrič, ki je podčrtal zadoščenje KPI, da je Slovenska skupnost odkrito nastopila proti takemu tolmačenju pravic Slovencev, na katerega je doslej tiho pristajala. Ta načelni nastop SSk je za Kodriča lahko zametek skupnega nastopanja.

Tiskovno konferenco so komunistični svetovalci zaokrožili s predstavitvijo petih resolucij, ki so jih v korist slovenske manjšine in rabe slovenščine predložili občinskemu odboru v teh nekaj mesecih, kolikor traja njihova mandatna doba. Pessato je posebej poudaril resolucijo, ki jo je KPI predložila že aprila. V njej je poleg drugega zahteva, naj občinski odbor ustanovi posebno komisijo za uveljavljanje kulture sožitja, ki naj išče in najde nove instrumente za razvoj dialoga med obema skupnostima, za medsebojno spoznavanja in za aktivno vključevanje slovenske manjšine v družbeno, gospodarsko in kulturno tkivo Trsta. Verjetno je odveč pripomba, da na vse te resolucije in priporočila KPI še ni prejela odgovora.

N. F.

Vpisovanja na tečaje SDZPI sprejemajo še do 22. septembra Za posodabljanje našega gospodarstva

Na sedežu Slovenskega deželnega zavoda za poklicno izobraževanje vlada v teh dneh prava mrzlica. Osebe zavoda se namreč vročično pripravljajo na novo šolsko leto, ki se bo za nekatere tečaje pričelo že prihodnji teden. Poleg tega pa v teh dneh sprejemajo na Zavodu tudi vpisovanja, saj se je še do 22. septembra mogoče vpisati na enega od 18 tečajev, ki jih SDZPI prireja letos v Trstu. Čeprav se je od začetka septembra prijavilo zadovoljivo število ljudi, pa je za nekatere tečaje še nekaj prostih mest, ki jih prireditelji upajo zapolniti. Ker se poletje izteka, bodo verjetno tudi zamudniki kmalu odločili, s čim se bodo ukvarjali v bodočnosti. To velja zlasti za študente, ki so končali višjo šolo ali ki je ne nameravajo več obiskovati. A tudi tistim, ki bi radi izboljšali svoj položaj v službi in poglobili svoje znanje ali si pridobili novo, pa prihajajoča jesen gotovo pomaga, da bolje premislijo kaj storiti.

O letošnji bogati in pestri ponudbi SDZPI, ki prireja tudi bolj neobičajne tečaje, ki omogočajo vstop v nove poklice, smo že večkrat pisali. Tokrat smo se torej obrnili na nekatere strokovne sogovornike Zavoda, ki sodelujejo pri oblikovanju tečajev. Med temi so Slovensko deželno gospodarsko združenje, ki je med ustanovnimi člani Zavoda in ki torej od vsega začetka sodeluje z njim, Kmečka zveza in Zveza slovenskih kulturnih društev. Prav te organizacije so letos (poleg ZSSDI) predlagale Zavodu, naj priredi nekatere zanimive in iz poklicnega vidika tudi zelo perspektivne tečaje.

Med te sodita na primer tečaja iz marketinga in managementa ter iz zunanje trgovine, ki ju SDZPI prireja v sodelovanju s SDGZ. Ravatelj SDGZ Vojko Kocjančič nam je dejal, da glede na potrebe tržišča prirejajo vsako leto različne tečaje. Tečaj SDZPI so potrebni, pravi Kocjančič, ker trgovski zavod ne nudi dijakom zadostne priprave. Programi so zastareli, znanje je preveč teoretično in nociónistično, današnje tržišče pa potrebuje zelo gibčne like, ki morajo biti kos novim izzivom. Oba omenjena tečaja pa sta namenjena tudi tistim, ki so že zaposleni v gospodarskem sektorju, in univerzitetnim študentom. Na tečaju iz marketinga in managementa bodo udeleženci spoznali nove načine organizacije dela, finančno poslovanje, vpliv le-tega na cene, raziskovanje tržišča, kako uspešno ponuditi svoje usluge itn. Na tečaju iz zunanje trgovine (v Trstu in v Gorici je okrog 250 slovenskih podjetij, ki trgujejo s tujino) pa bodo operaterji spoznali vse zakone, ki urejajo carinjenje, spedijske dejavnosti, prevoze in delovanje bank.

Med kmetijskimi tečaji velja gotovo omeniti tečaj iz splošnega kmetijstva, ki nudi mladim možnost, da dobijo poklicno potrdilo in zatorej tudi deželne prispevke. Tečaj zajema vsa področja, a jih obravnava z ekonomskega vidika. Strokovni sodelavec KZ Mario Gregorič nam je povedal, da so se odločili prirediti tečaje, ker slovenski kmetje še do nedavnega niso posodabljali svojega znanja. V Trstu ni nobene kmetijske šole, tako da je Zavod pravzaprav edina šola, ki posreduje nove prijeme.

Alternativni pristop do kmetijstva je mogoče spoznati na tečaju iz biodinamike. Ta tečaj so sklenili prirediti, ker med ljudmi vlada zelo veliko zanimanje za alternativne načine obdelovanja zemlje, pa čeprav jih še ni mogoče uvesti na večjih površinah. Prav tako je vedno več zanimanja za kletarstvo, saj so vinogradniki razumeli, da je stekleničenje bistvenega pomena za pridelovanje kvalitetnejših vin. Tudi ta panoga zahteva namreč novo tehnologijo, saj je vino pridelalec, ki se mora ohraniti v času in prostoru, če ga želimo primerno ovrednotiti. Nove tehnologije pa bodo spoznali tudi tisti, ki bodo obiskovali tečaj iz živinoreje, saj so ta sektor pri nas vse premalo posodabljali.

Na koncu naj omenimo še tečaja za "kulturnike" in športnike, ki ju Zavod prireja v sodelovanju z ZSKD in ZSSDI. Največji problem, s katerim se v zadnjih časih srečujejo člani naših društev, nam je povedala organizacijska tajnica ZSKD Nives Košuta, je namreč, kako fiskalno voditi društva. Društva, ki imajo tudi komercialne dejavnosti (bar in šagre npr.) se znajdejo večkrat v zagati, saj bi jih po sedanjih nejasnih zakonodaj lahko smatrali za pridobitniška podjetja. Tečaj bo torej nudil vse informacije o zakonih in bo tečajnike usposobil, da vodijo ustrezno dokumentacijo. Tečaj iz animacije pa je posvečen v prvi vrsti kulturnikom, saj smo na tem področju pri nas v veliki zamudi. Voditi kulturne dejavnosti, predstavljati, podžigati diskutante itd. namreč ni od muh, tako da je zelo koristno poznati nekatere tehnike.

Pred združitvijo z ricmanjskim zborom

Za obnovo pevskega delovanja v Borštu

V torek je bil v Borštu že napovedani sestanek za obnovo pevskega zbora Slovenec, ki je v povojnem času tako častno zastopal pevsko tradicijo te vasi in sodeloval na številnih domačih in drugih prireditvah. Sestanka se je udeležilo še kar lepo število domačinov, čeprav so vsi boleče občutili odsotnost mladih, ki bi morali biti duša napora za oživitve kulturne dejavnosti v vasi.

Glavno poročilo na seji je imel podpredsednik društva Saša Ota, ki je med drugim tudi napovedal, da bo prihodnje leto 90 let od začetka društvenega delovanja v Borštu. Lepo bi bilo, je med drugim dejal, da bi na proslavi, ki jo nameravamo pripraviti, nastopil tudi zbor, tako kot je bilo to vedno ob drugih obletnicah in važnejših dogodkih. Mislili smo in še vedno upamo, da bo vsaj ta okoliščina bolj združila vaščane, odrasle in mlade, da bi proslavo te obletnice izpeljali tako, kot si želimo in kot bi bilo prav, je še poudaril.

Pozivu, da se ponovno vključijo v domači pevski zbor, se je zaenkrat odzvalo 22 pevcov, kar je seveda premalo, da bi lahko zbor samostojno deloval, se izpopolnjeval in v svojem delu uspeval.

Zato so na seji predlagali, da bi prišlo do združitve med zborom Slovenec in zborom KD Slavec iz Ricmanj. V pretekli sezoni je v omenjenem zboru že sodelovalo devet pevcov iz Boršta. Predlog ni bil takoj osvojen, vendar so končno udeleženci v to rešitev privolili. Sedaj bosta morali obe društvi urediti pogoje za medsebojno sodelovanje.

Določili so, da bo prva pevka vaja v torek, 19. t. m. ob 20.30 v srenjski hiši v Borštu. Zbor bo vodil priznani glasbenik, skladatelj in dirigent Aldo Kumar, ki je zbor v Ricmanjih vodil že pretekla leta.

Člani KD Slovenec, ki tudi vaščani upajo, da bo pobuda naletela na dober odmev ter da se bodo pevci, predvsem mladi, odločili za sodelovanje v zboru.

Na Opčinah občuteno srečanje o problemu fojb Kljub očitnim razdvajanjem lahko med sabo razpravljamo

Razprava na temo "Fojbe med zgo-
dovino, mitom in politiko", ki je bila
predsinočnim v Prosvetnem domu na
Opčinah, je bila mestoma čustveno
napeta, bolj primerna za literarni opis,
kot za suho kroniko, ki našteva dej-
stva, spregleda pa atmosfero. Razprava
je pokazala, da bo vprašanje fojb med
Slovenci odmevalo še dolgo, upati pa
je, da bo ohranila trezne, čeprav tudi
čustveno nabite tone, predvsem pa
vsebine, kot sta jih podala senator
Stojan Spetič, prof. Jože Pirjevec in
tudi mnogi razpravljalci. Bistvo je na-
mreč to, da lahko razpravljamo tudi o
kočljivih zadevah, saj je debata na
Opčinah pokazala na številna odprta
vprašanja in ne samo na neki zgodo-
vinski problem.

Poslušalci je bilo jasno, da je bilo
odprtih dilem več, naj omenimo
osrednjo in sicer naš odnos do pretek-
losti in zgodovine, razmerje do itali-
janske večine, vizijo prihodnosti in se-
veda današnji vlogi Italijanske komu-
nistične partije. Do teh vprašanj se
Slovenci opredeljujejo na različne
načine, ki niso le idejno zaznamovani,
ampak tudi generacijsko. Očitno je, da
"štiridesetletniki" precej drugače gle-
dajo na določene probleme, kot starej-
ši, še drugače pa mladi. V tem smislu
je poučna anketa, ki jo je izvedla prav
knjižnica Pinko Tomažič in tovariši
med 131 mladimi med 14. in 33. letom.
Od teh se je 96 strinja s polaganjem
cvetja na fojbo, 21 anketirancev je od-
govorilo, da se ne strinja, 14 pa se jih
ni opredelilo.

Raznolikost razprave je bila vsaka-
kor pozitivna in tudi njena raven. Sre-
čanje je uvedel prof. Jože Pirjevec, ki
je prisotne seznanil z angleškimi do-
kumenti, ki so shranjeni v londonskih
arhivih in tudi z nekaterimi drugimi
pričevanji. Na podlagi zapisane ga je
jasno razumeti, da so med jugoslov-
ansko prisotnostjo deportirali iz naših

krajev veliko število ljudi, več pa so
jih tudi usmrtili. Ogromna večina so
bili to fašisti in kolaboracionisti, govor
pa je tudi o nedolžnih. Pričevanja ka-
žejo tudi na to, da so v fojbah tudi
nemški vojaki. Pirjevec je izpostavil
tezo, da so bile deportacije organizirane,
usmrtitve pa so potekale brez resni-
čnih in pravih procesov. Na oči tek
odvetnika Berdona, da ne postavlja
vprašanje fojb v pravi okvir, je ob
koncu predavanja prof. Pirjevec zelo
jasno povedal, da postavlja fojbe v
okvir stalinizma. V tistih časih so mar-
sikke uporabljali metodo površnih pro-
cesov in usmrtitev. S tem v zvezi je
govornik naglasil, da sodobna sloven-
ska zgodovina gleda na NOB kot na
večplastno dogajanje, ki je skrivalo v
sebi tudi napake in stranpoti.

Najbolj pričakovan je bil seveda po-
seg senatorja Stojana Spetiča. Dejal je,
da je pred polaganjem cvetja na fojbe
"čutil v sebi vihar" in nato obrazložil
svoj odnos do problema. Povedal je,
da je o fojbah razmišljal dolga leta. S
problematiko in tudi problematično-
stjo tistih časov se je podrobneje srečal,
ko se je s pokojnim Bubničem ukvar-
jal s procesom o Rižarni. V pisni ko-
respondenci (povedal je, da jo bo mo-
orda nekda objavil v spominih) je pole-
miziral s škofom Santinom, srečal pa
se je tudi s škofom Bellomijem, ki ima
do Slovencev čisto drugačen odnos.
Osebnostne izkušnje in stiki, pa tudi razi-
skave in opazovanje stvarnosti so Spe-
tiču pokazale, kako globoko se je
vprašanje fojb zašlo v življenje Trsta
in delilo ljudi. Spetič se je jasno izre-
kel za odkritje zgodovinske resnice,
saj je podprl tudi Camberjev predlog
v parlamentu, naj končno razišejo
resnico; po tej "podpori" pa je Camber
svoj predlog de facto umaknil. Spetič
je bil tu jasen in glasen ter ponovil, da
ponuja šopek spravo med živimi, niko-

li in nikdar pa ne bo pomenil odpu-
ščanja fašizmu. To tezo je ponovil še ob
zaključku, ko je omenil številne aktu-
alne probleme: od novega rasizma do
škedenjske afere. Slovenski senator je
naglasil, da gre tu za spravo med po-
štenimi ljudmi, proti rasizmu in fašiz-
mu živih, iskrenost česar dokazuje
tudi osebnost pobudnika dejanja, vse-
državnega tajnika ZKMI Cuperla, ki
je bil pred leti celo izključen iz šole,
ker se je boril za to, da bi v njej orga-
nizirali Prešernovo proslavo.

V razpravi je bilo seveda slišati glo-
boka nesoglasja z dejanjem, na primer
v Malalanovem posegu, diferencirana
mnenja in sodbe pa tudi politična sta-
lišča. Psihiater Fonda je dejal, da od-
klanja črno-belo gledanje na pretek-
lost in da si želi takšno resnico, ki bo
odkrila različne plasti preteklosti.
Gorjup je očital partiji, da članov ni
seznanila s pobudo. Wilhelm je opo-
ziral na to, da prekat med Italijani in
Slovenci najbolj škoduje nam in hkrati
naglasil, da ni mogoče prezreti tega,
kar KPI dela v korist Slovencev: od
parlamenta pa do Škedenja. Pečenko se
s pobudo ni strinjal in poudaril, da se
ne sme enačiti Rižarne in fojb. Kalčeva
je ponovno izpostavila iskrenost
pobude, deželni svetovalec Budin pa
je naglasil, da je preteklost večplast-
na, a tudi v tej večplastnosti naša.
Odločno pa je odklonil možnost, da bi
nam drugi vsiljevali pogled na pretek-
lost, ali pa, kako se moramo do nje
vesti in v tem smislu je odklonil Colo-
nijnov predlog, da bi šli vsi slovenski
župani na fojbo. Kdaj in kako bomo
odločali sami.

Na žalost ne moremo omeniti vseh
posegov, glasov in razpravljalcev, ne
moremo opisati vseh čustvenih valo-
vanj, lahko pa povemo, da smo bili po
toliki diskusiji bogatejši, kljub razli-
kam, ki so ostale.

A. M.

Ciklus za vzgojiteljice pa se prične že jutri Prihodnji teden bo stekel seminar za slovenske šolnike

Z jutrišnjim predavanjem za vz-
gojiteljice se tudi letos prične je-
senski seminar za slovenske šol-
nike, ki ga prireja Šolsko skrbništvo
v Trstu sporazumno z Republiškim
komitejem za vzgojo in izobraževa-
nje SRS na osnovi dogovorov med
Italijo in Jugoslavijo.

Seminar se bo uradno začel v to-
rek, prva predavanja pa bodo kot
rečeno že jutri. Toda poglejmo
podrobneje celotni koledar preda-
vanj.

Prvi ciklus za vzgojiteljice
(skupini A in B) bo jutri, 15. se-
ptembra, na učiteljski A. M. Slom-
šek od 9. do 13. ure. Na temo »Di-
namika sporocanja na predšolski
stopnji« bo predavala klinična psi-
hologinja Slavica Pogačnik-Toličič.

Hospitacije bodo 18. septembra
ob 9. uri, in sicer za skupino A v
vrtcu pri Bertokih, za skupino B v
vrtcu »Čebelica« v Kopru. Koordi-
nator bo mag. Lucija Čok.

Drugi ciklus za vse pedagoške
delavce bo 19. septembra v Kultur-
nem domu v Trstu s pričetkom ob
9. uri, ko bo pesnik in kulturni de-
lavec Tone Pavček spregovoril na
temo »Slovenski pisatelj med kul-
turo in politiko«. Ob 11. bo uradna
otvoritev seminarja, kateri bo sle-
dil koncert violinista Tomaža Lo-
renza in kitarista Jerka Novaka.
Ob 12.30 bo sprejem pri general-
nem konzulu SFRJ v Trstu.

Tretji ciklus za osnovne šole (3
skupine: A, B in C) bo v Prosvet-
nem domu na Opčinah, in sicer:

29. septembra od 9. do 12. ure za
skupino A;

29. septembra od 13. do 16. ure za
skupino B;

30. septembra od 9. do 12. ure za
skupino C.

Predaval bo prof. Janez Ferbar
(Univerza Ljubljana) na temo »Na-
ravnoslovje in eksperimentiranje«.

Četrti ciklus za profesorje jezi-
kov in humanističnih predmetov
bo 29. in 30. septembra v Kultur-
nem domu v Trstu. Prvi dan bo od
9. do 11. ure dr. Janez Bogataj
predaval o vprašanju vrednotenja
kulturne dediščine v sodobnem
času, nato pa bo mag. Dean Komel
spregovoril o sodobni filozofski
misli pri Slovencih. Naslednji dan
bo v prvih jutranjih urah dr. Peter
Vodopivec predaval na temo »70
let Jugoslavije - trajanje ali obno-
vitev nacionalnih razhajanj«, od 11.
do 13. ure pa je predvideno preda-
vanje Miha Breganta o sodobni
slovenski poeziji - samozaložbe in
sonetizem.

Peti ciklus za profesorje nara-
voslovnih predmetov, matemati-
ke in fizike bo prav tako 29. in 30.
septembra. Prvi dan bo za profe-
sorje nadvse zanimiv, saj bodo zjut-
raj od 9. do 11. ure v restavraciji
Škocijanskih jam sledili predava-
nju dr. Petra Habiča o ekološkem
onesnaževanju voda s posebnim
oziroma na Škocijanske jame, po-
polndne pa si bodo - prav tako pod
vodstvom dr. Petra Habiča - jame
tudi ogledali.

Naslednje jutro se bodo profesor-
ji znanstvenih ved zbrali na liceju
Prešeren, kjer jim bodo prof. dr.
Franc Lazarini in sodelavci govorili
o vlogi poskusa pri pouku nara-
voslovnih ved.

S sestanka na prefekturi Ribiško naselje: nujni hitri in učinkoviti posegi

Na sestanku, ki se je odvijal v prejšnjih dneh na pre-
fekturi in kateremu je načeloval podprefekt dr. Vergone,
so obravnavali geostatično stanje Ribiškega naselja. Sest-
anka so se udeležili župan devinsko-nabrežinske občine
Bojan Brezigar ter odbornica za urbanistiko Contento,
pokrajinski odbornik Cannone ter tehnični izvedenci
Pokrajine, deželnega urada za civilno zaščito ter civilne-
ga tehničnega urada. Udeleženci sestanka so se dotaknili
številnih aspektov tega problema; v zadnjih letih se stan-
je v Ribiškem naselju vse bolj slabša, razpoke v stavbah
se širijo, nekatere ceste pa se dobesedno ugrezajo. Zara-
di tega je devinsko-nabrežinska občinska uprava prosila
za sestanek na prefekturi z namenom, da se preučijo in
čim prej pripravijo konkretni in koordinirani posegi, ki
bi zaščitili prebivalce Ribiškega naselja.

Pokrajinski odbornik Cannone je orisal tako imeno-
vani »integrirani načrt«, ki ga je izdelala pokrajinska
uprava in ki naj bi rešil nekatere probleme, še posebno
kar se tiče cestnih povezav; vendar časovni termini so
pretežno dolgi. Deželni tehniki so sporočili, da so pro-
blem Ribiškega naselja obravnavali tudi na deželni ravni,
sicer niso še sprejeli nobenih odločitev za preverjanje
vzrokov tega stanja, kar pa je nujno potrebno za
rešitev tega problema. Na osnovi teh podatkov so udele-
ženci sestanka na prefekturi sklenili, da pozovejo Deže-
lo, naj čimprej izpelje potrebne raziskave. Na podlagi
teh podatkov bo treba nato planirati posege. Časa na
razpolago pa seveda ni veliko.

Za goste Gregorettija nižje mesečnine

Gostje bivšega oddelka za ostarele
nepremične bolnike Gregoretti bodo
odslej plačevali nižje mesečnine. Up-
ravni odbor Tržaške krajevne zdrav-
stvene enote je po zahtevah sindikal-
nih organizacij in odbora, ki so ga us-
tanovali sami gostje Gregorettija, skle-
nil, da bo dnevna vzdrževalnina zna-
šala 50.900 lir, ne pa 59 tisoč lir kot
doslej. Nova "cena" bo krila samo bi-
valne stroške (prenočnino in hrano) in
storitve bolničarjev. Kdor je dolžan
plačevati vzdrževalnino, bo prejel na
dom obvestilo z vsemi informacijami,
kje in kako naj jo izplača.

Upravni odbor KZE je ukrep o pla-
čevanju mesečnine sprejel, potem ko
je Deželno ravnatelstvo za zdravstvo
in higieno izrazilo mnenje, da so gos-
tje, ki ne potrebujejo zdravstvene
oskrbe, pač pa predvsem socialno po-
moč, dolžni prispevati h kritju "ne-
zdravstvenih" stroškov. Gregoretti na-
mreč vse od junija ni več zdravstvena
struktura. Ker na tržaškem teritoriju
ni dovolj javnih domov za ostarele in
alternativnih oblik za skrbstvo na
domu, pa jo bo kljub temu še v nade-
lje upravljala KZE, in sicer, dokler
Občina Trst ne bo uredila bivših pavil-
jonov za nepremične ostarele bolnike
(dela naj bi končali leta 1990). Ker
Gregoretti ni več zdravstvena struktu-
ra, pa bo KZE odslej nudilamamnj
zdravniških storitev.

O vprašanju ravnateljev tudi v parlamentu

Vprašanje združevanja ravnat-
elstev slovenskih srednjih šol
na Tržaškem je dobilo vsedr-
žavni odmev. Na prošnjo Slo-
venske skupnosti je valdostan-
ski senator C. Dujany predložil
danes v Rimu parlamentarno
vprašanje za ministra za šolstvo.

Senator opozarja, da je v tem
šolskem letu zaradi novih dolo-
čil in njihovega togega tolma-
čenja prišlo do tega, da so tri
slovenske srednje šole na Tržaš-
kem izgubile poverjenega ravnat-
elja in jih zdaj vodi ravnatelj
druge šole. Pri tem predlaga,
naj ministrstvo izda dopolnilna
določila, ki naj upoštevajo po-
sebnost manjšinskih šol in torej
uvedejo izjemne rešitve. Sen.
Dujany pa zahteva tudi, da šol-
sko ministrstvo čimprej razpiše
natečaje za nekrita ravnateljska
mesta, tako da se problem kore-
nito reši.

Aretirali so ga med večerjo v dvorcu Zemono

28-letni Tržačan v koprskem zaporu ker je nezakonito prodajal posodo

Prodaja cenjene gospodinjske poso-
de znamke AMC, ki so jo v Jugoslaviji
nezakonito prodajali agentje tržaškega
predstavnik Maura Illicha, je -
vsaj začasno - ustavljena. 28-letnega
Tržačana so zaradi utemeljenega suma
kaznivega dejanja neupravičenega po-
sredovanja ali zastopanja v zunajtrgo-
vinskem poslovanju na podlagi odred-
be preiskovalnega sodnika temeljnega
sodišča v Kopru priprli.

Oredbo je preiskovalni sodnik iz-
dal na podlagi prijav, da številni pro-
dajni agentje s propagandnimi večer-
jami za zaprtimi vrati in prodajo poso-
de znamke AMC na nezakonit način
kujejo velike dobičke. Za prodajo te
posode je edini zastopnik za Jugosla-
vijo ljubljanski Tehnunion, za pro-
dajne agente, ki so hodili po domovih,
pa je bilo več ali manj vsem znano, da
so delali za tujega predstavnika. S tem
so v bistvu kršili 166. člen kazenskega
zakona SFRJ.

Maura Illicha so koprski kriminalisti
v sodelovanju s novogoriškimi kolegi
prijeli pred nedavnim na gradu Ze-
mono pri Ajdovščini, ko je za svoje
agente, ki so delali zanj v Jugoslaviji,
priredil gala sprejem, na katerem so
nameravali svečano proslaviti poslov-
ne uspehe, ki jih dosegajo na jugoslo-

vanskem trgu, najboljšim pa so name-
ravali podeliti posebna priznanja in
nagrade. Na Zemonu se je zbralo več
kot 50 povablencev, ki pa so jim ko-
prski in novogoriški delavci UNZ
očitno pokvarili večer.

Čeprav preiskava še zdaleč ni za-
ključena, kriminalisti utemeljeno su-
mijo, da je imel Tržačan na plačilni
listi več jugoslovanskih državljanov,
ki so uspešno prodajali posodo na ob-
močju Kopra, Nove Gorice, Ljubljane,
Zagreba in Reke. Kot kaže, so bili vsi
jugoslovanski državljani v Italiji pri-
javljeni pod lažnimi, tako imenovani-
mi izposojenimi imeni, saj nihče nima
v Italiji delovne vize ali stalnega biva-
lišča. Prodaja posode v Jugoslaviji pa
je obšla vsa zakonska določila. Koliko
te posode so uspeli Illichevi agentje
prodati v Jugoslaviji, je težko reči, su-
mijo pa, da so mesečno sklenili za več
sto milijonov lir posla.

Po jugoslovanski zakonodaji je Il-
lich utemeljeno osumljen kaznivega
dejanja neupravičenega posredovanja
ali zastopanja v zunajtrgovinskem po-
slovanju - enaka usoda lahko doleti
tudi vse njegove jugoslovanske agen-
te. S takim načinom zastopanja in po-
slovanja pa je Illich prekršil tudi vrsto

italijanskih zakonskih predpisov. Ven-
dar to je že stvar organov pregona in
sodnih organov na italijanski strani
meje. Vsekakor za zdaj niti tržaška
kvatura niti karabinjerji niso uvedli
preiskave, saj še do včeraj, kot smo
zvedeli, niso bili obveščeni o Illichevi
aretaciji.
I. U.

Kam vložiti prošnjo za invalidnino

Tržaška krajevna zdravstvena enota
obvešča, da je 7. septembra stopil v
veljavo ministrski odlok z dne 20. juli-
ja 1989, ki določa, da je prošnje za pre-
jemanje invalidske pokojnine in inva-
lidnine treba vložiti na Pokrajinsko
komisijo (Commissione periferica) za
vojne in invalidske pokojnine, ki ima
v Trstu sedež pri Pokrajinskem ravnat-
eljstvu za zaklad na Korzu Cavour 4.

Ostali priznani invalidi, ki bi se radi
vpisali v poseben seznam brezposel-
nih, ki bi bili radi oprešeni plačeva-
nja ticketov ali bi želeli uživati druge
predvidene olajšave, pa morajo proš-
nje še vnaprej vlagati na Pokrajinske
zdravstvene komisije, ki delujejo pri
Tržaški KZE.

Zeleni: Dežela prepozno prepovedala prodajo klapavic

Odlok, s katerim je predsednik de-
želnega odbora Furlanije-Juljske kra-
jine Biasutti pred dvema dnevmoma
prepovedal prodajo in predelavo kla-
pavic, je izzval zelo ostre kritike ze-
lenih. Ti so namreč že na začetku leta
opozarjali na nevarnost, da bi cvetenje
alg zastrupilo morje in vse njegove
prebivalce, zlasti pa školjke. »Takrat,«
piše v tiskovnem sporočilu deželnega
svetovaleca Andrea Wehrenfenniga in
pokrajinske zelene liste, »so nas obto-
žili, da povzročamo neutemeljen pre-
plah. A že junija smo bili priča prvim
primerom zastrupitve, ko je okrog sto
turistov, ki je letovalo v Markah in
Emiliji Romagni, imelo hude prebavne
motnje in trebušne bolečine. Vse to
ponovno priča o nezadostnih ukrepih
in o brezbriznosti deželnih oblasti do
problemov morskega okolja.« Zeleni
predlagajo torej, da bi začeli uvajati
biološke meritve v Tržaškem zalivu.
To bi lahko opravljali številni tržaški
znanstveni zavodi, zlasti Laboratorij
za morsko biologijo, ki pa mora imeti
možnost, da nemoteno opravlja svoje
delo. Po vzorcu dežele Emilije Romag-
ne bi lahko opremili tudi poseben
čoln, medtem ko bi bilo treba strogo
omejiti število onesnažujočih tovorov,
ki plujejo po našem morju.

Podobno zahteva tudi občinski sve-
tovalec Mestne laične zelene liste Pa-
olo Ghersina, ki je vložil v občinski
svet nujno interpelacijo. Ghersina za-
hteva, naj bo Laboratorij za morsko
biologijo usposobljen, da preuči posled-
dice, ki jih intenzivno gojenje školjk
ima na zdravje morja. Nadalje zahteva
še, naj Občina posreduje pri Deželi,
naj ta poskrbi za temeljitejšje preglede
školjk, ki jih prodajajo na tržišču, in
naj preuči v kakšni meri gojenje
školjk vpliva na evtrofizacijo morja.

Primorski dnevnik izreka iskreno
sožalje raznašalki Ljubi in Marjanu
Gropajcu ob izgubi dragega tasta
oziroma očeta.

ŠZ BOR izreka najiskrenejše soža-
lje Karlu Roliču in družini ob izgubi
dragega očeta.

Ob smrti dragega Angela Rolicha
izreka naša družina in svojemc naše
občuteno sožalje

Jadralni klub Čupa

Skupaj s pevskim zborom Obala iz Kopra Barkovljanski zbor Milan Pertot bo jutri nastopil v piranski stolnici

Jutri zvečer bo v stolnici v Piranu celovečerni koncert dveh mešanih pevskih zborov: zbora Obala iz Kopra in zbora Milan Pertot iz Barkovelj.

Gre za prvi takšen skupni nastop, ki ga bo vodil dirigent Mirko Slosar in na katerem bo na programu Mozartova Maša kronanja za orkester, zbor in soliste.

»Skupno bo nastopilo okrog 60 mladih pevcev,« nam je povedala Aleksandra Pertot, pevovodkinja barkovljanskega zbora, navdušena nad tem novim projektom, za katerega upa, da bo dobro uspel. Vaje že tečejo, dve ali tri so bile tudi skupne. Pevci obeh zborov so se resno lotili dela in v relativno kratkem času kar v redu obvladali to pomembno vokalno-instrumentalno delo, je z zadovoljstvom naglasila.

Jutrišnji nastop bo torej nekaj začetek delovanja mešane zbora Milan Pertot, ki bo imel vaje vsak ponedeljek in četrtek ob 20. uri v društvenih prostorih v Barkovljah v Ul. Cerreto.

»Preden povem nekaj o naših načrtih za novo sezono, bi želela na kratko povedati, kako je zbor zaključil preteklo sezono. Bili smo namreč pet dni na turneji po Dalmaciji. Tja smo se odpeljali z avtobusom. Nastopili pa smo v Zadru, Šibeniku in v kraju Betina na otoku Murter. V Zadru in na Murterju smo nastopili za domačine in turiste, v Šibeniku pa smo imeli v stolnici koncert nabornih skladb. Imeli smo vedno veliko občinstva in smo bili deležni las-kavih kritik.«

Po tej turneji so se pevci razšli - nekateri na letovanja, vsi pa seveda na počitnice.

Za Aleksandro pa je bilo tudi to počitniško obdobje delavno. Z orkestrom, ki ga sestavljajo mladi glasbeniki iz naše dežele, je na primer sodelovala na koncertu v kraju Zoppolo, ki spada v cikel koncertov na gradovih, v orga-

nizaciji Združenja glasbenikov dežele Furlanije-Juljske krajine. Orkester šteje približno 40 glasbenikov, poleg Aleksandre pa sta v njem sodelovali še oboistka Irena Pahor in čelistka Simona Slokar. Orkester je vodil dirigent Giuseppe Garbarino. Aleksandra je nato sodelovala še na koncertu v Fiesolah, kjer je potekala že tradicionalna prireditvev »Estate fiesolana«. Tudi tu je nastopila z orkestrom, ki ga sestavljajo mladi glasbeniki iz raznih krajev Italije. Dva tedna so trajale vaje, vsak večer pa so člani orkestra imeli natope na prostem, ki so pritegnili veliko število poslušalcev.

»23. avgusta sem bila z zborom Obala še na enotedenski turneji po Sardiniji. Imeli smo celovečerne koncerte in zelo hvaležno občinstvo, ki nas je lepo sprejelo in si tudi zaželelo, da bi se še kdaj srečali.«

Mešani zbor Milan Pertot bo imel v oktobru koncert v Novi Štiti pri Ribnici na Dolenjskem. Tu bo nastopil še s programom, ki ga že ima naštudiranega.

»Potem začnemo z resnim študijem novega programa. Kot vedno nameravamo nastopati na raznih prireditvah doma in v matični domovini. Načrtujemo pa tudi gostovanja v kraju Siegan v Zahodni Nemčiji, pa turnejo po Dalmaciji in morda še gostovanje na Sardiniji.«

Aleksandra upa, da bo vsa ta dejavnost, povezana s tolikimi načrti za gostovanja, privabila v zbor še kaj novih pevcev, predvsem moških. Sama bo začela z delom kot glasbeni pedagog na Glasbeni matici; vodstvo te naše osrednje glasbene ustanove pa ji je ponudilo, da bi sprejela vodstvo otroškega, oziroma mladinskega zbora GM.

Dela torej ne njej niti pevcem zbora Milan Pertot v prihodnjih mesecih ne bo manjkalo.

NEVA LUKEŠ

Od 21. do 23. septembra na Trgu Unità

»Musicanta« prikaz umetniške ustvarjalnosti tržaške mladine

Meseca julija smo na našem dnevniku poročali o tiskovni konferenci, s katero je tržaška občinska uprava, oziroma VIII. oddelek, ki je med drugim zadolžen tudi za mladinska vprašanja, napovedala prireditev "Musicanta", ki bo potekala 21., 22. in 23. septembra na Trgu Unità.

Prireditvev je namenjena predvsem mladim, je bilo na tiskovni konferenci poudarjeno, to je mladim pevcem, glasbenim skupinam, čarodejem, skratka vsem, ki bi bili pripravljeni, da se s samostojnim ali skupinskim nastopom na prireditvi predstavijo.

Vpisovanje za sodelovanje na "Musicanta" je potekalo ves avgust ter se zaključilo 10. septembra.

V našem takratnem poročilu smo poudarili, da imajo pravico do sodelovanja tudi pevci, igralci in drugi umetniki slovenske narodnosti. Nekaj teh se nam je po telefonu javilo za podrobnejše informacije.

Prav bi bilo, kot je to bilo naglašeno tudi na tiskovni konferenci, da bi prireditvev na tako velikem trgu, ob navzočnosti čim večjega števila meščanov, resnično izzvenela kot prikaz sposobnosti in kulturne zrelosti prav vseh mladih komponent tržaške stvarnosti. (nl)

Otroška bolnišnica Burlo Garofolo začasno zaposli mlada zdravnika

Otroška bolnišnica Burlo Garofolo je razpisala natečaj za dve štipendiji za mlada zdravnika, ki sta diplomirala iz medicine in kirurgije. Prvo štipendijo bodo podelili mlademu zdravniku, ki ga bodo zaposlili deset mesecev na porodniškem oddelku, drugega štipendiranega zdravnika pa bodo zaposlili devet mesecev na oddelku za prvo pomoč. Oba bosta sodelovala pri dveh specifičnih študijskih projektih.

Prošnje na kolkovanem papirju (5 tisoč lir), katerim je treba priložiti potrebno dokumentacijo, je treba vložiti najpozneje do 12. ure 27. septembra 1989 na tajništvo bolnišnice. Prošnje bo pregledala posebna komisija, ki jo bo imenoval upravni svet bolnišnice Burlo Garofolo.

Vse potrebne informacije o rokih natečaja in o dokumentaciji, ki jo je treba predložiti, je mogoče dobiti na glavnem tajništvu bolnišnice v Istrski ulici 65/1.

pismo uredništvu

Mladi in uživanje mamil

Poletna vročina nas vabi k morju, ali v našo prelepo okolico. Tak izlet smo si pred kratkim privoščili v Mačkolje. Sedli smo v domačo gostilno in si privoščili dober kozarec vina in prigrizek.

Ko smo tako uživali prijeten hlad in domače vzdušje, se nam je pogled ustavil na skupini mladih, ki so sedeli nekaj miz od nas.

Ne vemo, če so bili domačini, ker jih nismo poznali. Videli smo pa takoj, da so uživalci mamil, saj so si podajali cigarete, kot to delajo tisti, ki kadijo lažja kamilca. Tudi njihovo obnašanje je bilo takšno, da se je že na daleč videlo, da niso povsem prisebni.

Kot mi, so jih s strahom gledali tudi

ostali gostje. "Ne mislite, da gre za osamljen primer," nam je dejal eden od domačinov, "večkrat prihajajo sem družbe mladih, ki se jim že na obrazu pozna, da so pod vplivom mamil. Kdaj se bomo tudi mi Slovenci spomnili na ta problem, ki nas ogroža, ki ogroža naše mlade, ki ogroža celotno družbo? Ali bomo začeli o vseh teh pojavih razpravljati, ko bo že prepozno?" je še pristavil.

Prav je imel. Nekaj bi bilo treba res storiti. Gledati samo, kako se mladi uničujejo, ne gre. Bo to naše pisanje kaj zaleglo? Problem je zelo pereč. Prav gotovo bo treba storiti mnogo več, kot samo opisati en sam primer.

C. G.

Ob 150-letnici ustanovitve

Praznik železnic na starinskem vlaku

Italijanski železničarji se pripravljajo na veliko slavlje, saj bodo 3. oktobra praznovali 150. obletnico ustanovitve italijanskih železnic. Ob tej priliki bo tudi tržaški upravni okraj priredil poseben praznik. Prvega oktobra bodo namreč spravili na tire poseben zgodovinski vlak, ki bo odpotoval iz Trsta, namenjen v Portogruaro. Potniki bodo potovali v starih vagonih, ki jih bo do Vidma poganjala motorna lokomotiva, od Vidma do Portogruara pa star parnik iz skupine 740. Višek praznika bo v Portogruaru, kjer bodo izletniki obiskali muzej Concordiese in vsedrjavno razstavo vin v kraju Pramaggiore.

Posebni vlak bo odpotoval s tržaške železniške postaje ob 7.30, iz Tržiča ob 7.58, iz Gorice ob 8.20 in iz Vidma ob 9.25 (povratak v Trst je predviden ob 21.25). Cena izleta, v katero so všteti tudi kosilo in obisk razstave ter muzeja, znaša za tiste, ki odpotujejo iz Trsta, 38 tisoč lir. Listke bodo prodajali na železničarskih krožkih za prosti čas (dopolavori ferroviani) od sobote, 16. septembra, dalje.

razstave

Na Gradu sv. Justa je na ogled razstava slikarja WILLIEMA KLEINA. Razstava je odprta vsak dan od 9. do 20. ure.

Na sedežu letovišarske ustanove v Miljah, Ul. Roma 20, je odprta razstava olj in keramike LUIGIJA TAMBURINIJA. Urnik: od 10. do 13. ure, razen nedelj in praznikov.

V razstavnih dvorani letovišarske ustanove v Sesslanu razstavlja salzburški umetnik Günther Schatzdorfer. Urnik razstave: ob delavnikih od 9. do 14. ure, ob nedeljah in praznikih zaprto.

V Občinski galeriji je do 16. t. m. odprta razstava slikarke SILVE FONDE.

V galeriji Cartesius bodo v soboto, 16. t. m., ob 18. uri odprli razstavo petih dunajskih grafikov. Razstava bo odprta do 28. t. m.

V Bridarjevi hiši v Devinu bo še jutri odprta razstava del 13 tečajnikov poletne slikarske šole.

kino

ARISTON - 17.00, 22.00 Homer & Eddie, r. Andrei Konchalowski, i. Whoopi Goldberg, James Belushi, □

EXCELSIOR - 17.15, 22.15 Poliziotto a quattro zampe, kom., i. J. Belushi.

EXCELSIOR AZZURRA - 18.00, 21.45 Due, r. Claude Zini, i. Gérard Depardieu, Maruschka Detmers.

LJUDSKI VRT - 21.00 Da grande, i. Renato Pozzetto.

NAZIONALE I - 16.00, 22.15 In una notte di chiaro di luna, r. Lina Wertmüller, i. Rutger Hauer, Nastassia Kinski.

NAZIONALE II - 16.30, 22.15 Il ritorno degli Ewoks, fant.

NAZIONALE III - 16.20, 22.10 Valerie, la calda bestia, porn., □□

NAZIONALE IV - 16.30, 22.15 Legge criminale, □

GRATTACIELO - 17.45, 22.15 Scuola di polizia 6, kom.

MIGNON - Danes zaprto. Jutri Poliziotto a quattro zampe.

EDEN - 16.00, 22.00 L'alcova dei mille piaceri, porn., □□

VITTORIO VENETO - Zaprto zaradi pravil.

CAPITOL - 17.30, 22.00 New York stories, i. W. Allen, M. Farrow.

LUMIERE FICE - 16.30, 22.10 Le cose cambiano.

ALCIONE - Zaprto.

RADIO - 15.30, 21.30 Coulottes erotiche, porn., □□.

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

razna obvestila

MPZ Fran Venturini od Domja obvešča, da bo prva pevska vaja danes, 14. t. m., ob 20. uri.

MPZ upokojencev iz Brega obvešča vse stare in nove pevce, da se bodo pevske vaje pričele danes, 14. t. m., ob 20. uri v gledališču France Prešeren v Boljuncu.

MPZ Valentin Vodnik iz Doline obvešča svoje stare in nove pevce, da bo prva vaja zbora v ponedeljek, 18. t. m., ob 20.30 v društvenih prostorih.

šolske vesti

Slovenski dijaški dom Srečko Kosovel sporoča, da se nadaljuje vpisovanje za šolsko leto 1989/90. Ravnateljstvo daje informacije tudi po tel. 573141 - 573142 vsak dan, razen ob sobotah, od 8.30 do 13. ure.

Ravnateljstvo srednje šole Fran Erjavec obvešča starše in dijake, da bo šolska maša v sredo, 20. t. m., ob 9.30 v rojanski cerkvi. Po maši vabi ravnateljstvo vse starše, da se zglasijo na šoli za kratek informativni razgovor.

informacije SIP uporabnikom

GRUPPO IRI STET

SIPPO/13

V teh dneh je v teku razdeljevanje priloge telefonskega imenika, ki vsebuje popoln in dopolnjen seznam javnih šol v tržaški občini in izpopolnjen seznam abonentov za leto 1989/90.

Kdor še ni prejel priloge na dom jo lahko dvigne v uradih SIP na Trgu Oberdan 5.

Società Italiana per l'Esercizio delle Telecomunicazioni p.a.

menjalnica

13. 9. 1989

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST	TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1419,700	1410.—	Japonski jen	9,666	9,400
Nemška marka	716,570	715.—	Švicarski frank	830,340	827.—
Francoski frank	212,680	210.—	Avstrijski šiling	101,773	101,200
Holandski florint	635,900	633.—	Norveška krona	197,050	194.—
Belgijski frank	34,272	34.—	Švedska krona	212,880	210.—
Funt šterling	2203,700	2180.—	Portugalski eskudo	8,581	8,200
Irski šterling	1911,700	1890.—	Španska peseta	11,498	11,200
Danska krona	184,570	182.—	Avstralski dolar	1099,500	1040.—
Grška dragma	8,305	8.—	Jugoslov. dinar	—	0,032
Kanadski dolar	1196,700	1180.—	ECU	1488,100	—

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Telef.: Sedez 040/67001
Agencija Domjo 831-131
Agencija Rojan 411-611

Rai se bo spomnila Rossellinija

Delavnica zgodovine

RIM — Rossellini - delavnica zgodovine: s tem naslovom bodo konec oktobra na tretji mreži RAI predvajali vrsto didaktičnih filmov, ki jih je v šestdesetih in sedemdesetih letih posnel znani italijanski režiser Roberto Rossellini. Oddaja, ki bo na sporedu vsak ponedeljek ob 14. uri od 23. do 29. oktobra je pripravil oddelek za šolstvo in izobraževanje pri državni televiziji. V petnajstih nadaljevanjih bosta Fernaldo Di Giammateo in Umberto Lai, ki sta avtorja oddaje, dala na spored 15 Rossellinijevih filmov, ki so, po oceni izvedencev, še danes vzor sinteze in divulgovne sposobnosti. V tem ciklusu filmov je namreč Rossellini znal strniti in uskladiti kulturni, psihološki in ideološki pristop predvsem zaradi rado-vednosti, ki jo je v njem vzbujal človek.

Priprava celotnega ciklusa je zahtevala znatno delo in zahtevne tehnične posege. Po dvajsetih letih je nekatere filme že načel zob časa, zato je bil potreben korenit poseg s fotokemijskim postopkom, presnemavanjem na videomagnetno podlago in oživitvijo barv. Rezultate tega dela bodo predstavili v okviru »Načrta Rossellini«, ko bodo tudi predvajali film Socrates. Delo je režiser posnel leta 1970, ko so ga tudi predvajali na beneškem festivalu.

V televizijskem ciklusu ne bodo predvajali celotnega Rossellinijevega televizijskega opusa, pač pa samo izbor njegovih del. Nekatere filme so zato strnili in skrajšali. Oddaja bo trajala dve uri. V prvem delu bodo predvajali film, v drugem delu pa so predvideni intervjuji z Rossellinijevimi sodelavci, s tehnikami in igralci, ki so poznali režiserja. Poleg njih pa bodo prisotni v studiu tudi zgodovinarji, predvsem tisti, ki se ukvarjajo z zgodovino filozofije in znanosti, ki bodo ocenili delo in najbolj značilne prijeme Rossellinija v divulgovativnem delu.

Serija oddaj se bo začela v ponedeljek, 23. oktobra, s filmom »Gli atti degli apostoli«, končal pa se bo z delom »La presa di potere da parte di Luigi XIV«. Oddaje pa bodo istočasno priložnost tudi za razpravo o televiziji kot didaktičnem in kulturnem sredstvu.

TV KP: Bianchi vodi Mongolfiero

KOPER — Nogometne tekme in zlasti mednarodni turnirji na visoki ravni pritegujejo še vedno pred ekran veliko občinstva. Zato je koprski televizijska postaja, ki je še vedno usmerjena predvsem k športni publiki, sklenila, da poleg prenosov mednarodnih nogometnih tekem nudi gledalcem tudi pregled rezultatov in zlasti golov. Nosilno vlogo v oddaji, ki so jo poimenovali »Mon-gol-fiera« bo imel višji trener Napolija Ottavio Bianchi. Prva oddaja bo drevi ob 20.30.

Za oddajo sta poskrbela Bruno Longhi in Maurizio Pistocchi, Bianchi pa bo v studiu komentiral tekme italijanskih ekip ter gole v evropskih pokalih.

V Belgiji Batman samo za polnoletne

BRUSELJ — Po vseh evropskih državah, kjer ga predvajajo, film Batman privlači predvsem mlajše gledalce, tiste, ki se teden za tednom veselijo ob stripih zakrinkanega moža. V Belgiji pa bodo film lahko gledali le tisti, ki so dopolnili 16. leto starosti. Tako je sklenila komisija, ki nadzoruje predvajanje filmov.

Zanimiva je predvsem utemeljitev cenzorjev: po njihovem mnenju je film zasnovan tako, da se otrok lahko prej poistoveti s »hudobnim« Jokerjem (mojstrsko ga poseeblja Jack Nicholson), kot pa z »dobrima« Batmanom in Robinom. Zato je po mnenju cenzorjev nevarnem zlasti za otroke, ki jim starši posvečajo manj pozornosti.

sklad mitje čuka

Jelka Cvelbar

Starši in otrokovi prijatelji

Ugotovili smo že, kako pomembno je, da ima otrok prijatelja. Nagnjenje k prijateljskim vezem je človeku prirojeno. Že dojenček pri šestih, osmih mesecih kaže nagnjenje do svojih vrstnikov, celo spozna drugega dojenčka in se veseli njegovega obraza. Navzlic dejstvu, da je sicer do tretjega leta starosti sodelovanje z vrstnikom v igri nekaj zelo kratkotrajnega in spontanega. Velikokrat se zgodi, da se zelo majhni otroci eden ob drugem ukvarjajo vsak zase s svojo igro. Šele po tretjem rojstnem dnevu bo začelo njihovo zanimanje za druge otroke naraščati in vrstniki jim bodo postali nepogrešljivi.

Konec koncev ne moreš igrati igrice o mami in očku ali o boleznih in zdravniku čisto sam. Zanimanje se torej v otroku predrugači in od tod tudi njegove drugačne potrebe. Starši sami pa lahko ugotovimo, kako so taka predšolska razmerja med vrstniki še zelo stvarna. Vrtnik je otroku simpatičen, »ker ima tako lepe kodraste lase« ali »ker me je povabil na praznovanje rojstnega dne« ali »ker se tako rad igra z lego kockami«. Skratka v tej starostni dobi imajo otroci kar naenkrat prijatelja, prav tako hitro pa ga tudi izgubijo. Nič ni čudnega, da pridejo iz vrta z izjavo »Martina ni več moja prijateljica, ker...« Morda bo to trajalo le kako uro, potem bo Martina zopet najboljša prijateljica naše punčke.

S šolo se marsikaj spremeni. Otroci ne gleda več na stvari samo iz lastne perspektive, marveč se uči gledati tudi tako, kakor bi gledal prijatelj. S časom si začenejo otroci predstavljati, kako čuti njihov prijatelj. In morda tudi iščejo način, kako bi mu ustvarili dobro počutje. Seveda tudi sami pričakujejo od drugih podobno pozornost. Dobro se počutijo, ko vedo, da nekdo drži z njimi in je rad z njimi.

Že v osnovni šoli pa se začnejo deklice in dečki deliti v »neumne gosi« in »trdoglave butce«. Včasih gre tako daleč, da nočejo imeti nobenega opravka eni z drugimi.

Dekleta si navadno ustvarijo mrežo intimnih razmerij po dvojicah. Bolj pomembno jim je, da so skupaj, kakor da nekaj skupaj počenajo. Fantje pa nasprotno iščejo prijatelja glede na to, kaj bodo lahko delali z njim. Skupina pa je lep čas bolj ali manj trdna skupnost, s svojimi načeli. Navadno ji stoji na čelu voditelj. Najkasneje pri devetih letih je otroku zelo pomembno dobiti v skupini najboljšega prijatelja ali prijateljico. Takega, kateremu lahko zaupaš in ki te po potrebi lahko potolaži, ko se ti zgodi krivica.

Tak način gledanja ohrani otrok vse do pubertete, ko se nekaj spremeni. Načela in pravila, ki veljajo v skupini, postanejo vse bolj obvezujoča.

Kar precejšen čas so pubertetniku ta pravila tudi najpomembnejša. To je tudi najvažnejše sredstvo, ki mu pomaga, da se održe od družine.

Ali lahko starši pomagajo otroku pri izbiri prijatelja? Starši naj ne bodo preveč oprezn. Kljub vsem skrbem, ki lahko starši imajo, da bodo zaradi novih znanec »izgubili« svojega otroka, ali da bo njihov otrok morebiti žrtev negativnega vpliva drugih, si še vedno ne morejo lastiti pravice, da bi sami iskali svojim otrokom »primerne« prijatelje.

Starši bi morali to zadevo čimprej pustiti izključno svojim otrokom. Morda jim bo v pomoč, če bodo odkrili, koliko lahko pravi prijatelj pomaga njihovim otrokom. Tako menijo strokovnjaki na področju psihologije mladostnikov.

Taka svoboda izbire in početja naj bi se začela že zelo zgodaj, že v peskovniku lahko mati pokvari vsako začetno brstenje vzajemnih prijateljskih čustev, če v strahu nastopi, ko se skupinica otrok živahneje igra s peskom, ker se boji, da bi mogoče njenemu sinčku pesek šel v oči, ali da bi ga kdo z lopatko lopnil po glavi.

Starši pa morajo tudi vedeti, da pri- ložnost ustvarja prijateljstvo. V naših vedno bolj zabetoniranih mestih je pot do prijatelja otrokom čedalje bolj ovi-

rana. Zato bi ne bilo napačno, ko bi starši obiskovali kraje, kjer je veliko otrok ali se srečevali s prijatelji, ki imajo sami otroke. Seveda nikjer ne piše, da se bodo tudi otroci razumeli med seboj, če so starši prijatelji. Toda poskusiti je vendarle treba.

Tudi ni prav, da starši otroka na vsak način tlačijo v prijateljstva. Morda so nekateri otroci, ki so radi sami in se dolgo ne čutijo zapuščeni v taki situaciji.

Veliko je tudi odvisno od tega, kako starši sprejemajo na dom prijatelje svojih otrok. Če jim tak obisk povzroča težave, ali se kmalu sprijaznijo z novo družino.

Seveda velja tudi za male goste, da ne smejo preko pravil, ki veljajo v družini. Denimo, da divan v dnevni sobi ni nikakršna odskočna deska, ali da tisoč malih igračk mora zvečer zopet v svoje »domove«. Vendar pa je bolje, da se starši od drugega držimo daleč. Med seboj bodo namreč otroci ustvarili lastna pravila, v katera je bolje, da se starši ne vmešujemo. Vtika- nje je dovoljeno le v primeru, ko potrebuje kdo med otroki tolažbo, ko bi bil kdo v nevarnosti, ko je izločen. Navadno so starši zadovoljni, ko vidi- jo, da ima njihov otrok prijatelje. Ven- dar lahko nastanejo problemi, ko se staršem zdi, da ima prijatelj negativen vpliv na njihovega otroka. Ali naj ta- krat starši prepovejo prijatelju obisk?

Psihologi menijo, da to ni najboljša pot. Ker bodo naši otroci vedno v življenju srečali ljudi, ki bodo lahko imeli negativen in škodljiv vpliv, po- tem je bolje, da ukrepamo drugače. Svojemu otroku pomagajmo, da bo po- stal do nas bolj zaupen in nudimo mu večjo gotovost v naše razumevanje. Potrežljivo se naučimo poslušati tudi otrokovo mnenje in prav tako potrpež- ljivo bodimo pripravljeni razlagati, za- kak nekdo lahko počenja to, kar drugi ne sme.

Morda bomo vsaj delno potešili ve- liko hrepenenje vsakega otroka »biti sprejet z razumevanjem«.

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1
9.00 Risanka: Ape Maia
9.25 Dok.: Giramondo
10.15 Film: Lettera a tre mog- li (kom., ZDA 1949, r. Joseph L. Mankiewicz, i. Jeane Crain)
11.55 Vreme in dnevnik
12.05 Nan.: Casa, dolce casa!
12.30 Nanizanka: La signora in giallo
13.30 Dnevnik in Srečno po- letje!
14.10 Film: Tamara la figlia della steppa (vojni, ZDA 1944, r. Jacques Tourneur, i. Gregory Peck)
15.35 Evropske pravljice
15.50 Big Estate
16.45 TV film: Un delitto (krim., It.-Fr. 1984, r. Sal- vatore Nocita)
18.15 Dokumentarna oddaja: 30 let naše zgodovine
19.10 Aktualno: Bienale v Be- netkah
19.40 Almanah, vreme in dnevnik
20.30 Igre brez meja
22.30 Dnevnik
22.40 Film: L'Uomo Ragno sfi- da il Drago (pust., ZDA 1979, r. Don McDougall, i. N. Hammond)
0.15 Dnevnik in vreme
0.25 Rubrika: Mezzanotte e dintorni
0.45 Kolesarstvo

RAI 2
9.00 Nanizanka: Lassie, 9.30 La pietra di Marco Polo
10.15 Nad: Il gattone
11.05 Dokumentarna oddaja: African Rainbow
11.30 DOC Club: Ruby Tur- ner
12.05 Nanizanka: Per amore e per onore
13.00 Dnevnik - ob trinajstih
13.25 Medicinska rubrika: Trentatre
13.45 Nadaljevanje: Capitol
14.30 Dnevnik - gospodarstvo
14.45 Poletna oddaja: Tutti frutti
15.25 Nanizanka: Lassie, nato risanka
16.30 Film: Intrighi di donne (dram., Fr. 1950, r. Yves Allegret)
18.00 Golf: mednarodni turnir
18.30 Dnevnik - športne vesti
18.45 Nan.: Perry Mason
19.30 Horoskop, vreme, dnev- nik, sport
20.30 Športna oddaja: Specia- le Eurogol
21.55 Nogomet: Lizbona-Na- poli (iz Lizbone)
23.45 Cinematografo
0.30 Nočni dnevnik in vre- me
0.15 Film: La freccia avvele- nata (krim., ZDA 1936, r. Bruce Humberstone, i. Warner Oland)

RAI 3
12.30 Nadaljevanje: Le inchieste del commissario Maigret - L' affare Pic Pus
14.00 Deželne vesti
14.10 Variete: Pronti a tutto
14.45 Dokumentarna oddaja: Drobci
15.15 Film: Pennies From He- aven (glas., ZDA 1981, r. Herbert Ross, i. Steve Martin, Bernadette Pe- ters)
17.00 Dok.: Videobox
17.25 Film: I tre corsari (pust.)
18.45 Športna oddaja: Derby (urednik Aldo Biscardi)
19.00 Dnevnik in vreme
19.30 Deželne vesti
19.45 Dokumentarna oddaja: Pred 20 leti
20.00 Dokumentarna oddaja: Geo Estate
20.30 Film: I guappi (dram., It. 1974, r. Pasquale Squiti- eri, i. Claudia Cardina- le, Franco Nero, Fabio Testi)
21.35 Dnevnik - nocoj
21.40 Film (2. del)
22.40 Filmske novosti
22.45 Aktualno: Blob - Vene- zia Cinema
23.00 Nočni dnevnik
23.15 Avtorska TV: Ermanno Olmi - L'albero degli zoccoli (1978)

RTV Ljubljana 1
10.00 Video strani
10.10 Mozaik. Šolska TV: Slo- var arhitekture (2. odda- ja), 10.35 Naselbinska kultura na Slovenskem (2. oddaja), 11.05 Po sle- deh napredka
16.30 Video strani
16.40 Dnevnik
16.45 Poslovne informacije
16.50 Mozaik. Šolska TV: Slo- var arhitekture, 17.15 Naselbinska kultura na Slovenskem, 17.45 po sledeh napredka (pon.)
18.25 Spored za otroke in mlade: Maračka, 18.35 nanizanka Pravljicar
19.00 Risanka
19.10 Informativna oddaja za tujce
19.15 TV Okno
19.20 Dobro je vedeti
19.30 Dnevnik in vreme
20.05 Nadaljevanje: Ellis Is- land (4.del)
20.55 Tednik
21.45 Dnevnik in vreme
22.05 Informativna oddaja za goste iz tujine
22.10 Retrospektiva drame: Ujetniki svobode (E. Fi- lipčič)
0.10 Video strani

TV Koper
13.30 TVD Novice
13.40 Rubrika: Golden Juke box
15.15 Nogomet: pokal prva- kov - Malmoe-Inter, 16.45 pokal pokalnih zmagovalcev, Brann- Sampdoria
18.30 Wrestling
19.00 Odprta meja
19.30 TVD Stičišče
20.00 Športna oddaja: Juke box
20.30 Rubrika: Mon-gol—fiera
22.00 TVD Novice
22.10 Beach Volley (iz Cata- nie)
22.55 Dok.: Campo Base
24.00 Rubrika: Sportime Ma- gazine

RTV Ljubljana 2
18.00 Beograjski TV spored
18.55 Čas, ki živi: Zlato polje - Zlatopoljci
19.30 Dnevnik, 20.05 Žarišče
20.35 Mali koncert: Tri mar- ginalije
20.45 Poročila
20.55 Goli z evropskih nogo- metnih igrišč
21.25 Oči kritike
21.55 Slovenci v zamejstvu

CANALE 5
7.30 Nanizanke: Alice, 8.00 Fantasilandia, 9.00 Una famiglia americana, 10.00 I cinque del quinto piano
10.30 Kviz: Casa mia
12.00 Nanizanki: I Jefferson, 12.30 Hotel
13.30 Kviza: Cari genitori, 14.15 Il gioco delle cop- pie
15.00 Film: La principesa di Mendosa (dram., VB 1954, r. Terence Young, i. Olivia De Havilland)
17.15 Kviz: Doppio slalom
17.45 Nanizanka: Webster
18.15 Kviz: O.K. il prezzo è gi- usto
19.15 Nanizanka: Tale padre tale figlio
19.45 Kviz: Tra moglie e mari- to
20.30 Film: Sing Sing (kom., It. 1983, r. Sergio Corbucci, i. Adriano Celentano, i. Enrico Montesano)
22.45 Variete: Maurizio Co- stanzo Show
0.15 Film: Un uomo da butta- re (kom., ZDA 1976, r. John G. Avildsen, i. Burt Reynolds)
2.05 Nanizanka: Mannix

RETE 4
8.30 Nanizanki: In casa Law- rence, 9.30 La grande vallata - Il rapimento di Audra
10.30 Nadaljevanje: Aspettan- do il domani, 11.20 Così gira il mondo
12.15 Nanizanka: La piccola grande Nell
12.40 Otroška oddaja: Ciao ciao, vmes risanke
13.45 Nadaljevanje: Sentieri
14.45 Nanizanka: California - Segreti
15.40 Nadaljevanje: Una vita da vivere, 16.30 La valle dei pini, 17.30 Febbre d'a- more
18.30 Nanizanki: General Hos- pital, 19.30 Quincy - Le due facce della verità
20.30 Film: La spada degli Or- leans (pust., Fr. 1959, r. André Hunebelle, i. Jean Marais, Mario Adorf)
22.40 Film: La strana voglia di Jean (dram., VB 1968, r. Ronald Neame, i. Mag- gie Smith, Robert Step- hens, Pamela Franklin)
0.50 Nanizanke: Agente spe- ciale, 1.50 Ironside - Un atroce equivoco, 2.50 Adam 12

ITALIA 1
7.00 Risanke
8.15 Nanizanke: Skippy, 8.45 I gemelli Edison, 9.15 La gang degli orsi, 9.45 Su- perman, 10.15 La terra dei giganti: Obiettivo: Terra, 11.10 Kronos - Massacro, 12.05 Mork & Mindy - Fidanzamento di Exidor, 12.35 Strega per amore, 13.00 Simon & Simon
14.00 Megasalvishow
14.15 Glasbena oddaja: DeeJay Beach
15.00 Variete: Mai dire Banzai
15.30 Aktualno: So to Speak
16.00 Otroška oddaja: Bim bum bam in risanke
18.00 Nadaljevanje: Alla con- quista del West
19.00 Nanizanka: Riptide - La casa di vetro
20.00 Risanka: Siamo fatti così
20.30 Film: Cavalli di razza (dram., ZDA 1987, r. Frank Roddam, i. David Keith, G. D. Spradlin)
22.30 Nanizanke: Il cacciatore di ombre, 0.30 L'uomo da sei milioni di dollari - Professione astronauta, 1.30 Wonder Woman - Menti aliene

ODEON
10.45 Nad: Signore e padrone, 11.45 Marcia nuziale
12.15 Nanizanka: Good times
13.00 Otroški variete: Sugar estate, vmes risanke
15.30 Nad: Anche i ricchi pi- angono, 16.30 Maria
17.30 Nanizanki: Rituals, 18.00 Lottery
19.30 Risanke
20.00 Nan.: Quattro donne in carriere, 20.30 Mister Ed
21.00 Film: Rebecca, la prima moglie (krim., ZDA 1940, r. A. Hitchcock, i. J. Fon- taine, L. Olivier)
23.00 Film: Che ci fa un prete tra le thailandesi? (kom., Fr. 1972, r. Robert Tho- mas, i. Maurice Risch)

TMC
11.00 Nan.: Ai confini dell'Ari- zona, 12.00 Il giudice
12.30 Nadaljevanje: Anarchi- ci grazie a Dio
13.30 Vesti in sport
14.15 Risanke: Beatles
14.30 Dok.: Narava prijatelja
15.00 Nanizanka: I predatori dell'idolo d'oro
16.00 TV film: I miei due amori (dram., ZDA 1986, r. Noel Black)

18.00 Nan.: Flamingo Road, 19.00 Operazione ladro
20.00 Vesti: TMC News
20.30 Film: Il pistolero di Dio (western, ZDA 1968, r. Lee Katzin, i. Glen Ford)
22.20 Morski športi
22.50 Vesti nocoj in sport
24.00 Film: I tre inseparabili (pust., ZDA 1975, r. Fred Williamson)

TELEFRIULI
11.30 Nanizanka: Condo
12.00 Il salotto di Franca
12.30 Morski športi
13.00 Dnevnik
13.30 Rubrika o zdravju
14.30 Družba
15.30 Music box
18.30 Nad.: Anna Kuliscioff
19.00 Dnevnik
19.30 Rubrika: Dan za dnem
20.00 Nanizanka: Il grande te- atro del West
20.30 Nadaljevanje: Mino
22.30 Nan.: Chopper One
23.00 Rubrika o kolesarstvu
24.00 Dnevnik, nato družba
1.00 Vesti: News

TELE 4
(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
19.30 Dogodki in odmevi

RADIO TRST A
7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Jutranji almanah: Krížem po svetu, 9.15 Otroški kotiček: Emil in detektivi (2. del), vmes Glasbeni listi; 10.00 Pregled tiska; 10.10 S koncertnega repertoarja; 11.30 Pisani li- sti; 12.00 Trst, mesto znanosti; 12.40 Slo- venski zbori; 13.20 Poletni mozaik: Glas- ba po željah, 14.00 Deželna kronika, 14.45 Beležka, 15.30 Premišljevanja za današnji čas, 16.00 Koroški portreti, vmes Glasbe- ni listi; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Kla- sični album; 18.00 Četrtočka srečanja, Glasbeni listi; 19.20 Zaključek.

LJUBLJANA
5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 19.00, 21.00, 22.00, 23.00 Poro- čila; 8.05 Znanja široka cesta; 8.35 Mladi- na poje; 9.05 Z glasbo v dober dan; 9.35 Turistični napotki; 11.05 Naš gost; 11.30 Izbrali smo; 12.10 Pojemo in godemo; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Domača glasba; 13.30 Do štirinajstih; 14.02 Govo- rimo angleško; 14.25 Glasba jugoslovan- skih narodov in narodnosti; 14.40 Radijs- ki Merkurček; 15.15 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Me- lodije; 17.00 V studiu; 18.05 Big band RTV Ljubljana; 18.30 Zborovska glasba; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Z zabavni- mi ansambli; 20.00 Večer domačih pesmi; 21.05 Literarni večer; 21.45 Melodije; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Podoknica; 23.05 Literarni nokturmo in Nočni spored.

RADIO KOPER (slovenski program)
13.30, 14.30, 16.30 19.00 Poročila; 6.00 Glasba za dobro jutro; 6.05 Na današnji dan; 6.10 Vremenska napoved in promet- ni servis; 6.30 Jutranjik in kronika; 7.30 Pregled tiska; 8.00 Val 202; 13.00 Od enih do treh; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.00 Črno na belem; 17.30 Primorski dnevnik, Aktualna tema; 18.00 Mladim poslušalcem; 19.00 Prenos Radia Lj.

RADIO KOPER (italijanski program)
6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Glasba; 6.05 Alma- nah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 6.50 Simfo- nija zvezd; 7.40 Dobro jutro, otroci; 7.50 Razglednica; 8.00 Pripoveduje...; 8.25 Pesem tedna; 8.35 Mi in vi; 9.32 Dragi Luciano; 10.00 Pregled tiska; 10.05 Disco scoop; 10.35 Družina; 11.00 Pismo iz; 11.15 O italijanščini; 11.30 Turizem; 12.00 Glas- ba po željah; 13.00 Neposredno; 14.00 Portoroška riviera; 14.45 Edig Galletti; 15.00 Glasbeno popoldne; 15.45 Concert; 16.00 Dopust v YU; 17.33 Show business; 18.00 Prijatelj DJ; 18.33 Mi in vi; 19.00 Glasba; 20.00 Nočni spored.

RADIO OPČINE
7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matine- ja; 12.00 Glasba za vse okuse; 15.00 C'est la vie; 16.30 Metalmanija; 19.00 V svetu knjige; 21.00 Radijski bazar, nato Nočna glasba.

Šolski skrbnik pričakuje letos večje težave in zamude

Temne sence nad šolskim letom

Točno teden dni še manjka do začetka šolskega leta, ki bo letos 21. septembra, nad šolo pa se še zgrinjajo temne sence neresenih problemov in negotovosti, ki grozijo, da bodo vsaj prvi tedni pouka polni težav. Goriški šolski skrbnik je včeraj sklical tradicionalno tiskovno konferenco ob začetku šolskega leta, na kateri je navedel nekaj podatkov predvsem pa izglede ob vstopu v novo šolsko leto.

»Splošni okvir je letos nekoliko zaskrbljujoč«, je začel dr. Santo Leotta »in lahko trdimo, da ga označuje več senčnih kot pa svetlih plati«. Od kod tolikšen pesimizem? Skrbnik se je navezal na izkušnje zadnjih nekaj let, ko so s pravočasnim reševanjem problemov začasnih enoletnih imenovanj učnega in neučnega osebja na Goriškem zagotovili nemoten začetek pouka vse od prvih dni šolskega leta. Tokrat pa obstaja velika nevarnost, da se bodo ponovile nekdanje težave, ko po več tednov ni bilo imenovanj osebja. Vzroke teh težav gre iskati v dveh zakonskih odlokih vlade za suplente. Na skrbništvu namreč še čakajo na vesti iz Rima o številu mest in stolic, ki jih bodo dodelili osebju na osnovi vsedravnih ministrskih lestvic. Samo preostala mesta bodo nato na skrbništvu dodelili enoletnim suplantom, za še nektrita mesta pa bodo končno poskrbeli ravnatelji. Na osnovnih in srednjih šolah je učni kader že popoln (celo s presežki osebja), problemi pa

se pojavljajo v višjih srednjih šolah, kjer manjka na Goriškem približno 220 profesorjev, tj. 40 odstotkov vsega učnega kadra. Po drugi strani je na stotine profesorjev, ki nestrpno čakajo na dodelitev suplence. Toda zaradi skrajno zapletenih birokratskih mehanizmov italijanske šolske uprave se bosta ponudba in povpraševanje po učni delovni sili srečala šele čez več tednov, morda komaj čez en mesec: vse dotlej bo pouk na mnogih šolah nepopoln, nereden, improviziran.

Drugi, že vsakoletni negativni dejavnik je upadanje števila vpisov. Na šolskem skrbništvu sicer še ne vedo, koliko dijakov bo obiskovalo nižje in višje srednje šole. Znan je le podatek za osnovne, kjer bo letos 4615 učencev (lani 4977). V slovenskih šolah bo 293 učencev namesto lanskih 323.

Znan je podatek o številu razredov. V otroških vrtcih bo 97 sekcij (lani 98), od teh 12 slovenskih (12). V osnovnih šolah bo 346 razredov (362), od teh 35 slovenskih (38); v nižjih srednjih šolah bo 222 razredov (237), od teh 14 slovenskih (14). Vsi ti podatki so odraz zmanjšanja števila vpisov. Drugače je na višjih srednjih šolah, kjer bodo ukinili predvidoma 23 od lanskih 408 razredov, čeprav bo število vpisov skoraj enako lanskemu. Klestenje državnih izdatkov bo namreč prizadelo tudi šole, kjer bodo nekaj denarja prihranili s tem, da bodo v vsak razred zgnatli po več dijakov.

Ta problem sicer ne bi smel prizadeleti slovenskih šol, kjer pa je tako kot v italijanskih občutiti upadanje rojstev. Drugače pa je s prostorskimi vprašanji. Naše višje srednje šole bodo še eno leto čakale na selitev v nov slovenski šolski center, nižja srednja šola Trinko pa se bo po sili razmer morala preseliti v Ul. Cappuccini. S to je povezana tudi selitev osnovne šole F. Bevka iz zavoda Lenassi v šolsko poslopje v Ul. Svevo v Podturnu. Osnovna šola se je že preselila, selitev srednje pa je v teku in se bo predvidoma končala v tem tednu. V obeh primerih bi morali prostori ustrezati potrebam naših dveh šol.

Dr. Leotta je ob teh in drugih problemih skušal dati tudi spodbudnejši podatek. Gre za eksperimentacijo, ki se na Goriškem izvaja v številnih šolah: med temi je trgovska šola I. Cankar s "projektom 92" in letos tudi učiteljske S. Gregorčič. Poleg tega uvažajo v bionije vseh šol informatiko in druge novosti, s katerimi skušajo - ob pomanjkanju celovite reforme - postaviti šole nekoliko bolj v korak s časom.

V okviru teh prizadevanj sodi tudi srečanje, ki bo v ponedeljek ob 9. uri v zbornici zavoda Galilei: deželni odbornik za zdravstvo Brancati in deželni šolski skrbnik Corbi bosta predstavila publikacijo o boju proti zasvojenosti ob zdravljenju, ki jo bodo uvedli kot učni pripomoček v vseh šolah.

Violinski natečaj Lipizer

prehaja v zaključni del

Beograjec Mateja Marinkovič, ki se poteguje za uvrstitev v finale

Violinski natečaj Rodolfo Lipizer se približuje sklepemu in za občinstvo najbolj zanimivemu delu, ko bodo najboljši med 35 sodelujočimi mladimi violinisti nastopili ob spremljavi orkestra Sudetske filharmonije iz Walbrzycha pod vodstvom dirigenta Jozefa Wilkomirskega.

Danes bodo v Avditoriju na vrsti še zadnji polfinalni nastopi popoldne ob 15.30 in zvečer ob 20.30. V polfinalni del se je uvrstilo 12 violinistov, med temi tudi Beograjec Mateja Marinko-

vič. Ob njem se še potegujejo za uvrstitev v finale in torej za nagrade Vardkes Boiadjan (SZ-Armenija), Genevieve Beaudry (Kanada), Sergej Krilov (SZ-Rusija), Ignace Jang (Francija), Aram Zarsian (Irak), Franziska Pietsch (ZRN), Ginette Decuyper (Belgija), Philippe Aiche (Francija), Sylwia Konopka (Poljska), Riyo Uemura (Japonska) in Ivana Tomaškova (Českoslovaška). Med temi dvanajstimi violinisti bo žirija izbrala šest najboljših, ki bodo nastopili na zaključnih tekmovalnih koncertih jutri in soboto zvečer ter na slavnostnem koncertu nagrajencev v nedeljo. Na teh zaključnih nastopih, bodo mladi violinisti skupaj z orkestrom izvajali dokaj zahtevne skladbe: odlomek iz koncerta Čajkovskega ali Brahmsa in cel koncert enega med sledečimi avtorji: L. van Beethoven, M. Bruch, E. Lalo, F. Mendelssohn in S. Prokofjev.

Člane mednarodne žirije je včeraj na Občini sprejel goriški župan Scaroni in jih izrekel prisrčno dobrodošlico v imenu mesta.

Jutri se bodo organizatorji, člani žirije ter skladatelji, izvedenci in glasbeni pedagogi iz Francije, Belgije, Avstrije in Jugoslavije zbrali na posvetu, ki ga vsako leto ob natečaju prireja društvo Lipizer. Posvet se bo pričel ob 10. uri v pokrajinski sejni dvorani in se nadaljeval še v soboto. Razpravljali bodo o metodologiji, didaktiki in učnih programih pri poučevanju violine.

Nekateri proti avtocesti po Vipavski dolini

Že ob koncu šestdesetih let je v slovenski skupščini bil izglasovan republiški zakon o transverzalnemu slovenski avtocesti Šentilj - Maribor - Ljubljana - Razdrto - Nova Gorica. V dvajsetih letih so bili zgrajeni nekateri odseki te avtoceste. Več kot deset let smo čakali na začetek gradnje avtoceste od mejnega prehoda pri Vrtojbi do Razdrtega. Dela so se končno pričela.

Na obeh odsekih med Razdrtim in Novo Gorico ter Sežano je veliko tovnega prometa. V Gorici - Novi Gorici in na Fernetičih - Sežani so bila zgrajena velika tovarna postajališča. Čez mejo gre vsak dan stotine in stotine tovornjakov. Na mejnih prehodih v obeh državah je zaposlenih nekaj tisoč ljudi.

Gorica si veliko obeta od izgradnje avtoceste na jugoslovanskih tleh. Enako si od izgradnje te avtoceste obetajo v Novi Gorici. Razvoj dveh

sosodnih mest je odvisen od te pomembne prometnice.

Zaradi tega smo se zelo začudili, ko smo v ljubljanskih dnevnikih prebrali izjavo nekaterih slovenskih zvez, gibanj in društev, ki nasprotujejo gradnji avtoceste po Vipavski dolini in se zavzemajo le za posodobitev sedanje ozke in vijugaste ceste, ki nas spominja na prometne potrebe v cesarskokraljevih časih, in ki ne bo nikdar, pa čeprav posodobljena, odgovarjala sodobnim prometnim potrebam.

Čeprav je stvar šele prišla v javnost in bo v zvezi s tem še veliko polemik, že sedaj poudarjamo, da Gorica in tudi Nova Gorica to avtocesto nujno potrebuje. Veliko truda in denarja je bilo vloženo v obmejne naprave. Brez teh in brez avtoceste Gorica nima možnosti razvoja. Gre tudi za obstoj in razvoj Slovencev pri nas, saj je kar veliko slovenskih ljudi zaposlenih v mednarodnih trgovinskih in prometnih dejavnostih. Najbrž tudi to nekaj pomeni. (mw)

Smrtna nesreča pri Gradišču

Ob življenje 25-letno dekle

Prometna nesreča s smrtnim izidom se je zgodila v torek, pozno ponoči, na odcepu avtoceste med Gorico in Vilešem, v bližini Gradišča. Življenje je izgubila 25-letna Annalisa Gabbato iz Latisane, medtem ko je bil 39-letni Alberto Rizzi iz Gorice laže ranjen.

Gabbatova se je peljala v mercedesu goriške registracije, ki ga je upravljal Rizzi in ki je vozil v smeri proti Gorici. Nesreča se je zgodila na precej ravnem odseku štiriposovnice med Gradiščem in Faro. Vzroke in potek še raziskujejo. Po do zdaj razpoložljivih ugotovitvah naj bi se Rizzi s sunkovitim zavojem v desno skušal ogniti trčanju s fiatom 127 videmske registracije, ki ga je upravljal Fabiana Gabas iz kraja Campolongo al Torre. Gabasova je vozila v smeri proti Vilešu in je na omenjenem odseku zašla na levo stran ceste.

Rizzi se je v zadnjem trenutku uspel ogniti čelnemu trčenju, vendar je avtomobil zletel s ceste, udaril ob železno ograjo in se prevrnil. V nesreči je bila

hudo ranjena Gabbatova, ki je umrla že med prevozom v bolnišnico, medtem ko so Rizziju ugotovili lažje poškodbe in so ga pridržali na zdravljenju za teden dni.

Preiskavo o težki prometni nesreči vodijo karabinjerji v Gradišču.

Kolesar umrl zaradi hudih poškodb

Poškodbe, ki jih je zadobil 68-letni upokojenec Silvio Perencin iz Gorice v prometni nesreči v torek popoldne v križišču pred sodiščem, so bile zanj usodne. Perencin je umrl v bolnišnici na Katinari, kamor so ga prepeljali kmalu po nesreči. Perencina, ki je bil na kolesu in je čakal pred semaforjem, je z avtom zadela 47-letna Anna Petrarin Ruzzin, ki je malo pred tem trčila v drugo vozilo.

Na sledi domnevnima storilkama številnih tatvin in goljufij

riškem, na kvesturi ne izključujejo možnosti, da sta ženski svojo dejavnost preizkusili v praksi tudi pri nas. Kvestura prosi za sodelovanje občane in zlasti tiste, ki so sami postali žrtve goljufije, da se zglasijo (lahko tudi po telefonu št. 530151 interna 216) na kvesturi v kolikor bi na sliki prepoznali osebo, ki jih je ogoljufala.

Preklic ukrepa o zaprtju gostišča Al Puia

Goriški župan je včeraj podpisal ukrep, s katerim je iz zdravstvenih razlogov odredil zaporo restavracije Al Puia. Omenjeni gostinski lokal so kautelativno zaprli prejšnji teden, v zvezi s smrtno enega od udeležencev izletniške skupine iz Umbrije, ki je bila na obisku v naših krajih in ki se je ustavila tudi v restavraciji Al Puia. Dogodek se je pripetil v začetku prejšnjega tedna in je zbudil veliko pozornost.

Kakor smo že poročali, so pristojne zdravstvene oblasti opravile predvidene analize na hrani in ugotovile, da je bila le ta neoporečna in so zato vzroki smrti upokojenca Rema Testasecce najbrž drugje.

Spričo teh ugotovitev je bil preklic ukrepa povsem upravičen.

prispevki

V spomin na Vincenca Devetaka darujeta Vilko Cotič in Danica 50 tisoč lir za kulturno društvo Skala v Gabrijah.

V počastitev spomina Davida Maliča darujeta Elda in Jožef z Vrha 20 tisoč lir za sekcijo VZPI-ANPI za Peč - Gabrje in Rupo.

Ob 15. obletnici smrti Mariota Zuliana (Sandra) daruje žena Roza 100 tisoč lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Štandrežu.

izleti

Društvo slovenskih upokojencev prireja v nedeljo, 1. oktobra, izlet z muzejskim vlakom na Bled. Odhod z železniške postaje v Gorici. Vabljeni so vsi, člani in drugi, ki jih zanima enkratno doživetje. Za otroke do 5. leta je izlet brezplačen, za mladino do 15. leta pa je 25-odstotni popust. Prijave pri poverjenikih in na sedežu društva (Ul. Croce 3) danes, 14. t. m.

Občina Doberdob prireja 29. in 30. septembra ter 1. oktobra tradicionalni izlet za upokojence v Assisi, Perugia in Gubbio. Cena izleta je 233 tisoč lir, od katerih bo Občina prispevala 40 tisoč lir. Vpisovanje in pojasnila na Občini do 22. septembra.

SPD GORICA priredi v nedeljo, 17. septembra, izlet na Storžič. Odhod ob 6. uri s Travnika, prevoz s lastnimi sredstvi.

razne prireditve

V Novi Gorici bodo danes ob 19. uri predstavili Goriški letnik - zbornik Goriškega muzeja št. 15/16. Publikacijo bodo predstavili Slavica Pluhuta in drugi sodelavci Goriškega muzeja. Predstavitve bo v Goriški knjižnici Franceta Bevka, v prostorih na Ulici Gradnikove brigade 27.

Goriška knjižnica Franceta Bevka vabi jutri, 15. t. m., ob 18.30 na odprtje razstave ZNANILCI-BRANILCI-SKRUNILCI SVOBODE. Razstavo prireajo ob 200-letnici francoske revolucije. Udeležence bo z vsebino in cilji razstave seznanil njen avtor Jaro Dolar. Razstavo bodo odprli v prostorih v Ulici Gradnikove brigade 27.

razna obvestila

SPD GORICA-rekreacija obvešča, da se bo dejavnost 20. jubilejne sezone pričela jutri, 15. t. m., ob 21. uri.

kino

Gorica

CORSO 18.00-22.00 »Scuola di polizia 6«.

VERDI 18.00-22.00 »L'opera al nero«.

VITTORIA 17.30-22.00 »Capricci erotici di una moglie infedele«. Prep. ml. pod 18. letom.

Krmin

OSNOVNA ŠOLA 21.00 »Mr. Crocodile Dundee II«.

Tržič

EXCELSIOR 17.30-22.00 »Vacanze particolari di mogli vogliose«.

Nova Gorica

SOČA - Nova Gorica 18.30 in 20.30 »Jeklena pest pravice«.

SVOBODA - Šempeter 20.30 »Princ od kriva Ameriko«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Občinska, Ul. sv. Mihaela, tel. 21074.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

Občinska lekarna (Comunale 1), Ul. Terenziana 26, tel. 482787.

pogrebi

Danes v Gorici ob 9.30 Elisabetta Ciuffarin vdova Gallino iz bolnišnice Janeza ob Boga v cerkev na Rojchah in na glavno pokopališče, ob 11. uri Bruno Biasiol iz splošne bolnišnice v cerkev v Ločniku in tamkajšnje pokopališče, ob 12.45 Marija Zakrajšek iz bolnišnice San Giusto v cerkev v Podturnu in na glavno pokopališče.

A.S. Pro Gorizia

Cene vstopnic

POKRITA TRIBUNA	12.000 lir
TRIBUNA	10.000 lir
STOPNIŠČE	7.000 lir
S POPUSTOM*	3.500 lir

*vstopnice za jugoslovanske državljane, vojake, ženske in invalide, mladino od 13. do 18. leta; do 12. leta brezplačno

KORIST...

ABONMA

VSTOPNICA

PRIHRAANEK

ZLATA POKRITA TRIBUNA	400.000 lir		
POKRITA TRIBUNA	200.000 lir	12.000 lir	— 64.000 lir
POKRITA TRIBUNA ON & ONA	350.000 lir	24.000 lir	— 178.000 lir
TRIBUNA	150.000 lir	10.000 lir	— 80.000 lir
TRIBUNA ON & ONA	250.000 lir	20.000 lir	— 210.000 lir
STOPNIŠČE	100.000 lir	7.000 lir	— 79.000 lir
STOPNIŠČE ZA ŽENSKE	60.000 lir	3.500 lir	— 59.500 lir
S POPUSTOM	60.000 lir	3.500 lir	— 59.500 lir

NOGOMETNA SEZONA 1989/90 PREDVIDEVA 17 TEKEM IN 10 PRIJATELJSKIH SREČANJ

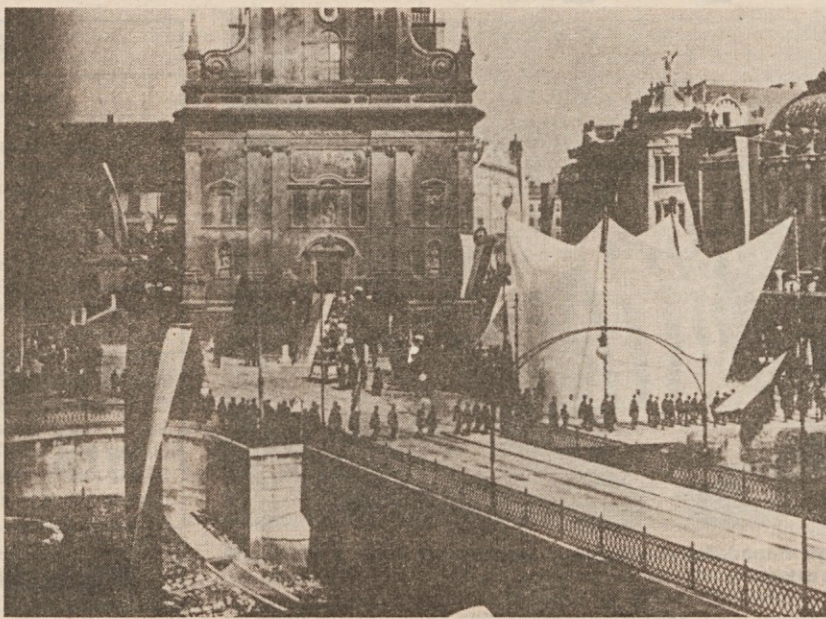
... imajo najzvestejši

ZADNI DNEVI

Popotovanje s fotografijami v slovensko zgodovino in zavest

»S prvo od predvidenih treh razstav, ki naj bi predstavile razvoj fotografije na Slovenskem, skušamo ob doslej evidentiranem gradivu strokovnjakov in širši javnosti izročiti v presoji najstarejše zgodovinske obdobje, od prvih podatkov o novem izumu do konca prve svetovne vojne. Fotografija kljub svoji razširjenosti, vsestranski uporabnosti in popularnosti namreč pri nas doslej ni bila sistematično obravnavana niti kot medij, kot komunikacijsko sredstvo, niti kot sestavni del kulturne dediščine. Razmeroma bogata slovenska fotografska zapuščina je razdeljena med različne institucije, ki največkrat nimajo ustreznega odnosa do fotografije in celo zainteresiranim posameznikom težko omogočijo vpogled v svoje zbirke; velik del fundusa pa je v rokah zasebnih zbiralcev, do katerih je še težje priti, v kolikor z njimi ne navežete tesnejših osebnih stikov. Prav osebni zagnanosti in potrpežljivemu raziskovalnemu delu Mirka Kambiča se moramo zahvaliti, da so bili številni dragoceni podatki o slovenski fotografiji v devetnajstem in na začetku dvajsetega stoletja zabeleženi, analizirani in v smiselnih oblikah tudi publicirani. Uvodoma nas Kambič seznani s prvimi srečanji slovenskega občestva z izumom dagerotipije oziroma z najzgodnejšimi preskusi te tehnike znotraj meja našega narodnostnega ozemlja. Z osnovnimi podatki predstavi delovanje posameznih dagerotipistov, nato pa izpostavi vlogo Janeza Puharja kot izumitelja fotografije na steklo z materialnimi dokazi o njegovem prvenstvu, žal doslej nepriznanem in v strokovni literaturi komajda evidentiranem.«

Tako piše Brane Kovič o razstavi »150 let fotografije na Slovenskem«, ki je ta čas (do 16. oktobra letos) na ogled v ljubljanski Mestni galeriji.

Odkritje Prešernovega spomenika v Ljubljani, 1905

Nalašč smo zabeležili daljši odlomek iz Kovičevega vabila za ogled razstave, saj smo na področju fotografije popolni laiki. Pa vendar. Če zapišemo nekaj občutkov, ki so nas spremljali takoj po ogledu vrednih in zgodovinsko zanimivih eksponatov, moramo poudariti dejstvo, da se v teh črno-belih in pozneje barvnih drobcih skriva neverjeten izpovedni naboj, ki dokumentira določeno življenjsko obdobje slovenskega naroda. Soočamo se z dogodki, osebam, katastrofami in veselimi trenutki, ki oblikujejo bivanje posameznika in skupnosti. Fotografija vse to predstavlja kot živ dokument časa, obenem pa ta čas približuje, ga

ponuja v razmišljanje, tako da se iz konkretnosti v hipu prelevi v fikcijo in že smo pri mislih o zgodovinskem spominu, ki je prav preko in s fotografijo oživilen. Dovolj je že bežen ogled prvega dela razstave, ki ga zamejmeta letnici 1839—1919, da se preselimo v drug čas in ga tudi vizualno, ne samo s pomočjo branja, podoživljamo.

Skratka, za vsakogar, tudi za neizvedenca, bo ogled razstave v Mestni galeriji v Ljubljani doživetje, saj bo nemara odkril delček zgodovine slovenskega naroda in s tem tudi samega sebe.

MARIJ ČUK

Lep koncert madžarskega organista Gabora Lehotke

V ponedeljek, 11. t. m., je bil v katedrali Sv. Justa ob 20.30 na sporedu drugi koncert iz ciklusa, ki ga je priredila tržaška ustanova Cappella Civica. Predstavil se nam je madžarski organist Gabor Lehotka (1938). Od 1. 1965 uspešno koncertira po vsej Evropi in ima za seboj številne posnetke gramofonskih plošč.

Koncert se je pričel s Preludijem, Fugo in Ciaccono v d-molu nemškega skladatelja in organista Johanna Pacelbela. Skladbe niso nastale istočasno, spadajo namreč v svobodnejšo zbirko, ki smo jo dobili v rokopisu. Lehotka je v Preludiju učinkovito prikazal kontrast, ki ga ustvarjajo kompozicijsko različno zaigrani deli. Spretno je prehajal z enega manuala na drugega. V Fugi smo lahko zasledili izredno fino in natančno fraziranje, ki je dramatičnost kromatične teme še bolj poudarilo. Lehotka je za Ciaccono izbral diskretno registracijo, tako da ni bilo pretiranih in dinamičnih skokov: skladbo je tako označil neki stalen crescendo do slovesnega zaključka "in organo pleno".

Sledili sta dve Bachovi skladbi: Korale-preludij: Wenn wir in höchsten Nöten sein BWV 641 ter Preludij in Fuga v ES-duru BWV 552. V izvedbi Korala smo lahko zasledili izbiri zelo sladkih registrov (flavta, burdon...). Tudi tempo, ki si ga je solist izbral je bil zelo umerjen, tako da sta nas ta dva elementa privabila k meditativnosti. Koralna melodija je izzvenela sicer svetlo, vendar ne kričeče, kar dokazuje Lehotkov izvrsten okus pri izboranju zvočnih barv in orgelskih registrov.

Preludij in Fuga BWV 552 spadata v zbirko skladb Klavierübung Dritter Teil (eno izmed redkih Bachovih, za

življenja, objavljenih del). Preludij je uvod v celotno zbirko, Fuga pa ga zaključuje. Začetni akordi so izzveneli slovesno, vendar je bil pedal morda pretrih v razmerju z manuali. Fuga je sestavljena iz treh tem, ki prikazujejo osebe svete Trojice: vsaka tema ustvari torej samostojno fugo. Vse tri teme pa se združijo v zaključni "stretti". Lehotka je vse tri fuge odigral zelo sproščeno in naravno. Lotil se je kar hitrega tempa (zlasti v fugi), vendar mu je bil povsem kos.

Po kratkem odmoru je sledil drugi del koncerta, ki je obsegal sodobnejše skladbe. Na vrsti je bila Francoska suita, ki jo je napisal izvajalec sam. Sestavlja jo sedem stavkov. Skladba je s kompozicijskega vidika zanimiva, saj združuje v celoto najrazličnejše stilne prijeme, ki si med seboj sledijo z logičnim zaporedjem brez nikakršnega nasilja.

Sledila je Toccata v G-duru madžarskega skladatelja Tiborja Pikéthija, pri katerem je Lehotka tudi študiral. Skladba je stilno vezana še na obdobje romantike, čeprav je skladatelj živel med letoma 1886 in 1979. Je trodelne oblike - srednji del je Adagio, očitnega koralnega značaja. Tema ima rahlo madžarski priokus. Poslušalca spominja na Toccato v G-duru francoskega skladatelja Théodora Dubois. Lehotka je za izvedbo izbral izredno prijetne in premišljene barve, tako da je skladba izzvenela kot odih pred zahtevnim Franckovim Koralom - zadnjo skladbo večera.

César Franck je svoje tri orgelske Korale napisal tik pred smrtjo in so prava summa njegovega orgelskega opusa.

Koral v a-molu je po obliki trodelen. Začetni del ima značaj tokate; Lehotka ga je prepričljivo odigral. Solist nam je tudi prikazal pestrost zvokov, vendar vsi so bili primerno zaobjeti v celoto. Ob poglobljeni interpretaciji smo se lahko prepričali tudi o Lehotkovi mojstrski uporabi žalužij, ki so pri tej romantični skladbi nujno potrebne.

Po dolgotrajnem ploskanju nam je Gabor Lehotka zaigral še dve skladbi izven programa: Preludij, ki ga je tudi sam napisal in spada v obsežnejšo skladbo, ter Mali preludij v F-duru Johanna Sebastiana Bacha.

MARKO OZBIČ

■ V okviru 26. mednarodnega slikarskega ex tempore bo v soboto, 16. t. m., ob 20. uri v piranskem Križnem hodniku okrogla miza na temo »Sodobni likovni trenutek«. Sodelovali bodo Zvonko Maković, Milček Komelj, Berislav Valušek, Igor Zabel in Marina Gržinič.

Na Pohorju se začenja Štatenberško srečanje

Danes se bo začelo tradicionalno srečanje slovenskih književnikov Štatenberg 89. Letos se sicer ne bo dogajalo v haloškem gradu, saj je le ta tako rekoč v razsulu, ampak bo potekalo pri Treh kraljih na Pohorju.

Tema letošnjega srečanja je Literatura osemdesetih let, zaradi česar je razumljivo, da je Programski svet pri Društvu slovenskih pisateljev tudi letos dal glavno besedo mlajšim ali mladim. Z referati bodo tako sodelovali Igor Zabel, Tomaž Toporišič, Tomo Virk, Matej Bogataj in Tea Štoka. Vse te avtorje smo zasledili v zadnjih letih z njihovimi prispevki v reviji Problemi, reviji, ki se posveča izključno literaturi in literarnim vprašanjem, zasledili smo jih tudi v dnevnem tisku in drugih publikacijah, njihovi prispevki pa so pripomogli tudi k nekoliko drugačnemu gledanju na literaturo.

Ob tej glavni bo še dodatna tema Alternativna založniška dejavnost. Pomembno je tudi dejstvo, da bodo letošnje Štatenberško srečanje izkoristili za ponoven poziv k poglobljeni družbeni akciji za ukinjanje nerazvikenosti teh krajev.

Še danes možnost vpisa na gledališki seminar

Kot smo že naznanili, prirejata Zveza slovenskih kulturnih društev in Slovenska prosveta v sodelovanju s Slovenskim stalnim gledališčem v Trstu gledališki seminar. Potekal bo pod naslovom Nevtralna maska.

Seminar bo potekal v Kulturnem domu v Trstu od ponedeljka do sobote (prihodnji teden), zaobjemal pa bo čas od 18. do 21. ure. Vodila ga bosta Sandra Mladenović in Brane Zavrsan, ki že več let živita v Parizu, kjer delujeta kot igralca in predavatelja na znameniti Mednarodni šoli za gledališče, mim in gib Jacques Lecoq.

Seminar bo izrazilo praktičnega značaja in bo zaobjel predvsem tri probleme: postavljanje na sceno, biti na sceni in obvladovanje prostora. Razčlenjen pa bo v glavnem na dva dela, in sicer delo na telesu in improvizacijo. Gre torej za široko zasnovan načrt, ki obsega še zlasti tehnike telesnega izražanja in prav zaradi te svoje značilnosti je seminar namenjen vsem, ne le tistim, ki se z gledališčem ukvarjajo, ampak tudi vzgojiteljem, društvenim članom in drugim.

Vpis je možen še danes v uradih ZSKD in Slovenske prosvete.

Obisk pri svetovno znanem slovenskem naivcu Jožetu Peternelju - Mausarju

Upodabljanje dogodkov iz kmečkega življenja v vseh letnih časih

Konec avgusta se je v Smeltovi galeriji v Ljubljani zaključila samostojna razstava znanega sodobnega slovenskega naivca Jožeta Peternelja - Mausarja, doma iz Žireh v Sorški dolini. Peternelj je v razstavi predstavil na okrog 200 samostojnih ali skupinskih razstavah, med drugim tudi v ZDA in na Japonskem. Njegova dela so objavili v številnih domačih in svetovnih monografijah in publikacijah, deležen pa je bil vsepovsod laskavih priznanj, saj je osvojil več prvih nagrad in diplom na najrazličnejših mednarodnih natečajih. Več del spada v izbor nekaterih najpomembnejših stalnih galerij v Franciji, Švici, ZDA in Nemčiji. Med drugim je leta 1983 prejel priznanje na bienalu "Humor in satira" v Gobrovi v Bolgariji. Tu je bilo razstavljenih kar 2500 svetovnih izdelkov, poslanih pa jih je bilo kar 6 tisoč. Peterneljevo Dekle v čeburu je osvojilo res prestižno tretje mesto.

Jože Peternelj - Mausar se je rodil pred 62 leti v številni kmečki družini v Jarčji dolini pri Žireh. Jože je imel sedem bratov, dva sta odpotovala za kruhom v ZDA, sam pa se je zaposlil v tovarni športne obutve Alpina v Žireh. Tu je postal mojster. Toda v sebi je skrival še nedotaknjene umetniške sposobnosti. Ustanovil je kvartet narodnozabavne glasbe, istočasno pa je začel slikati. Svojo plodno slikarsko pot je pričel že leta 1952. Sledilo je dolgih 16 let, ko ni nihče opazil njegovega pravega "naivnega" talenta. Šele leta 1968, ko so priredili likovno razstavo v galeriji Jaki v Nazarjih, so kritiki spoznali in priznali Mausarjevo nadarjenost. Po uspehih v Kostanjevici na Krki, Milanu in Tokiu je bil leta 1971 sprejet v Društvo likovnih umetnikov v Ljubljani in dobil status svobodnega umetnika. Ko se je poklicno posvetil slikarstvu, mu je postalo konjček pisanje. Napisal je že šest romanov, štiri je tudi že izdal, eden je tik pred izdajo, dva pa sta v delu.

Jože Peternelj - Mausar slika sedaj v svojem domačem ateljeju v Žireh. Obiskali smo ga, ker smo se hoteli nekoliko pobliže seznaniti z njegovim ustvarjalnim delom. »Motivi, ki jih uporabljam pri svojem slikanju,« nam je povedal slikar, »spadajo v mojo mladost. Črparam jih iz tega kmečkega, delavskega vaškega okolja. Rad se spominjam nekdanjega življenja na vasi. V slikah želim prikazati, kako so nekoč preprosti kmečki ljudje doživljali delo na polju, žetev, pobiranje krompirja, vaške veselice, pustne ali žal-

ne sprevede. Tudi sam sem bil muzikant, zato sta harmonika in ples upodobljena v številnih mojih delih. Pri svojem umetniškem izoblikovanju se ne spuščam v modernizme, saj bi v nasprotnem primeru ne bil več pravi Mausar.«

Peternelj slika svojo naivo s tehniko olja na platno ali na steklo. »Slikanje na steklo, ki je veliko bolj zamudno in zahtevno kot slikanje na platno, ni "pogrnutacija" hrvaških hlebinskih slikarjev, ampak smo na ta način slikali že pred sto leti slovenski in koroški slikarji. Ta način slikanja, kjer nimaš problemov z morebitnim popokanjem barve, je opazil Hegedušič, ki je nato pred vojno z Generaličem in drugimi hlebinskimi navinci ponesel to naivo v svet. Tak način naivnega slikanja je postal nato prava moda, tovrstne slike so se najbolj prodajale predvsem v Italijo. Tudi sam sem sklenil, da bom poskušal slikati na steklo. Pri tem mi ni pomagal nihče, saj sem se kar sam naučil tehnike takega slikanja. Sedaj sicer največ slikam na platno, v odstotkih bi to znašalo kakih 80 proti 20 odstotkom.«

Na Peterneljevih slikah se dogodki iz kmečkega življenja vrstijo skozi vse letne čase. »Res je. Ko smo že prej omenili način slikanja na steklo, bom sedaj povedal, zakaj je večina zimskih motivov narisana na steklo. Samo na ta način namreč dobim tiste nežne tone, pravo barvo ivja, mehko snežne odeje itd. V slikah, kjer je zabeleženih več oseb, pa najraje naslikam kar na platno. To iz dveh razlogov: na platno lahko izbiram med številčnejšim izborom barvnih odtentov, poleg tega pa na steklu ne morem ničesar popraviti, ne morem ničesar dodajati, ker vse slikam od zadaj. Prva poteza je namreč dokončna.«

V Peterneljev atelje pride vsako leto kar lepo število oseb, ki se poklicno ukvarja s prodajo. Mausarjeve naive so razstavljene v številnih svetovnih umetnostnih galerijah, povpraševanje je res veliko, tako da umetniku ne preostaja nič drugega, kot da slika dobrušen del dneva. »Veste, sedaj sem v pokoj, vseeno pa sem obdržal prejšnji delovni urnik. Vsak dan se s čopičem bavim do približno 14. ure, po kosilu pa se spravim na kolo po bližnji okolici, ko dežuje in čez zimo pa se posvetim pisanju romanov.«

»Letos sem imel tu obisk oseb iz osmih evropskih in še bolj oddaljenih držav, iz Izraela, ZDA in celo iz daljne Avstralije. Najbolj me je presenetil 72-letni lastnik ateljeja iz Floride, ki je že

le imeti nekaj mojih slik. Ko je naiva postala pred leti pravi modni trenutek, so sem kar naprej hodili Italijani, sedaj pa imam nekoliko bolj izbrane odjemalce. Med temi je tudi več zamejskih Slovencev iz Trsta in Gorice.«

Problem, ki tare vse umetnike, je nedvomno ponarejevanje slik. Tudi Peterneljeve naive so doživle pred leti podoben trenutek. »Pred leti je skupina slovenskih likovnih študentov prišla na moj dom, češ da bi želeli odkupiti nekaj mojih skic. Skic sicer ne prodajam, zato sem jim kar podaril nekaj reprodukcij. Zal sem malo kasneje izvedel, da so se pojavile na Tržaškem "moje" slike. V Istri, npr. v Poreču in Portorožu, so kar

na steklo preslikavali motive iz mojih razglednic ter to nato prodajali, sicer za majhen denar. Ne-koč sem "zašopatil" takega "umetnika" ter mu zažugal, da mu bom vse slike razbil. No drugič, ga ni bilo več na spregled.«

Če vas bo pot kdaj popeljala v Žiri in bi si želeli nabaviti res izvirno naivno sliko pa se kar zglasite pri slikarju Jožetu Peternelju - Mausarju. Hišo vam bodo znali pokazati prav vsi domačini, seveda če boste povprašali po Mausarju, kot je bilo nekoč kmečko ime njegove domače hiše.

MARKO ČUBEJ

Naivec Jože Peternelj - Mausar v svojem ateljeju

(Foto Čubej)

V včerajšnjih srečanjih prvega kola v treh evropskih nogometnih pokalih

Milan in Sampdoria prepričala, ostali poprečni

Atalanta igra bolje v pokalu kot v domačem prvenstvu. Levo vidimo njenega napadalca Canigio v ogorčenem boju s Sovjetom Morozovom, desno pa akcijo s torkovega srečanja med Juventusom in Poljaki Gornika (Telefoto AP)

V pokalu UEFA

Danes še Napoli in Crvena zvezda

Od današnjih štirih posticipiranih tekem pokala UEFA nas dve najbolj zanimata, saj se tičeta ne-lahkih gostovanj Napolija in Crvene zvezde.

Bigonova vrsta, zmagovalka lanske izvedbe, se bo v Lizboni (ob 22. uri, neposredni prenos po RA12) pomerila z neugodnim Sportingom, ki je prava tajska legija, saj za to moštvo igra po šest Brazilcev, en Jugoslovčan (reprezentančni vratar Ivković) in en igralec iz Mozambika. Sporting nastopa letos zelo obnovljen, ostal pa je tudi brez močnega Silasa, ki še upa, da bo igral pri Romi. Kljub temu po prvih treh kolih portugalskega prvenstva vodi s polnim izkupičkom točk.

Pri Napoliju nimajo težav s postavo. Vprašanje je le, kdo bo med Crippu, Fusijem in Maurom prepuštil mesto povratniku Brazilcu Alemu. Maradona bo v začetku sedel na klopi. Trener Bigon meni, da bi ga lahko uporabil samo, če bo ritem tekme zelo nizek oziroma če bo potrebno zadrževati žogo.

Galatasaray, pri katerem bo gostovala beograjska Crvena zvezda (tekma bo ob 15. uri), je najbolj znano turško moštvo, za katerega poleg Jugoslovana Prekazija nastopa tudi tamkajšnji idol množice navijačev, srednji napadalec Colak, ki je eden najboljših evropskih strelcev. Trener Beograščanov Šekularac še ne ve, koga uvrstiti v ekipo, vendar naj bi bila Crvena zvezda od jugoslovanskih moštve vendarle tista, ki lahko na evropski sceni letos doseže največ, zato so v taboru jugoslovanskega moštva dokaj optimisti.

Juventus pa, ki je že v torku na Poljskem z golom Zavarova ugnal Gornik, o povratni tekmi v bistvu ne razmišlja. Poljaki so dokaj skromni, nasprotno pa je Juventusov sovjetski as v taki formi, da zdaj vsa ekipa igra kot prerोजना. Pokalni nastop je znova pokazal pravilnost izbire trenerja Zoffa in predsednika Bonipertija, da se ne odpove Zavarovu, ki ju je doslej že poplačal za izkazano zaupanje in se jima oddolžil za svoje lanske blede nastope, ki jih sam opravičuje za dejstvom, da med poletjem ni imel počitnic.

POKAL PRVAKOV

MILAN - HJK HELSINKI 4:0 (2:0)

STRELCI: Stroppa v 6', Massaro v 38' in 69', Evani v 80'.

MILAN: G. Galli, Tassotti, Maldini, Ancelotti (v 46' Colombo), F. Galli, Costacurta, Stroppa, Rijkaard, Borgonovo (v 46' Simone), Evani, Massaro.

HJK HELSINKI: Jakonen, Schuttschko, Vourela, Rissanen, Kanerva, Suokonautio (v 72' Helin), Martonen, Rasimus, Rautiainen (v 46' Tianen), Granlund, Valla.

MILAN — Evropski prvak nikakor ni igral s polno paro proti finskim polprofesionalcem, poleg tega pa so mu manjkali še štirje standardni igralci, vseeno pa je, skoraj proti svoji volji, pregazil neobgljene nasprotnike. Maloštevni gledalci so se posebno razveselili ob lepem zadetku s strelom od daleč mladega Stroppe, nato pa so skoraj pasivno in nepričakovano bodrili svoje moštvo. Massaro, ki je sicer rezervni igralec, je bil tokrat protagonist z dvema zadetkoma, Evani pa je dosegel gol z odlično pomočjo nasprotnikovega vratarja. Tassotti pa je kar dvakrat zadel prečko, kar seveda le poudarja premoč Sachijevnega moštva.

MALMOE - INTER 1:0 (0:0)

STRELEC: Lindman v 74'.

MALMOE: Fedel, Agren, Schwarz, Jonsson (v 89' Ekheim), Vonderburg, Larsson, Andersson, Encquist, Nilsson, Dahlin (v 64' Persson), Lindman.

INTER: Zenga, Bergomi, Brehme, Verdelli, Ferri, Mandorlini, Bianchi, Matteoli, Klinsmann, Matthaus, Serena.

MALMOE — Inter očitno ni v formi. Po nedeljskem prepričljivem porazu proti Sampdoriji je sinoči celo izgubil proti slabemu nasprotniku, ki se je izkazal le s svojo atletske močjo in požrtvovalnostjo. Vendar pa je to bilo več kot dovolj proti takemu Interju, ki je prava senca lanske enajsterice. Kriza je predvsem psihološka, saj je bilo podaj vratarju Zengi preveč, kot da bi se bali nasprotniku pogledati v obraz in se mu zoperstaviti. Domačini so dosegli zmagoviti gol po napaki Interjeve obrambe, potem ko je že kazalo, da se bo tekma zaključila brez zadetkov. Inter ima vse možnosti, da v povratni tekmi povsem obrne skupni izid, vendar moral zaigrati dosti bolje in zlasti bolj borbeno kot sinoči.

HONVED - VOJVODINA 1:0 (0:0)

STRELEC: Fodor v 55'

VOJVODINA: Maras, Gacheša, Mijić, Milovac, Kartalija, Tanja, Mihajlović (Dakić), Punišić (Vukosavljević), Vorkapić, Jokanović, Aleksić.

BUDIMPEŠTA — Vojvodina je zamudila priložnost, da si že v prvem srečanju zagotovi napredovanje v drugo kolo. Honved je namreč igral podrejen vlogi, poleg tega je bil celih 75 minut z igralcem manj, potem ko je v 15. minuti bil izključen Csehi, ki je z roko udaril Vorkapića. Vojvodina je že v prvem polčasu imela vrsto ugodnih priložnosti, vendar se je madžarski vratar dobro držal. Potem ko je Honved s prostim strelom povedel, so imeli Novosadčani še niz priložnosti, da izenačijo, vendar so bili skrajno nemočni pri zaključevanju in sedaj morajo upati le, da se jim bo doma bolje godilo.

POKAL POKALNIH ZMAGOVALCEV

BRANN BERGEN - SAMPDORIA 0:2 (0:1)

STRELCA: Vialli v 39', Mancini v 55'.

SAMPDORIA: Pagliuca, Mannini (v 46' Carboni), Katanec, Pari, Vierchowod, Pellegrini, Victor, Cereso, Vialli (v 69' Lombardo), Mancini, Dossena.

BERGEN — Boškovova Sampdoria je sinoči na najboljši način začela svoje tretje zaporedno evropsko "avanturo", saj je na tujem premagala sicer šibko ekipo norveških amaterjev iz mesta Bergen. Le v prvem delu prvega polčasa sta si bili moštvi izenačeni, nato pa so bili Vialli in tovariši odločno boljši od Norvežanov, ki so se proslavili le s svojo požrtvovalnostjo. Ob koncu prvega dela igre so gostje povedli z Viallijem, ki je s kratke razdalje premagal nasprotnega vratarja in tekme je bilo konec. V drugem polčasu si je Sampdoria ustvarila celo vrsto priložnosti, od katerih pa je realizirala le eno.

POKAL UEFA

RAD - OLYMPIAKOS 2:1 (1:0)

STRELCI: v 36' Nestorović, v 55' Djoinević, v 90' Caluhidiš.

RAD: Savić, Nedeljkić, Vasić, Grbović, Djukić, Djoinević, Mušić, Stević (Kuzmanovski), Nestorović, Ivanović, Dubajić.

BEOGRAD — Nogometaši Rada so v svojem derbiju na mednarodni sceni sicer zmagali, vendar je vprašanje, če jim bo v povratni tekmi minimalno prednost tudi uspelo zadržati. Res škoda, ker so prav v zadnji minuti napravili vse, kar so dotlej dobrega naredili, saj so zaradi nepazljivosti prejeli zadetek, ki jih bo lahko še drago stal. Grki so zlasti v prvem polčasu zelo dobro igrali, Beograščani pa so bili nervozni, bojazljivi, a so kljub vsemu le zatresli mrežo. Šele v drugem polčasu so se razigrali, Ivanović je povsem zaustavil slovitega madžarskega napadalca Detarija, in tudi podvojili, žal pa na koncu prejeli zadetek z velike razdalje.

ATALANTA - SPARTAK MOSKVA 0:0

ATALANTA: Ferron, Contratto, Pasciullo, Bonacina, Vertova, Prognia, Stromberg, Prandelli, Canigia, Nicolini, Madonna (v 76' Bordin).

BERGAMO — Spartak premočno vodi v sovjetskem prvenstvu, Atalanta je v dosedanjih štirih kolih A lige doživela tri poraze. Toda sinočni nastop tega ni pokazal, saj so bili gostitelji povsem enakovredni Moskovčanom in so imeli kar lepo število priložnosti za zadetek, vendar je bilo vidno, da jim v konici napada primanjkuje pravi strelce.

Mondonico (trener Atalante): »Nisem mislil, da so Sovjeti tako močni. Igrajo res odlični nogomet, zato sem s svojimi fanti zelo zadovoljen. Imamo kvečjemu dvajset od sto možnosti, da napredujemo v drugo kolo.«

Romančev (trener Spartaka): »Z rezultatom sem zadovoljen. Upam, da bom v povratni tekmi razpolagal z napadalci, ki jih tokrat nisem imel v zadostnem številu.«

ATLETICO MADRID - FIORENTINA 1:0 (0:0)

STRELEC: Baltazar v 78'

FIORENTINA: Landucci, Pioli, Volpecina, Iachini, Pin, Battistini, Di Chiara, Dunga, Dertycia (v 70' Daniel), Baggio, Kubic (v 75' Bosco).

MADRID — Predno je stopila na igrišče, bi se Fiorentina gotovo zadovoljila s tako tesnim porazom v Madridu. Na koncu pa ji je ostalo nekaj grenkobe, saj se je celih 70 minut dobro držala in večkrat spravila v zadrego domačine. Mirno se je branila, medtem ko so Španci zelo neurejeno in s teža-vo napadali. Škoda, da je bil v 69. minuti zaradi dvojne opomina izključen Di Chiara, tako da je Atletico imel olajšano pot do gola.

POKAL PRVAKOV

Šestnajstina finala	1. tekma	2. tekma
Spora Luksemburg (Luks.) - Real (Šp.)	0:3	27. 9.
Steaua Bukarešta (Rom.) - Fram (Isl.)	4:0	27. 9.
Ruch Chorzow (Polj.) - Sredets (Bol.)	1:1	27. 9.
Eindhoven (Niz.) - Luzern (Švi.)	3:0	27. 9.
Derry City (Irska) - Benfica (Port.)	1:2	27. 9.
Malmoe (Šved.) - Inter (It.)	1:0	27. 9.
Glasgow (Škot.) - Bayern München (ZRN)	1:3	27. 9.
Dinamo Dresden (NDR) - Aek Atene (Gr.)	1:0	27. 9.
Rosenborg (Nor.) - Malines (Bel.)	0:0	27. 9.
Milan (It.) - Hjk Helsinki (Fin.)	4:0	27. 9.
Tirol Innsbruck (Av.) - Omonia (Cip.)	6:0	27. 9.
Olympique (Fr.) - Brondby (Dan.)	3:0	27. 9.
Sparta Praga (ČSSR) - Fenerbach (Tur.)	3:1	27. 9.
Linfield (Sev. Irska) - Dnjepr (SZ)	1:2	27. 9.
Sliema (Malta) - Nentori Tirana (Alb.)	1:0	27. 9.
Honved (Madž.) - Vojvodina (Jug.)	1:0	27. 9.

POKAL POKALNIH ZMAGOVALCEV

Šestnajstina finala	1. tekma	2. tekma
Panathinaikos (Gr.) - Swansea (Wales)	3:2	27. 9.
Anderlecht (Bel.) - Ballymena (Irska)	6:0	27. 9.
Brann Bergen (Nor.) - Sampdoria (It.)	0:2	27. 9.
Barcelona (Šp.) - Legia Varšava (Polj.)	1:1	27. 9.
Besiktas (Tur.) - Borussia Dortmund (ZRN)	0:1	27. 9.
Union (Luks.) - Djurgardens (Šve.)	0:0	27. 9.
Partizan BG (Jug.) - Celtic (Škot.)	2:1	27. 9.
Valur (Isl.) - Dinamo Berlin (NDR)	1:2	27. 9.
Slovan (ČSSR) - Grasshoppers (Švi.)	3:0	26. 9.
Belenenses (Port.) - Monaco (Fr.)	1:1	26. 9.
Valladolid (Šp.) - Hamrun (Malta)	5:0	26. 9.
Dinamo Tir. (Alb.) - Dinamo Buk. (Rom.)	1:0	27. 9.
Groningen (Niz.) - Ikaast (Dan.)	1:0	27. 9.
Ferencváros (Madž.) - Haka (Fin.)	5:1	27. 9.
Admira (Av.) - Ael Limassol (Fin.)	3:0	27. 9.
Torpedo Moskva (SZ) - Cork City (Irska)	5:0	27. 9.

POKAL UEFA

Dvaintridesetina finala	1. tekma	2. tekma
Stuttgart (ZRN) - Feyenoord (Niz.)	2:0	27. 9.
Aberdeen (Škot.) - Rapid Dunaj (Av.)	2:1	27. 9.
Dinamo Kijev (SZ) - Mtk Budim. (Madž.)	4:0	27. 9.
Wettingen (Švi.) - Dundalk (Irska)	3:0	27. 9.
Twente Enschede (Niz.) - Bruges (Bel.)	0:0	27. 9.
Köln (ZRN) - Plastika Nitra (ČSSR)	4:1	27. 9.
Sochaux (Fr.) - Jeunesse d'Esch (Luks.)	7:0	26. 9.
Karl Marx St. (NDR) - Boavista (Port.)	1:0	27. 9.
Gornik Zabrze (Polj.) - Juventus (It.)	0:1	27. 9.
Hibernian (Škot.) - Videoton (Madž.)	1:0	26. 9.
Oergryte (Šved.) - Hamburg (ZRN)	1:2	27. 9.
Liege (Bel.) - Akranes (Isl.)	2:0	27. 9.
Žalgiris Vilnius (SZ) - Göteborg (Šve.)	2:0	27. 9.
Glentoran (Irska) - Dundee Un. (Škot.)	1:3	27. 9.
Hansa Rostock (NDR) - Banik (ČSSR)	2:3	27. 9.
Kuusysi Lahti (Fin.) - Paris SG (Fr.)	0:0	27. 9.
Austria Dunaj (Av.) - Ajax (Niz.)	danes	27. 9.
Lilleström (Nor.) - Werder (ZRN)	1:3	27. 9.
Rovaniemi (Fin.) - Katowice (Polj.)	1:1	27. 9.
Zenit Lenin. (SZ) - Naestved (Dan.)	3:1	27. 9.
Limassol (Cip.) - Real Zaragoza (Šp.)	danes	26. 9.
Atalanta (It.) - Spartak Moskva (SZ)	0:0	27. 9.
Rad Beograd (Jug.) - Olympiakos (Gr.)	2:1	27. 9.
Vitoša Sofija (Bol.) - Antwerpen (Bel.)	0:0	26. 9.
Porto (Port.) - Flacara Moreni (Rom.)	—	27. 9.
Atletico Mad. (Šp.) - Fiorentina (It.)	1:0	27. 9.
Iraklis Solun (Gr.) - Sion (Švi.)	1:0	27. 9.
Auxerre (Fr.) - Apolonia Fier (Alb.)	5:0	27. 9.
Galatasaray (Tur.) - C. zvezda (Jug.)	danes	27. 9.
Sporting Lizbona (Port.) - Napoli (It.)	danes	27. 9.
Valencia (Šp.) - Victoria Buk. (Bol.)	3:1	27. 9.
La Valletta (Malta) - Wien (Av.)	1:4	26. 9.

● 2. kolo bo 18. oktobra in 1. novembra; 3. kolo (samo pokal UEFA) 22. novembra in 6. decembra; četrtina finala 7. in 21. marca; polfinala 4. in 18. aprila; finale pokala prvakov bo 23. maja na Dunaju; finale pokala pokalnih zmagovalcev bo 9. maja v Göteborgu; finalni tekmi pokala UEFA bosta 2. in 16. maja.

Zico še vedno odličen

TOKIO — Brazilski nogometni as Zico je še vedno odličen in odločilen! Na sliki (AP) ga namreč vidimo, kako dviga v zrak kristalni pokal, ki si ga je včeraj v Tokiu prislužil kot najboljši igralec srečanja med reprezentancama Južne Amerike in Evrope. Tekma, katero so osvojili prav Južnoameričani (3:1), je sicer bila bolj podobna prijateljskemu srečanju kot pa pravemu ogorčenemu prvenstvenemu boju, saj so igrali le nogometaši, ki so se udeležili prejšnjega ciklusa svetovnega prvenstva.

Na atletskem tekmovanju v Veroni

Benvenuti 2,33 m v višino

VERONA — Na predsinocnem atletskem mitingu v Veroni je najboljši rezultat dosegel Marcello Benvenuti, ki je z znakmo 2,33 m postavil nov državni rekord v skoku v višino. Dva dosežka svetovne vrednosti pa sta zabeležila Ileana Salvador v hoji na dve miljii s časom 13'23"04 (s časom 12'29"32 je na 3.000 m postavila italijanski rekord) ter Alessandro Lambruschini na 2.000 zapreke (5'18"36). Omeniti velja še zmago Salvatoreja Antiba na 3.000 m, dober pa je bil tudi Tilli na 200 m, Pavoni pa je na 100 m prišel drugi vendar je prehitel Calvina Smitha. Razočaran je bil Stefano Mei (1.500 m), saj ga je prehitel Alžirec Morceli.

Trije jugoslovanski rekordi

LJUBLJANA — Na tradicionalnem atletskem tekmovanju "Šikijev memorial", ki je bil na ljubljanskem stadionu v Šiški, so padli trije jugoslovanski rekordi. Irena Dominc (Maribor) je na 200 m ovire dosegla čas 27"34 in postavila novo državno znakmo v konkurenci mladink in članic. Marjana Lužar (Ljubljana) je 300 m pretekla v času novega mladinskega rekorda (37"90), Miro Kocuvan (Kladivar) pa je na 200 m ovire tudi dosegel nov mladinski rekord (23"88). Na 10. Šikijevem memorialu so nastopili predstavniki 6 držav, najboljšje rezultate pa so dosegli poljski skakač v višino Partika (225 cm), metalec krogle Perić (Partizan) v 19,82 m, med atletinjami poleg Irene Dominčeve še Bolgarka Saraceva na 300 m s časom 37"76.

kratke vesti - kratke vesti

Dvojno delo za nogometno disciplinsko komisijo

MILAN — Disciplinska komisija italijanske nogometne zveze je imela včeraj polne roke dela, saj je morala sklepati o nepravilnostih, ki so se zgodile v dveh kolih italijanske nogometne A in B lige. Kar se tiče tretjega kola, ki je bilo na sporedu prejšnje sredo, je komisija v A ligi za dve koli izključila Baronija (Napoli), Djukića (Cesena) in Prytza (Verona), za eno kolo pa Agostinija (Cesena) in Carannanteja (Lecce).

V B ligi so bili za dve koli izključeni poleg Pasqualinija (Triestina) še Bernardini (Cagliari), Da Momio (Messina), Nardini (Barletta), Protti (Messina). Prepoved igranja za eno kolo so dobili Padovano (Cosenza), Silenzi (Reggiana), De Agostini (Reggiana) in Lo Sacco (Messina).

Nedeljsko kolo je bilo po mnenju članov disciplinske komisije dosti bolj mirno. Za eno kolo so bili izključeni Dezotti (Cremonese), Fontolan (Genoa), Sosa (Lazio) in Iachini (Fiorentina). Poleg tega ne bo

mogel Cremonese igrati na lastnem igrišču za eno kolo zaradi izgredov domačih navijačev, ki so med drugim s telefonskim žetonom zadeli sodnika v roko, tako da so morali celo prekiniti tekmo za nekaj minut. Nadalje so Napoliju in Veroni naložili 20 milijonov lir globe zaradi objektivne krivde pri rasističnih izgre-
dih pred, med in po tekmi v Veroni.

Zmaga Olimpije ob otvoritvi novega ljubljanskega stadiona

LJUBLJANA — Sinoči je jugoslovanski nogometni prvotigaš Olimpija na prijateljski tekmi ob priliki odprtja novega ljubljanskega stadiona premagal slovenskega republiškega ligaša Ilirijo iz Ljubljane s 5:0 (3:0). Zadetke so dosegli D. Vrabac (2), Čeh, Milošević in Djukić.

Lemond podpisal za ekipo "Z"

PARIZ — Svetovni kolesarski profesionalni prvak American Greg Lemond je včeraj podpisal pogodbo, ki ga veže s francosko ekipo "Z" za tri leta. Lemond bo zaslužil rekordno vsoto skoraj osmih milijard lir.

Na lokostrelskem Pokalu dežel Zdenka Ferlat odlična

Na lokostrelskem ekipnem tekmovanju za Pokal dežel, ki je bil prejšnji teden v Bocnu, se je članica lokostrelskega športnega društva Naš prapor-Sirion Zdenka Ferlat odlično izkazala. Izboljšala je namreč osebni rekord za 40 točk in prepričljivo osvojila prvo mesto s 1141 točkami. Kljub slabemu vremenu je Ferlatova v jutranjih urah izredno dobro streljala, medtem ko je v nadaljevanju v ciljanju z razdalje 50 m nekoliko popustila. Mladinska ekipa FJK je na skupni lestvici osvojila končno 2. mesto in za samih 5 točk zapravila prvo.

Ferlatova nam je povedala, da je z nedeljskim rezultatom z izjemo nekoliko

slabšega ciljanja z razdalje 50 m popolnoma zadovoljna. V petek, 22. t.m. bo v Acquacetosi državno prvenstvo. Naša tekmovalka se že več časa pripravlja na ta važen nastop, saj trenira kar 5-krat tedensko. Njena želja je osvojiti eno od treh medalj, poleg tega tudi računa, da bo le dosegla 1200 točk.

Zdenkin trener je pozitivno ocenil zadnje njene nastope, na katerih so že vidni prvi rezultati mentalnega treninga. Negativnost pri ciljanju na krajših razdaljah je lokostrelka že delno odpravila, zato lahko letos pričakujemo še nekaj boljših nastopov. (S. M.)

šport na primorskem

Postojna ni bila kos Olimpiji

Med najbolj zanimivimi športnimi dogodki ob koncu prejšnjega tedna na Primorskem je bil nedvomno finalni turnir za pokal Košarkarske zveze Slovenije v Postojni. Nastopili so tudi domači košarkarji, ki so najprej premagali Comet s 83:72, v finalu pa niso mogli ogroziti favorita, prvoliigaško ekipo Smelt Olimpijo (118:98 za Ljubljancane).

Z ligaškimi tekmovanji so nadaljevali nogometaši. Koper je v tekmi medrepubliške lige gladko, z 0:3 izgubil v Zapršiču proti Jugokeramiki, zadovoljna pa sta bila z izkupičkom oba republiška ligaša. Izola je doma premagala Muro s 3:0, Vo-

zila pa so iztržila točko v Domžalah (2:2). V območni ligi sta drugi zaporedni zmagi dosegla Primorje in Jadran Lama, v primorski ligi pa Zarja s Planine.

Ob otvoritvi nove telovadnice je bil v Biljah mladinski košarkarski turnir za Debenjakov memorial, na katerem je zmagala reprezentanca Furlanije-Juljske krajine. V finalu je premagala Iskro Novo Gorico. V Vrtojbi pa se je predstavila okrepljena ekipa namiznoteniških igralcev Primex Vrtojba. Ob tej priložnosti so pripravili prijateljsko srečanje z zgoškim Krasom. Zmagale so domačinke z 7:2. (dk)

Memorial F. Grilla na Vrhu

V ponedeljek se je na odprtem igrišču športno-kulturnega središča na Vrhu pričel turnir v malem nogometu za 4. memorial Flavja Grilla. Na turnirju, ki ga prireja rekreacijski športni odsek kulturnega društva Danica, bo nastopilo kar 16 ekip z obeh strani meje.

V prvih dveh večerih so bila na vrsti izločilna srečanja, včeraj pa so počivali. Drevi od 19. ure dalje bodo četrtfinalni dvoboji. V petek bosta polfi-

nalni srečanja, v soboto ob 20. in 21. uri pa mali oziroma veliki finale.

IZIDI 1. KOLA: Renče - Dol-Poljane 17:1, Vrh Veterani - Kostanjevica 3:5, Doberdob - Slavna 2:1, Kocktail bar - Rupa-Peč 7:6 (4:4) po 11-metrovkah, Gabrje - Portuali 1:6, Jamlje - Brestovica 2:0 b.b., Vrh - Števerjan 5:6, Podnanos - Opatje selo 7:2.

DANES: 19.00 Renče - Kostanjevica, 20.00 Doberdob - Kocktail bar, 21.00 Portuali - Jamlje, 22.00 Števerjan - Podnanos.

Velika pridobitev za Nogometni klub Bor Dr. Verdenik za vzgojo najmlajših

Nogometni klub Bor je novonastalo društvo, a med njegovimi odborniki že vrejo zamisli, kako še okrepiti svojo dejavnost, ki je v prvi sezoni obrodila več kot zadovoljive rezultate. Prizadevajo si, da bi odpravili stereotipe, ki so značilni za nogometni svet, za katerega po splošnem mnenju velja, da ni ravno najbolj odprt novostim. Med cilje, ki so si jih zadali, je tudi ta, da bi ustvarili nov lik nogometaša, čigar tehnična rast naj bi bila vzporedna z duševno, da bi se nato izognili zelo razširjenemu pojavu osipa igralcev v starejših mladinskih kategorijah, ki je skoraj vedno posledica naveličnosti in razočaranja zaradi ne vedno smotrnega in pedagoško pravilno usmerjena dela z začetniki.

Da bi uresničili ta ambiciozni cilj, so v svojo sredo povabili eminentnega strokovnjaka, dr. Zdenka Verdenika, profesorja teorije in metodike nogometa na ljubljanski fakulteti za telesno kulturo, ki ga našim ljubiteljem nogometa verjetno ni treba posebej predstavljati, saj je ena glavnih osebnosti slovenskega nogometa, nekdanji igralec v drugi zvezni ligi z mariborskim Železničarjem, nato pa pedagog, trener (vodil je tudi člansko moštvo ljubljanske Olimpije) in mentor nogometnih trenerjev v Sloveniji.

Pri Boru bo dr. Verdenik, kot nam je povedal v pogovoru v Borovem športnem centru na 1. maju (prisostvoval mu je tehnični direktor društva Dario Vremec, Verdenikov osebni prijatelj, ki ima največ zaslug, da je ptujskega strokovnjaka približal zamejskemu nogometu), skrbel bodisi za strokovno pripravo mladih igralcev društva (cicibani in mlajši) bodisi za strokovno pripravo dveh trenerjev, Marjana Babuderja in Fabia Candottija, ki sta se odločila, da poglobita svoje znanje na tem področju.

»Brž sem spoznal, nam je uvodoma povedal Verdenik, da tu pri vas ne gre le za iskanje tekmovalnega uspeha, temveč je prisotno tudi narodnostno vprašanje in oba ta aspekta bom seveda pri svojem delu upošteval. Jasno mi je, da je treba vsakega mladega igralca navezati na društvo in mu ne glede na sposobnosti nuditi možnost športnega uživanja.«

Pri NK Bor rešujejo to vprašanje zdaj tako, da delo poteka po skupinah v okviru istega treninga. Vsaka skupina vadi po programu, ki je prilagojen sposobnostim in starosti otrok. V obdobju od 8. do 10. leta ni toliko pomemben tekmovalni uspeh, temveč ustvarjanje temeljev za kasnejše kvalitetnejše delo. Posebna pozornost je namenjena vratarjem. Seznanjajo se z vsemi elementi igre, ker je vsaka prazgodnja specializacija škodljiva, a hkrati razvijajo kvalitete, ki so posebej značilne za to pomembno vlogo. To je pravzaprav za naša društva novost, kajti še večina članskih ekip nima na voljo trenerja za vratarje, da o mladinskih niti ne govorimo. Zato se tega servisa med Borovimi treninji poslužujejo tudi vratarji ŠD Zarja, s katerim je NK Bor, kot znano, tesno povezan.

Z Verdenikom je bil govor še o številnih pogledih na delo z mladimi. Mnoga spoznanja, ki jih prinaša, so pri strokovnjakih drugih ekipnih športnih panog mogoče že zdavnaj osvojena, pri delu z mladimi noogmetaši pa se jih ne upošteva vselej. Vsega, o čemer smo se pogovarjali, ni mogoče niti povzeti, zato pa smo Verdenika prosili, naj nam v strnjeni obliki nakaže, kaj vsega mora vsebovati

Dr. Zdenko Verdenik

trening z najmlajšimi, čemu pa se mora nasprotno trener pri svojem delu izogibati.

»V začetnem delu treninga, ko so igralci spočiti, je poudarek na razvijanju koordinacije in hitrosti reakcije v povezavi z ogrevanjem. Sledijo elementarne igre brez ali z žogo, pri katerih razvijamo splošno spretnost. Šele nato pride na vrsto učenje tehnike, trening pa se konča z igro, podobno nogometu ali z igranjem pravega nogometa. Med treningom mora biti dovolj pavz, otrok ne smemo predolgo obremenjevati, trening mora potekati brez poudarka na razvijanju moči, razen eksplozivnosti. Predvsem pa otrok ne smemo obremenjevati s taktiko. V poštev prideta le dve fazi: ko ekipa ima žogo in ko ima žogo nasprotnik.«

Skratka, pri Boru, kjer so bili, kot nam je povedal Vremec, z razpletom lanske uvodne sezone nadvse zadovoljni, želijo nuditi nogometašem-začetnikom najboljše razmere za delo in že sam nastop dr. Verdenika je v tem pogledu, kajpak, več kot zadostno jamstvo.

Vrata našega društva, nam je ob koncu dejal Vremec, pa so vsem odprta, tako da lahko treningom ekipe prisostvuje vsakdo, ki bi želel razširiti svoja obzorja glede metodologij dela z mladimi nogometaši. (ak)

obvestila - obvestila

ŠZ JADRAN
obvešča, da so v prodaji abonmaji za košarkarsko prvenstvo B-2 lige pri: potovalnem uradu Aurora v Trstu, Ul. Milano 20, cvetličarni Nadja na Proseku, na sedežu Jadrana v Prosvetnem domu na Opčinah in na sedežu ZŠSDI v Gorici, Ul. Malta 2.

PLAVALNI KLUB BOR
sprejema prijave za vadbo v plavanju, ki bo v bazenu pri Alturi ob ponedeljskih in četrtnih za neplavalce starejše od 4 let, začetnike in plavalce. Tel. na št. 51377 od 17. do 20. ure.

KOŠARKARSKA SEKCIJA ŠD POLET
sporoča, da so treningi minibasketa za najmlajše (letnik 1982/83) ob 15.00 in za starejše (letniki 1978/79/80/81) ob 16.15 ob sredah in petkih v Prosvetnem domu na Opčinah.

GIMNASTIČNI ODESK ŠZ BOR
sporoča, da poteka vpisovanje za letošnjo sezono vsak dan v uradnih urah v uradu ŠZ Bor (tel. 51377) za naslednje discipline: tekmovalna gimnastika, plesna gimnastika, skupinske vaje in akrobatika (za dečke

in deklice). Prijavijo se lahko tudi začetniki.

BALETNÍ ODESK ŠD MLADINA
sporoča, da bo potekalo vpisovanje oziroma potrditev vpisa gojenk za novo sezono 1989/90 v sredo, 20., v četrtek, 21., in v petek, 22. t. m., od 16. do 18. ure v rekreacijskih prostorih bivšega otroškega vrtca pri osnovni šoli A. Sirk v Križu.

ROKOMETNI ODESK ŠK KRAS
obvešča, da bosta sestanek in prvi trening ženske rokometne ekipe danes, 14. t. m., ob 20.30 v Športno-kulturnem centru v Zgoniku. Vabljeni igralke prve ekipe in vse tiste, ki bi jih zanimala ta športna panoga.

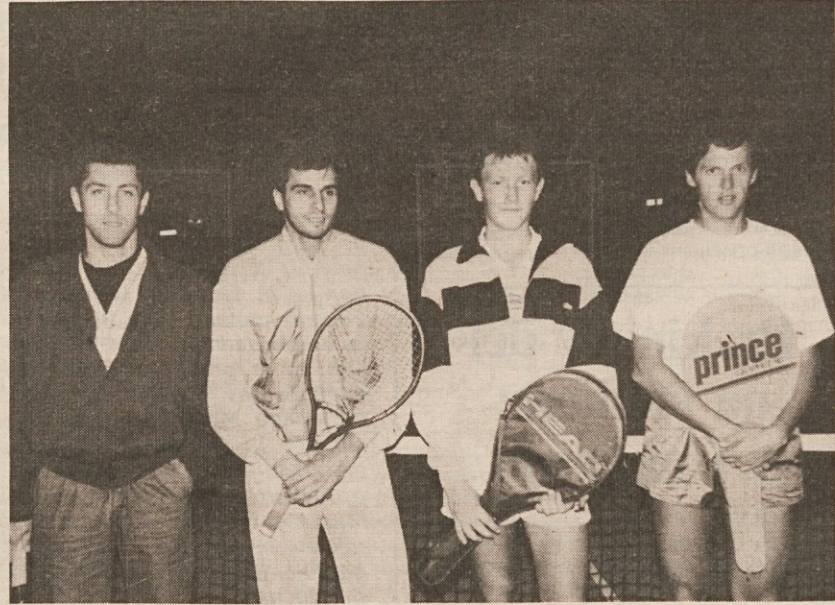
SHINKAI KARATE CLUB
sporoča, da so treningi za otroke ter za odrasle ob torkih in četrtnih od 18. do 19. ure, v sredah in petkih od 19. do 20. ure. Novi člani se lahko zgledajo na mestu treninga ali po tel. 327342 po 14. uri. Nadalje obvešča, da se tečaj joge začne 2. 10. (od 20. do 22. ure). Tečajniki se lahko prijavijo v ponedeljek, 18. 9., in v ponedeljek, 25. 9., od 20. do 20.30 v občinski telovadnici na Proseku.

V organizaciji kulturno-športnega društva Danica Uspel tradicionalni teniški turnir na Vrhu

V soboto se je na Vrhu zaključil tradicionalni teniški turnir, ki ga je priredilo kulturno-športno društvo Danica pod pokroviteljstvom nekaterih gorjskih podjetij. Turnir je osvojil Nobili, ki je v velikem finalu prepričljivo premagal Ferfoljo. V malem finalu pa je Nanut odpravil Černica. Prireditelji so nato nagradili zmagovalce in najmlajšega udeleženca turnirja Mateja Makuca. Rezultati:

1. kolo: R. Makuc - Lutman 9:8, M. Makuc - Sancin 2:0, Grilj - D. Ferfolja 8:9, B. Makuc - Vižintin 9:2; **2. kolo:** Nobili - R. Makuc 9:1, Cotič - Čej 9:6, Černic - M. Makuc 9:2, Mučič - Komel 9:2, Cotič - Marušič 9:3, D. Ferfolja - S. Ferfolja 6:9, Devetak - B. Makuc 9:0; **3. kolo:** Nobili - Cotič 9:6, Černic - Mučič 9:7, S. Ferfolja - Cotič 9:7, Nanut - Devetak 9:5; **polfinale:** Nobili - Černic 9:1, S. Ferfolja - Nanut 9:7; **finale za 3. mesto:** Nanut - Černic 9:5; **finale za 1. mesto:** Nobili - Ferfolja 9:0. (ik)

Na sliki (foto Čubej) finalisti turnirja na Vrhu.

naše gore in ljudje - naše gore in ljudje - naše gore in ljudje - naše gore in ljudje

Pohod Bazoviških junakov

Nad sto planincev ŠZ Sloga, SK Devin, PD iz Sežane, SPDT in drugih krajev se je v nedeljo udeležilo dolgega pohoda v počastitev spomina bazoviških junakov. Pohodniki so se do polne zbrali pred vaškim spomenikom padlim v Bazovici in se podali na pot proti Jezeru, od tam po Steni v Drago, potem pa nadaljevali pot po trasi Vertikale na Pesek in v Gročano, od koder so se povzpeli na najvišji vrh v tržaški pokrajini, Kokoš. Z vrha Kokoši so se nato spustili na bazovsko gmajno, kjer je bila proslava v počastitev spomina prvih štirih žrtev fašističnega nasilja na Primorskem: Bidovca, Marušiča, Miloša in Valenčiča.

Pohodniki so s postanki bili na poti dobre štiri ure in lepo vreme je pripisovalo k uspehu te tradicionalne pobe ŠZ Sloga, ki se je zaključila pred spomenikom na bazovski gmajni, ki je postal simbol protifašističnega odpora primorskega ljudstva.

(L. A.)

Naši planinci v Pirenejih

Želja po širjenju obzorij in nabiranju novih planinskih izkušenj naše planince vedno bolj sili v tujagorstva. Pet članov SPDT (Gracijela, Da-

nilo in David Šavron, Gracijela del Caro in Edvard Grigič) se je pridružilo planincem Obalnega planinskega društva iz Kopra, ki so se sredi avgusta letos podali v Pireneje, na pogorje, ki razmejuje Španijo od Francije. Naši planinci so z avtobusom prepotovali severno Italijo in južno Francijo do Andorre, kjer so si privoščili dan počitka v kampu, si ogledali to slikovito majhno - gorsko republiko in že naslednji dan dosegli pogorje Montes Malditos na južni španski strani Pirenejev. Utaborili so se v kampu in se potem za aklimatizacijo povzpeli na bližnji vrh. Naslednji cilj njihovega odkrivanja Pirenejev je bil 3352 metrov visoki Monte Perdido, na katerega so se povzpeli drugi dan. Popolnoma opremljeni s cepini in derzami za vzpon po ledeniku, je naslednjega dne 39 planincev, med katerimi tudi člani SPDT, začelo dolgo in utrudljivo osvajanje najvišjega vrha v Pirenejih, 3404 m visokega Pico de Aneto. Tura je bila zelo dolga, saj so se nekateri udeleženci vračali v koč La Renclusa, ki je bila izhodiščna točka za pohod na ta vrh, okrog 9. ure zvečer, po dolgih 15 urah hoje.

Zaradi utrujenosti in izčrpanosti so se izletniki potem odpovedali še tretjemu cilju, 3354 metrov visokemu vrhu Maledeta. Svoj planinski izlet v

Pireneje so tržaški in koprski planinci zaključili v Barceloni, kjer so si ogledali znamenitosti tega katalonskega mesta in se pred povratkom domov podali še do romarskega Montserrat, na katerem stoji znani samostan.

(L. A.)

Izlet v Val Pesarino

SPDT pripravlja za nedeljo, 24. septembra, zanimiv avtobusni izlet v Val Pesarino, o katerem smo podrobno poročali prejšnji teden. Hoje bo za približno tri ure. Vpisovanje je že v teku na ZŠSDI (tel. 767303), pojasnila pa daje tudi vodja izleta Franc Armani (tel. 415318), ki priporoča vsem zainteresentom, da se čimprej odločijo in se prijavijo. (L. A.)

Nova pobuda alpinističnega odseka SPDT Jadrarno padalstvo sedaj tudi pri nas

Delovanje alpinistov AO SPDT poleti seveda nikakor ni zamrlo: čisto obratno! Vrsta članov je preplezala bolj ali manj težke smeri v Julijskih Alpah, Dolomitih in še drugje, sedaj pa se bo odsek posvetil v zamejstvu povsem novi dejavnosti, ki pa je tesno povezana z alpinizmom: jadrarno

mu padalstvu (tudi drugače imenovanemu športnemu ali gorskemu padalstvu).

To poletje se je namreč član AO SPDT, mladi in nadarjeni alpinist Peter Regent skupno z vrsto vrstnikov s Proseka in Opčin udeležil tečaja jadrarnega padalstva v Bocnu, kjer so pred kratkim odprli zelo dobro organizirano šolo tega novega športa, ki pa se je že zelo razširil v Sloveniji. Te svoje izkušnje bo Peter Regent posredoval širši zamejski javnosti na predavanju, ki bo opremljeno z barvnimi diapozitivi. Naslov "Gorsko padalstvo: nova veja alpinizma" je dovolj zgovoren glede o argumenta samega, ki prav gotovo zanima mnogo mladih. Predavanje bo jutri, 15. t. m., na sedežu AO SPDT (Ul. Carducci 8/2. nad.) ob 20.30, ko bo na sporedu redni sestanek članov AO SPDT.

To predavanje pa bo le uvod v povsem novo pobudo, ki jo pripravlja AO SPDT: pripravljali tečaj jadrarnega padalstva. Zakaj "le" pripravljali tečaj? Trajal bo namreč le dve nedelji na Vremščici, ki je idealna točka za spuste s padalom zaradi svoje lege in konformacije, vodila pa ga bosta pripravljena strokovnjaka iz Bova, ki sta že poleti učila naše fante. Interesenti iz zamejstva bodo torej lahko na

teh dveh praktičnih lekcijah konkretno spoznali, kaj pomeni spust in letenje z gorskim padalom. Če jih bo ta navdušujoči in mladi šport zanimal, bodo lahko s tečajem nadaljevali v Bocnu s istima učiteljema, kar je vsekakor velika prednost. Prednost pa je tudi finančna. Jadralno padalstvo žal ni pretrajano poceni šport, če se udeležiti tečaja v Italiji, vendar pa postane stvar zanimivejša, predvsem pa finančno znosnejša, če se podaš v eno od dveh padalskih šol v Sloveniji (Ljubljana in seveda Bovec).

Ta šport je, kot rečeno, v zadnjih letih dobil neslutene razsežnosti, saj že prireajo področna, republiška in državna prvenstva (jugoslovanski pravak je npr. alpinist Iztok Tomazin), postavili pa so že prav mnogo rekordov. Tako se je 22. septembra lani Francoz Jean Marc Bouvin spustil z vrha Everest (I), prav tako so lani v Franciji organizirali prvo evropsko prvenstvo, rekord v trajanju poletov že znaša 11 ur nepretrganega letenja, Slovenka pa je leta 1987 postavila nič manj kot ženski svetovni rekord: Vlasta Kunaver je namreč poletela s 7130 m visokega Trisula. Jadralno padalstvo je torej že vsestransko polnopravni šport in je torej povsem razumljivo in naravno, da se čimprej razvije tudi v zamejstvu.

Naročnina: mesečna 16.000 lir - celoletna 192.000 lir, v SFRJ številka 6.000,- din, naročnina za zasebnike mesečno 30.000,- din, trimesečno 85.000,- din, letno 320.000,- din, upokojenci mesečno 25.000,- din, trimesečno 65.000,- din, polletno 120.000,- din, letno 240.000,- din. Naročnina plačana vnaprej se med letom ne poviša.

Poštni tekoči račun za Italijo

Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ - žiro račun 51420-603-31593

ADIT 61000 Ljubljana

Kardeljeva 8/II, nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 72.000 lir. Finančni in legalni oglaš 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 108.000 lir. Mali oglaš 760 lir beseda. Ob praznikih povišek 20%. IVA 19%. Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski

dnevnik

14. septembra 1989

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460894
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 85723
CEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Marko Waltritsch

Izdaja
in tiska

ZTT
Trst

FIEG

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Policija odkrila promet z orožjem

Sodelovanje med palestinskimi teroristi in 'ndrangheto

RIM — Italijanska policija je prišla na sled dokaj široko zasnovanemu prekupčevanju z orožjem, v katero sta vpleteni neka palestinska teroristična organizacija in kalabrijska zločinska organizacija 'ndrangheto. Preiskave so bile že dalj časa v teku. Začele so se že marca meseca letos. Agenti posebnega protiterorističnega oddelka UCI-GOS, ki odgovarja neposredno notranjemu ministrstvu, ter agenti vojaške tajne službe SISMI so namreč sporazumno s sodnimi oblastmi izvedli vrsto skrbnih pregledov v raznih italijanskih mestih in prišli do zanimivih odkritij. Sledove trgovanja z orožjem so odkrili v Padovi, Milanu, Reggio Calabrii, Messini, Trapaniju in Turinu. Razni stanovanjski in drugi pregledi so privedli do identifikacije tridesetih Palestinec in šestnajstih italijanskih državljanov, ki so osumljeni, da so so-

delovali v prometu z orožjem med teroristi in 'ndrangheto.

Glavna policijska akcija je stekla predvčerajšnjim zjutraj navsezgodaj. Med pregledi v stanovanjih osumljenih ljudi je prišlo na dan veliko zanimivega in komprometnega materiala. Do najpomembnejših odkritij je prišlo v Padovi, kjer so v nekem stanovanju našli radijski oddajnik, preko katerega so verjetno vodili vse premike v prometu z orožjem, razne dokumente, fotografije o vojaških vežbanjih, tehnične kataloge ter izkaznice palestinske teroristične organizacije PPSF (Popular Palestinian Struggle Front).

Preiskovalci iz Padove proučujejo sedaj zlasti položaj nekega mladega Palestinca, o katerem menijo, da zaseda vidno mesto v vodstvenih organih palestinske teroristične organizacije. Po mnenju policije naj bi vsekakor šlo

za glavnega protagonista zločinske povezave med palestinsko teroristično organizacijo in kalabrijsko 'ndrangheto. Njegovo zasliševanje bo morda privedlo do novih elementov v preiskavi.

Organizacija PPSF je bila ustanovljena v Jeruzalemu leta 1967 in jo vodi Samir Gusha. Navduhuje se ob marksistično-leninističnih idejah in zagovarja ekstremistična stališča. Osvobodilni boj palestinskega ljudstva uokvirja v širši sklop brezkompromisnega boja proti sionizmu in imperializmu. Zavzema se skratka za uničenje izraelske države in je v ostrem konfliktu tudi z vodstvom Arafatovega osvobodilnega gibanja. Organizacija, ki se je v Italiji povezala z navadnim kriminalom, naj bi šela kakih osemsto moč. Njeno vrhovno poveljstvo je v Damasku, operativno središče pa v Talbyeju. Razpolaga tudi z dvema centroma za rekrutiranje, in sicer v Bejrutu in v libanonskem Tripoliju.

Težka izguba za Namibijo pred novembrskimi volitvami

Neznanci umorili Lubowskega

prvega belca v sklopu SWAPO

Arhivski posnetek 37-letnega odvetnika nemškega rodu Antona Lubowskega (Telefoto AP)

WINDHOEK — Neznanci so predsinočnjim v namibijskem glavnem mestu z rafalom iz kalašnikov umorili 37-letnega odvetnika nemškega rodu Antona Lubowskega, ki je kot prvi belopoliti Namibijec leta 1984 pristopil k temnopolti osvobodilni organizaciji SWAPO. Zločin je pretresel namibijske napredne sile, ki sedaj zahtevajo, da Južnoafriška republika poskrbi za varnost voditeljev SWAPO, ki se vračajo iz izgnanstva v pričakovanju novembrskih volitev v ustavodajno skupščino. Danes bi se moral v domovino po 30 letih begunstva vrniti voditelj SWAPO Sam Nujoma.

Včeraj dopoldne je neznanec telefoniral liberalnemu dnevniku The Namibian in v imenu »belih volkov« prevzel odgovornost za umor Antona Lubowskega. Odgovorni urednici Gwen Lister pa zagrozil, da bo sedaj sama na vrsti. »Beli volkovi« so skrajnodedničarska organizacija, ki deluje tako v Južnoafriški republiki kot v Namibiji.

Južnoafriški upravitelj za Namibijo Louis Pienaar je obsodil umor, namibijski policiji ukazal, naj nemudoma izsledi zločinca, oblasti so tudi izdale visoko denarno tiralico. Kot doslej pa morilcev bržkone ne bodo izsledili. Za SWAPO je predsinočni umor huda izguba. Lubowski je bil sin uglednih belopolnih farmerjev in bi lahko postal tista idealna vez med temnopolto večino in manjšino belopolnih priseljencev.

Tajfun Sarah zapustil Tajvan

Tajfun Sarah se je usmeril proti LR Kitajski, potem ko je za seboj pustil strahotno razdejanje in terjal 47 življenj na Tajvanu, Filipinih in Japonskem. Zgornji posnetek zgovorno dokazuje kakšno moč je imel tajfun na 12.000-tonskem panamskem tankerju. Reševalci so takoj priskočili na pomoč in poskrbeli za ranjence s tankerja (Telefoto AP)

Prekinitev del na stadionu v Cagliariu

CAGLIARI — V okviru poostritve nadzora po strahoviti nesreči na delovišču palermškega nogometnega stadiona je pretor iz Cagliarija Massimo Poddighe odredil zaprtje gradbišča nogometnega stadiona Sant'Elia v sardinskem glavnem mestu, kjer gradijo nove tribune v vidiku bližajočega se svetovnega nogometnega prvenstva. Gradbišče namreč ni v skladu z normami o varnosti na delu. Pretor je prišel do te odločitve, potem ko je prejel poročilo nadzorništva za delo, ki je prejšnji teden izvedlo preiskavo v okviru širše akcije preverjanja varnosti na delovnih mestih. Gradnja tribun na nogometnem igrišču v Cagliariju se bo lahko nadaljevala, potem ko bo gradbeno podjetje poskrbelo za ustrezne varnostne naprave in ukrepe.

Že tretji izbruh lave na Etni

CATANIA — Pravi dež pepela in ognjeniškega drobirja debeline lešnika se je včeraj vsul na številne vasi in zaselke na pobočjih Etna. Med prebivalstvom ni bil nihče poškodovan, skupil pa jo je marsikateri avtomobil. Promet se odvija s težavo, saj je na cestiščih že nekaj centimetrov pepela. Neobičajen dež pa je k sreči trajal le dobre četrt ure, tako da ni povzročil hujših zapletov. Po eksploziji, ki je pognala 500 metrov visoko ognjeniški drobir in pepel, se je iz jugovzhodnega žrela že tretjič v zadnjih dveh dneh razlila lava. Magma je precej tekoča, tako da je včeraj napredovala za dober kilometer v smeri neobljudene Valle del Bove.

Izvedenci skrbno sledijo pojavu in napovedujejo, da bo Etna nadaljevala z izbruhi.

Beneški festival filmske umetnosti

Razpeti med zabavnostjo in umetniško dolgočasnostjo

BENETKE — Moretti je zadel v črno, ko je rekel, da so kritiki nedosledna bitja. O filmu, ki so ga delno prespali, delno gledali z enim samim očesom, delno pa sploh prezrli, ker so v temi zapustili dvorano, bodo pisali las-kave ocene, o filmu, ki smo mu sledili z otroškim navdušenjem, s ploskanjem in smehom pa bodo napisali, da je »drobno delo brez večjih umetniških zaslug«.

Današnji dnevniki in poročila bodo najbrž polni podobno izkrivljenih resnic, saj smo včeraj na Lidu gledali nekaj zabavno-komercialnih filmov in nekaj dolgočasnih »umetnin«. V prvo kategorijo filmov spadata filma **Che ora è** (Koliko je ura) Etтореja Scole, v tekmovalni sekciji, in **Scenes From The Class Struggle in Beverly Hills** (Utrinki razrednega boja v Beverly Hillsu), ki so ga preudarno uvrstili v sekcijo Benetke noč. Filma sta si sicer tematsko tuja, njun skupni imenovalec pa je dejstvo, da so se gledalci pošteno zabavali, ko so ju gledali. Smejali so se Marcellu Mastroianniju, ki že nekaj let igra izključno samega sebe in postaja že dolgočasen, in Massimu Troisiju, ki je prav tako sam sebi enak, čeprav je v tem prijetnejši od kolege. Marcello in Massimo sta oče in sin, ki sta samotni otok zamenjala z otožnim popoldnevom v Civitavecchii. Massimo-Michele služi vojaški rok v tem obalnem mestu, ki je oddaljeno samo 103 kilometre in 120 tisoč lir taxija od Rima, njegov oče Marcello (!) pa ga bo obiskal, ker meni, da se mora enkrat le pogovoriti s svojim sinom. Da bi lahko omogočili Troisiju ugodnejše ponavljanje uspešnega klišeja jecljajočega Neapeljčana so scenaristi (trije, od katerih dva s priimkom Scola) nekajkrat podčrtali dejstvo, da je Michelejeva mama doma iz Neaplja...

Bistvo prvega filma, s katerim se je Scola predstavil na Lidu, je v enostavni resnici, da se oče in sin ne razumeta, ker se ne znata pogovarjati med sabo, ker verjameta v povsem različne vrednote, ker nista nikoli poskusila premostiti tisto, čemur Američani pravijo »generation gap«.

Še bolj kot Troisiju in Mastroianniju pa so se gledalci smejali hollywoodski farsu Paula Bartela, v kateri nastopa Jacqueline Bisset, na Lidu iz promocijskih razlogov, a tudi iz ljubezni do filmske umetnosti, saj je sledila vsem predvčerajšnjim projekcijam za tisk. Že zaradi tega bi morali pisati o njej (kaj šele zaradi lepote), saj je letošnji festival postal že sumljiv, s člani žirije, ki padajo v nezavest zaradi vročine (pa vendar je

dama, o kateri govorimo, doma iz Indije), igralci in režiserji, ki se zadržijo v hotelu Excelsior le nekaj ur po tiskovni konferenci in nato »zbežijo«, kaj še, da bi kdo prosil za vstopnico v kinodvorano, še svojih filmov ne gledajo do konca.

No, v tem je bila Bissetova častna izjema, in prav tako izjemen je bil film, v katerem je igrala, poleg skupine bolj ali manj znanih ameriških kolegov in kameo nastopom režiserja Paula Mazurskega. V Beverly Hillsu se dogajajo čudne stvari, ki so sicer že dobro znane vsem bralcem romanov Jackie Collins. Edina razlika je v tem, da je Bartel človek, ki zna kako izkoristiti »utrinke« položajske komike. Film bo nedvomno izredno uspešen, ko ga bodo predvajali v kinodvoranah, danes pa boste o njem zasledili le malo dobrih ocen.

Bodite pa pozorni na pisanje o filmu indijskega mojstra Mrinala Sena **Ek Din Achanak** (Nenadoma nekega dne). Naj prevedem režiserjevo izjavo o smislu filma: »Naj temu verjamemo ali ne, obstaja dejstvo, da smo, mali ali veliki, v nečem povprečni. Kakor hitro se tega zavemo, se kriza poveča. V tej perspektivi sem ustvaril ta film, vendar to ni vse.« Globoka misel, kajne? In prav tako globoko hermetičen, nedostopen je ta film, ki se zaključi z ugotovitvijo »živimo samo enkrat«. Peščica novinarjev, ki je zdržala do konca projekcije, in zapustila dvorano z zavestjo, da je priplezala na vrh Everesta, se je že pred polnočjo spraševala, »kako bom o tem pisal?« Res, kako? Hočemo biti pošteni in si priznati, da je bil drobn avstralski enourni film **Lover Boy** (Mali ljubimec) o ljubezni med starejšo gospo in 16-letnikom, veliko boljši od indijskega? Imamo dovolj poguma, da predstavimo Senov film v groteskni luči? Po našem mnenju bi bila to dostojna rešitev, saj gre za film zelenkaste barve, ki spominja na brazilske telenovele, dialogi pa so razvlečeni in nas kar silijo k meditaciji: »Mama...«, premor, »Kaj?«, premor, »Misliš...«, premor, in tako dalje vseh 106 minut.

Morda smo prezrli kak ključni filozofski namig (induizem nam vendar govori o reinkarnaciji), morda smo žrtve podnapisov v culukafrščini, nikakor pa nam ne morejo očitati, da ne zdržimo indijskega ritma, ker smo gledali že toliko tamkajšnjih filmov, da so nam prej pri srcu, kot zoprni. Morda je samo najtežje priznati to, da se je kdo pošteno uštel, ko je film povabil v Benetke.

E. F.